

**BADMİNTONCULARIN SPORDA MÜKEMMEL
PERFORMANS DÜZEYLERİ İLE ALGILADIKLARI
ANTRENÖR LİDERLİĞİ, ANTRENÖR-SPORCU
İLİŞKİSİ VE ANTRENÖR İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

Bahar ZEZE

Doktora Tezi

Beden Eğitimi ve Spor

Ana Bilim Dalı

Prof. Dr. Murat KUL

Doç. Dr. Erkan YARIMKAYA

2025

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DOKTORA PROGRAMI

BADMİNTONCULARIN SPORDA MÜKEMMEL PERFORMANS DÜZEYLERİ
İLE ALGILADIKLARI ANTRENÖR LİDERLİĞİ, ANTRENÖR- SPORCU
İLİŞKİSİ VE ANTRENÖR İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN
İNCELENMESİ

DOKTORA TEZİ

Bahar ZEZE

Danışman: Prof. Dr. Murat KUL

İkinci Danışman: Doç. Dr. Erkan YARIMKAYA

BAYBURT- 2025

KABUL VE ONAY

Prof. Dr. Murat KUL ve Doç. Dr. Erkan YARIMKAYA danışmanlığında, Bahar ZEZE tarafından hazırlanan “Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeyleri ile Algıladıkları Antrenör Liderliği, Antrenör-Sporcu İlişkisi ve Antrenör İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, Savunma tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy çokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Murat KUL .....

Üye : Doç. Dr. Hayri AKYÜZ .....

Üye : Doç. Dr. Eda ADATEPE .....

Üye : Doç. Dr. Samet ZENGİN .....

Üye : Doç. Dr. Adem SOLAKUMUR .....

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun ...../...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Bünyamin ALIM
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Prof. Dr. Murat KUL ve Doç. Dr. Erkan YARIMKAYA danışmanlığında hazırlamış olduğum “Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeyleri ile Algıladıkları Antrenör Liderliği, Antrenör-Sporcu İlişkisi ve Antrenör İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” başlıklı doktora tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

27.06.2025

Bahar ZEZE

ÖN SÖZ

Tez çalışmamda planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren saygıdeğer danışman hocalarım Prof. Dr. Murat KUL ve Doç. Dr. Erkan YARIMKAYA'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Eğitim hayatımın her aşamasında olduğu gibi, doktora serüvenimde de yanımda olan ve gönülden desteğini esirgemeyen, yol gösterici olan kıymetli hocam Dr. Savaş EREL'e en kalbi teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca akademik hayatım boyunca bana destek olan tüm hocalarıma ve tez sürecinde yardımlarını esirgemeyen kıymetli Doç. Dr. Hayri AKYÜZ, Dr. Öğr. Üyesi Emre BOZ ve Arş. Gör. İsa KAVALCI hocalarıma da şükranlarımı belirtmek isterim. Bu süreçte manevi desteğini her zaman hissettiğim aileme ve arkadaşlarıma da teşekkür ederim.

Bahar ZEZE

ÖZET

DOKTORA TEZİ

BADMİNTONCULARIN SPORDA MÜKEMMEL PERFORMANS DÜZEYLERİ İLE ALGILADIKLARI ANTRENÖR LİDERLİĞİ, ANTRENÖR- SPORCU İLİŞKİSİ VE ANTRENÖR İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Bahar ZEZE

Bayburt Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Murat KUL

İkinci Danışman: Doç. Dr. Erkan YARIMKAYA

Bayburt-2025, Sayfa: 125

Bu araştırmanın amacı, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bununla birlikte çalışmada, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerilerinin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, badminton oynama süresi, spor yapma seviyesi, antrenörün cinsiyeti ve antrenörle çalışma süresi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi hedeflenmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel ve betimsel tarama yöntemlerine göre dizayn edilen çalışmaya 14-32 yaş aralığındaki 374 aktif badmintoncu katılmıştır. Araştırma verileri; Kişisel Bilgi Formu, Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri, Spor İçin Liderlik Ölçeği ve Antrenör İletişim Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 25.0 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Verilerin analiz sürecine, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin belirlenmesi ile başlamıştır. Verilerin normallik değerlendirilmesinde, Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları ile Çarpıklık ve Basıklık değerleri dikkate alınmıştır. Araştırma verileri normal dağılım göstermediği için verilerin analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Ayrıca, Spor İçin Liderlik Ölçeğinin araştırma grubuna uygunluğunu değerlendirmek için Doğrulayıcı Faktör Analizine başvurulmuştur. Badmintoncuların çalışmada kullanılan tüm veri toplama araçlarından elde ettikleri puanların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, badminton oynama süresi, spor yapma seviyesi, antrenörün cinsiyeti ve antrenörle çalışma süresi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesinde Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis-H testlerinden yararlanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi sonucunda anlamlı çıkan farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu incelemek için ikili gruplar arasında Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanlar ile Antrenör İletişim Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri ve Spor İçin Liderlik Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında

anlamalı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesi için ise Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri geneli ve alt boyutları olan yakınlık ve bağlılık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamalı bir ilişki olduğu; tamamlayıcılık alt boyutunda ise anlamalı bir ilişki olmadığı; badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile spor için liderlik ölçeği geneli ve alt boyutları olan eğitici ve öğretici davranış, demokratik davranış, otokratik davranış, sosyal davranış ve geribildirim davranışı alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamalı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Buna karşın, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile antrenör iletişim ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamalı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, badmintoncuların algıladıkları antrenör liderliğinin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve spor yapma seviyesi değişkenlerine göre, badmintoncuların algıladıkları antrenör iletişim becerilerinin cinsiyet ve badminton oynama süresi değişkenlerine göre ve badmintoncuların algıladıkları antrenör sporcu ilişkisi düzeyinin spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamalı farklılık gösterdiği açığa çıkarılmıştır. Sonuç olarak, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği ve antrenör sporcu ilişkisi arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamalı bir ilişki olduğu ortaya konulurken badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör iletişim becerileri arasında anlamalı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Badmintoncu, badminton, liderlik, iletişim, sporcu-antrenör ilişki, mükemmel performans.

ABSTRACT

PH. D. THESIS

EXAMINATION OF RELATIONSHIPS BETWEEN BADMINTON ATHLETES' PERFECT PERFORMANCE LEVELS IN SPORTS AND THEIR PERCEIVED COACH LEADERSHIP, COACH- ATHLETE RELATIONSHIP AND COACH COMMUNICATION SKILLS

Bahar ZEZE

Bayburt University

Institute of Graduate Studies

Department of Physical Education and Sports

Thesis Advisor: Prof. Dr. Murat KUL

Second Advisor: Assoc. Prof. Dr. Erkan YARIMKAYA

Bayburt-2025, Pages: 125

The aim of this study is to examine the relationships between badminton players' perfect performance levels in sports and their perceived coach leadership, coach-athlete relationship and coach communication skills. In addition, the study aimed to examine whether badminton players' perfect performance levels in sports and their perceived coach leadership, coach-athlete relationship and coach communication skills differ according to variables such as gender, age, education level, duration of badminton playing, level of sports playing, gender of the coach and duration of working with the coach. 374 active badminton players between the ages of 14-32 participated in the study designed according to relational and descriptive scanning methods from quantitative research methods. The research data were obtained using the Personal Information Form, Perfect Performance in Sports Scale, Coach-Athlete Relationship Inventory, Leadership Scale for Sports and Coach Communication Scale. SPSS 25.0 statistical package program was used in the analysis of the obtained data. The data analysis process started with determining whether the data showed normal distribution. In the normality assessment of the data, the results of the Kolmogorov-Smirnov test and the Skewness and Kurtosis values were taken into consideration. Since the research data did not show a normal distribution, nonparametric tests were used in the analysis of the data. In addition, Confirmatory Factor Analysis was used to evaluate the suitability of the Leadership Scale for Sports for the research group. In order to determine whether the scores obtained by the badminton players from all data collection tools used in the research differed according to the variables of gender, age, education level, duration of playing badminton, level of doing sports, gender of the coach and duration of working with the coach, the Mann Whitney-U and Kruskal Wallis-H tests were used. In order to examine which groups the significant difference was between as a result of the Kruskal-Wallis H test, the Mann-Whitney U test was performed between the paired groups. In order to determine whether there was a significant relationship between the scores obtained by the

badminton players from the Perfect Performance in Sports Scale and the scores obtained from the Coach Communication Scale, the Coach-Athlete Relationship Inventory and the Leadership Scale for Sports, the Spearman Brown Rank Difference Correlation Coefficient was used. According to the findings, it was determined that there was a weak and negative significant relationship between the perfect performance levels of badminton players in sports and the scores they received from the general and sub-dimensions of the coach-athlete relationship inventory, which are closeness, commitment and complementarity; that there was a weak and negative significant relationship between the perfect performance levels of badminton players in sports and the scores they received from the general and sub-dimensions of the leadership scale for sports, which are educational and instructive behavior, democratic behavior, autocratic behavior, social behavior and feedback behavior. On the other hand, it was determined that there was no significant relationship between the perfect performance levels of badminton players in sports and the scores they received from the coach communication scale. In addition, it was revealed that the perceived coach leadership of badminton players differed significantly according to the variables of gender, age, education level and sports playing level, the perceived coach communication skills of badminton players differed significantly according to the variables of gender and badminton playing time, and the perceived coach-athlete relationship level of badminton players differed significantly according to the variable of sports playing level. As a result, it was revealed that there was a weak and negative significant relationship between the perfect performance levels of badminton players in sports and their perceived coach leadership and coach-athlete relationship, while it was seen that there was no significant relationship between the perfect performance levels of badminton players in sports and their perceived coach communication skills.

Keywords: Badminton player, badminton, leadership, communication skills, coach-athlete relationship, perfect performance.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	II
BEYANNAME	III
ÖN SÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
TABLOLAR.....	XII
ŞEKİLLER.....	XIV
KISALTMALAR.....	XV
SİMGELER.....	XV
GİRİŞ.....	1
Araştırmanın Konusu ve Problemi	4
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	5
Araştırmanın Sınırlılıkları	7
Varsayımlar	8
BİRİNCİ BÖLÜM.....	9
1. KURAMSAL ÇERÇEVE	9
1.1. BADMİNTON.....	9
1.1.1. Dünyada Badmintonun Tarihçesi	9
1.1.2. Türkiye’de Badmintonun Tarihçesi.....	10
1.2. SPORDA MÜKEMMEL PERFORMANS	11
1.2.1. Sporda Mükemmel Performansı Etkileyen Faktörler	13
1.3. LİDERLİK KAVRAMI.....	14
1.3.1. Liderlik Kuramları ve Yaklaşımları	15
1.4. MODERN LİDERLİK YAKLAŞIMLARI	16
1.4.1. Dönüşümcü Liderlik	16
1.4.2. Davranışçı Etkileşimci Liderlik.....	16
1.5. LİDERLİK STİLLERİ	17
1.5.1. Karizmatik Liderlik	17
1.5.2. Durumsal Liderlik	18
1.5.3. Demokratik Liderlik	18
1.5.4. Otokratik Liderlik	18
1.5.5. Stratejik Liderlik.....	19
1.6. SPORDA LİDERLİK	20
1.6.1. Spor Liderliği Kuramları	20
1.6.2. Antrenör-Sporcu İlişkisi ve Liderlik	20
1.7. SPORDA LİDERLİK MODELLERİ.....	21
1.7.1. Antrenörlükte Karar Stillerinin Normatif Modeli (Karar Ağacı Modeli).....	22
1.7.2. Spor Liderliğinin Çok Boyutlu Modeli	23
1.7.3. Spor Liderliğinin Arabuluculuk Modeli	25
1.8. ANTRENÖRLÜK VE LİDERLİK	25
1.8.1. Antrenörde Bulunması Gereken Liderlik Özellikleri	26

1.8.2. Antrenör Tipleri.....	28
1.8.3. Antrenör Tiplerinin Etkileri.....	29
1.9. ANTRENÖR SPORCU İLİŞKİSİ.....	29
1.9.1. Antrenör Sporcu İlişki Modeli.....	31
1.9.2. Antrenör Sporcu İlişkilerinde Çatışma.....	33
1.9.3. Antrenör-Sporcu İlişkilerinde Çalışmanın Önemi.....	35
1.10. İLETİŞİM.....	37
1.10.1. İletişim Becerileri.....	38
1.10.2. İletişim ve Spor.....	39
1.11. ANTRENÖR-SPORCU İLETİŞİMİNİN ÖNEMİ.....	40
1.11.1. Antrenörlere Sporcu İletişimi ile Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	40
1.11.2. Antrenörlükte İletişim Modelleri.....	42
1.12. KONU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR.....	45
1.12.1. Liderlik ile Yapılan Çalışmalar.....	46
1.12.2. Antrenör Sporcu İlişkisi ile Yapılan Çalışmalar.....	47
1.12.3. İletişim Becerileri ile Yapılan Çalışmalar.....	49
1.12.4. Sporda Mükemmel Performans ile Yapılan Çalışmalar.....	51
İKİNCİ BÖLÜM.....	53
2. YÖNTEM.....	53
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	53
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	53
2.3. ARAŞTIRMA GRUBU.....	53
2.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	55
2.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	55
2.4.2. Sporda Mükemmel Performans Ölçeği.....	55
2.4.3. Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri.....	56
2.4.4. Spor İçin Liderlik Ölçeği.....	57
2.4.5. Antrenör İletişim Ölçeği.....	59
2.5. GÜVENİRLİK.....	59
2.6. VERİ ANALİZİ.....	60
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	61
3. BULGULAR.....	61
3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİKSEL BULGULAR.....	61
3.2. BİRİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	62
3.3. İKİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	64
3.4. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	65
3.5. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	68
3.6. BEŞİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	70
3.7. ALTINCI ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	72
3.8. YEDİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	73
3.9. SEKİZİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	75
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	78
Sonuç.....	78
Tartışma.....	81
Öneriler.....	92
KAYNAKÇA.....	94

EKLER	116
Ek 1: Etik Kurul Kararı	116
Ek 2: Bilgilendirilmiş Onam Formu	117
Ek 3: Kişisel Bilgi Formu	118
Ek 4: Sporda Mükemmel Performans Ölçeği.....	119
Ek 5: Spor İçin Liderlik Ölçeği	120
Ek 6: Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri	122
Ek 7: Antrenör İletişim Ölçeği	123
Ek 8: Ölçeklerin Kullanım İzinleri	124
ÖZ GEÇMİŞ	125

TABLÖLAR

Tablo 1: Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler	54
Tablo 2: Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri, Spor İçin Liderlik Ölçeği ve Antrenör İletişim Ölçeği Cronbach's Alpha Değerleri	59
Tablo 3: Verilerin Normallik Dağılımları	60
Tablo 4: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans, Antrenör- Sporcu İlişkisi, Spor için Liderlik ve Antrenör İletişim Ölçeğinden Aldıkları Puanlara İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	61
Tablo 5: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	62
Tablo 7: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliği Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	63
Tablo 8: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	63
Tablo 9: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	64
Tablo 10: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör-Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	64
Tablo 11: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliğinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	64
Tablo 12: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	65
Tablo 13: Badmintoncuların Algıladıkları Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	66
Tablo 14: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	66
Tablo 15: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliğinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	66
Tablo 16: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	67
Tablo 17: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Badminton Oynama Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	68
Tablo 19: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliğinin Badminton Oynama Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	69
Tablo 20: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Badminton Oynama Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	69
Tablo 21: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Spor Yapma Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	70

Tablo 22: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Spor Yapma Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	70
Tablo 23: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliği Becerilerinin Spor Yapma Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	71
Tablo 24: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Spor Yapma Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	71
Tablo 25: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Antrenörün Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	72
Tablo 26: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Antrenörün Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	72
Tablo 27: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliğinin Antrenörün Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	72
Tablo 28: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Antrenörün Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	73
Tablo 29: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Antrenör ile Çalışma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	73
Tablo 31: Badmintoncuların Algılanan Antrenör Liderliği Becerilerinin Antrenör ile Çalışma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	74
Tablo 32: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Antrenör ile Çalışma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	75
Tablo 33: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeyleri ile Algıladıkları Antrenör Liderliği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri ve Antrenör İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı Sonuçları	75

ŞEKİLLER

Şekil 1: Sporda Çok Boyutlu Liderlik Modeli	24
Şekil 2: Çember Modeli	43
Şekil 3: Şebeke Modeli	44
Şekil 4: Zincir Modeli	44
Şekil 5: Y Modeli	45
Şekil 6: Tekerlek Modeli.....	45
Şekil 7: Spor İçin Liderlik Ölçeği (DFA)	58

KISALTMALAR

ANOVA	: Analysis of Variance
AFA	: Açıklayıcı Faktör Analizi
IOC	: Uluslararası Olimpiyat Komitesi
ASİ	: Antrenör Sporcu İlişki
AVE	: Açıklanan Ortalama Varyans
CR	: Yapı Güvenirliği
LSS	: Spor İçin Liderlik
PSS-S	: Sporda Mükemmel Performans
CART-Q	: Antrenör Sporcu İlişki Anketi
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (İstatistiksel Analiz Yazılımı)
MWU	: Mann-Whitney U Testi
KW	: Kruskal-Wallis H Testi
SD	: Standard Deviation (Standart Sapma)
P	: Anlamlılık Değeri (p-değeri)
BWF	: Badminton World Federation
TBF	: Türkiye Badminton Federasyonu
N	: Örneklem Büyüklüğü

SİMGELER

%	: yüzde
*	: Anlamlı fark (genellikle $p < 0.05$ için kullanılır)
$\bar{x}$ or x	: ortalama
u	: mann whitney u
x^2	: kruskal-wallis h
min.	: minimum
mak.	: maximum
sıra ort.	: Sıra Ortalama
sıra top.	: Sıra Toplam
n	: Örneklem Sayısı
p	: Anlamlılık Düzeyi
χ^2 / x^2	: Ki-kare testi değeri (Kruskal-Wallis H testinde)
sd	: Standart Sapma

GİRİŞ

Sporda üstün başarıya ulaşmak isteyen bireyler için psikolojik etkenler, fiziksel hazırlık kadar belirleyici bir faktör olabilmektedir. Bu özelliklerden biri olan mükemmeliyetçilik, yüksek standartlara ulaşma isteğiyle başarıyı teşvik edebilirken, aynı zamanda hata yapma korkusuyla kaygı ve tükenmişliği artırabilir. Rekabetin zirvede olduğu spor karşılaşmalarında, psikolojik faktörlerin etkisi çok daha görünür hâle gelmektedir. Ancak bu süreci yalnızca sporcunun bireysel çabaları değil, antrenörün liderlik tarzı ve sporcu ile kurduğu ilişki de şekillendirmektedir. Bu çalışmada, mükemmeliyetçiliğin sporda mükemmel performans ile ilişkisi ve literatürde yer alan kuramsal yaklaşımlar ve antrenör faktörü çerçevesinde ele alınmaktadır.

Mükemmeliyetçilik, kişinin eylemlerini fazla düşünme, yüksek standartlar belirleme ve kusursuz performans için çabalama eğilimi yaratan bireysel farklılık gösteren bir kişilik boyutudur (Gotwals vd., 2012; Olsson vd., 2021; Stoeber vd., 2006). Bazı araştırmacılara göre; mükemmeliyetçilik hedefe ulaşmaya katkıda bulunabilecek uyarlanabilir bir özellik olarak görülmektedir (Gould vd., 2002). Mükemmeliyetçilik rekabetçi sporcularda, özellikle de en üst düzeyde rekabet eden sporcularda sık karşılaşılan bir özelliktir (Dunn vd., 2005). Mükemmeliyetçilik iki boyutlu bir sistemdir ve bireyin mükemmel performansa ulaşma arzusu olarak açıklanmaktadır (Flett & Hewitt, 2002). İlk kategori, eşitlik girişimleri ve çok yüksek performans standartları belirlemeyle ilgili hususları kapsamaktadır. Mükemmeliyetçiliğin ikinci boyutu olan kaygı yönelimi; bireyin hata yapmaktan duyduğu rahatsızlık, çevresinden olumsuz değerlendirme alma korkusu, kendi beklentileri ile performansı arasında uyumsuzluk hissetmesi ve kusurlara karşı geliştirdiği olumsuz tepkilerle ilişkilidir (Hill vd., 2018). Mükemmeliyetçilik bazı araştırmacılar tarafından olumlu bir kişilik özelliği olarak değerlendirilirken, bazıları bu tutumun yüksek performansı engelleyebileceğini ve “mükemmeliyetçilik paradoksu” olarak bilinen işlevsiz bir duruma yol açabileceğini ileri sürmektedir. Bu durum, çeşitli spor branşlarında, farklı yaş gruplarında ve yarışmacılar arasında yaygın olarak gözlemlenmektedir (Olsson vd., 2020).

Çoğu kişi hayatının farklı yönlerinde kusursuz olma veya mükemmelliğe ulaşma arzusu taşımaktadır; bu durum spor alanında ise ayrı bir anlam kazanır. Özellikle rekabetçi spor dallarında, sporcular kendi branşlarında madalya elde etmek, yeni rekorlar kırmak ve en önemlisi tanınmak gibi hedefler peşindedir (Stoeber, 2012). Bu arzuları yerine getirmek için sporcular az hatayla mükemmelliğe doğru ilerlemektedirler. Sporculardan sporda en iyi çabayı göstermeleri beklense de rekabet ortamındaki kaygı, sporcuların ulaşmak istediği performansın önünde engelleri tetikleyebilmektedir (Flett & Hewitt, 2002; Gaudreau, 2021). Spor ve egzersiz

psikolojisi alanındaki çalışmalar, mükemmeliyetçiliğın motivasyon, stres, duygular ve performans gibi psikolojik değışkenlerle anlamlı ilişkiler taşıdığını göstermektedir (Crocker vd., 2014; Hill vd., 2016; Stoeber, 2012). Sporda mükemmel performans, bir sporcunun fiziksel, teknik, taktik ve psikolojik kapasitesini en üst düzeyde kullanarak, hedefe yönelik istikrarlı ve etkili performans sergileme durumunu ifade eder (Williams & Krane, 2021). Csikszentmihalyi'nin (1990) ortaya koyduğu "akış kuramı", sporda en üst düzeyde performans sergilenmesinin temel psikolojik göstergelerinden biri olarak değerdendirilmektedir. Bu kurama göre sporcu, tam bir odaklanma, zaman algısının yitilmesi ve öz bilincin devre dışı kalması gibi belirtilerle karakterize edilen bir "akış" durumunda en iyi performansını sergileyebilir.

Sporcunun performansı sadece dışsal faktörlerle değıl, içsel motivasyon düzeyiyle de şekillenir. Bireyin kendine ulaşılması güç hedefler koyması ve hata yapmamak adına aşırı kontrollü davranması, mükemmeliyetçilik eğiliminin temel göstergeleri arasında yer alır. ve kendinden beklentilerin yoğunluğu gibi faktörler, mükemmeliyetçilik ile sporda mükemmel performans eğilimi arasında doğrudan ilişkilidir (Stoeber & Otto, 2006; Hill, 2009; Hall & Appleton, 2010). Bu eğilim sporcuların performansa yönelik hassasiyetlerini artırsa da bazı durumlarda aşırı kaygı, tükenmişlik ve ilişki zorluklarına da zemin hazırlayabilir (Hill vd., 2009). Bandura'nın (1997) öz-yeterlik kuramı da bu bağlamda önemlidir; çünkü mükemmel performansın ortaya çıkabilmesi için sporcunun kendi becerisine olan inancı yüksek düzeyde olmalıdır. Öz-yeterlik algısı, sporcularda zor durumlarla baş etme becerisini artırmakta ve motivasyonu desteklemektedir. Sporcuların fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel potansiyellerini olumlu yönde hayata geçirebilmelerinde antrenörlerin liderlik becerileri, önemli rol oynamaktadır (Zhao & Jowett, 2023). Bu nedenle antrenörlerin sporcularını etkileme yeteneğı, öğretmeye çalıştıkları ortam, iletişim, teknik, taktik ve psikolojik becerilerde, antrenör-sporcu etkileşimlerinde ve tüm organizasyonlarda istenilen motivasyon düzeylerine ve performans sergilemelerine ulaşmada oldukça önemli görölmektedir (Donuk, 2006).

Antrenör-sporcu ilişkisinde lider olarak etkili öğretim, kişinin kendi kişilik tipinin farkını da olmasını, uygun bir liderlik tarzı benimsemesini, durumun doğasını ve sporcunun kişiliğini tanımasını, başkalarını etkilemesini ve onlara yol göstermesini gerektiren süreç, durağan değıl; sürekli değışen ve gelişen bir yapıya sahip olarak tanımlanmaktadır (Sharma & Jain, 2013). Liderlik, temel olarak alınan kararların ve belirlenen planların uygulamaya geçirilmesini sağlayan bir süreç olarak tanımlanabilir (Parlak, 2016). Bu tanım, sporla uğraşan bireyler açısından da geçerliliğini korumaktadır. Spor takımlarında hedeflere ulaşmada kilit rol oynayan antrenörler, farklı liderlik tarzları benimseyerek hem takımın başarısını artırmakta hem de sporcuların bireysel ihtiyaçlarını karşılamada etkili olmaktadır (Donuk, 2006; Zhao & Jowett,

2023). Etkili antrenörlük, bir lider olarak, kişinin kendi kişilik özelliklerini tanıması, buna uygun liderlik tarzını benimsemesi; mevcut koşulların ve sporcuların karakterlerinin farkında olarak, karşılıklı iletişim ve etkileşim yoluyla başkalarını yönlendirme ve etkileme sürecidir (Lyle, 2002). Antrenörlerin liderlik işlevi, temel olarak sporculara rehberlik etme ve onları hedefler doğrultusunda yönlendirme sorumluluğu ile şekillenmektedir. Antrenörler, liderlik stillerini duruma göre uyarlayarak zaman zaman demokratik, otokratik, serbest bırakıcı ya da durumsal liderlik yaklaşımlarından birini ya da birkaçını tercih edebilmektedir (İkizler, 2000; Subijana vd., 2021). Son yıllarda sporda liderlik konusu, başarılı antrenörlükle ilişkisi bağlamında özellikle liderlik stilleri, bu stillerin performans ve başarıya katkıları, takım bütünlüğü ve sporcu-antrenör iletişimi gibi alanlarda kapsamlı araştırmalar yapılmaktadır (Lyle, 2002; Jin vd., 2022).

Spor, bireylerin psikolojik ve sosyal durumlarını doğrudan etkileyen bir araçtır (Yıldız & Ekici, 2017). Antrenör ve sporcu arasındaki etkili iletişim, spor ortamlarında yalnızca fiziksel performansı değil, aynı zamanda sporcunun psikolojik dayanıklılığını da doğrudan etkileyebilmektedir (Jowett, 2003; Zhao & Jowett, 2023). Fiziksel gelişimin sağlanmasının yanı sıra, bu gelişimin yarışma, müsabaka ve maç gibi performans gerektiren ortamlarda etkili bir şekilde kullanılması sürecinde, antrenörün sporcularıyla kurduğu iletişim ve ilişki, duygusal ve zihinsel açıdan da uyumlu olmalıdır (Konter, 2006; Lyle, 2002; Jin vd., 2022). Yüz yüze ve yakın mesafede gerçekleşen iletişim, antrenörün vermek istediği mesajın daha iyi anlaşılmasını sağlarken, karşılıklı geri bildirimlerin verimliliğini de artırmaktadır (Culver, 2000). Antrenör ve sporcular genellikle birbirlerine odaklanmakta ve aralarındaki bağ, Performansın oluşumunda önemli bir rol oynadığı kabul edilmektedir (Toros & Duvar, 2011). Antrenör-sporcu ilişkisi, karşılıklı olarak duygu, düşünce ve davranışların etkileşime girmesiyle açıklanabilir (Jowett & Ntoumanis, 2004). Bu bağlamda, antrenörlük süreci, sporcuların sporu deneyimlerken hissettikleri memnuniyet, benlik algısı ve performans bağlı başarılarında belirleyici olabilmektedir (Jowett, 2012). Pozitif bir iletişim ortamı ve sağlıklı ilişkiler kurulduğunda, antrenör-sporcu ilişkisi sporcuların motivasyonunu artırmakla kalmayıp, onların yeteneklerini geliştirmeleri için uygun koşullar yaratmaktadır (Altıntaş vd., 2012). Antrenörün sporcularıyla iletişimini güçlendirmesi, öncelikle sporcularını iyi tanıması ve onlarla etkili bir diyalog kurmasıyla başlamaktadır (Jin vd., 2022). İlişkinin derinleşmesiyle birlikte, antrenör ve sporcu arasında karşılıklı pozitif etkileşimler artmakta ve bu olumlu iletişim iki taraf arasında devamlılık kazanmaktadır (Güllü, 2018). Sporda mükemmel performansın ortaya konmasında psikolojik faktörlerin ve antrenörün rolünün giderek daha fazla önem kazanmasına rağmen, literatürde özellikle badminton gibi bireysel spor dallarında, sporcuların mükemmeliyetçilik düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör-sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim

becerileri arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar sınırlıdır. Bu eksikliğin, sporda başarının çok boyutlu doğasını anlamada ve antrenörlük uygulamalarının etkinliğini artırmada önemli bir bilgi boşluk oluşturduğu düşünülmektedir. Ayrıca, mevcut çalışmalar sporda mükemmel performans, antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerilerini ayrı ayrı ele almakta, bu değişkenlerin birbiriyle nasıl etkileşimde bulunduğuyla ilişkin bulgular sunmamaktadır. Bu nedenle mevcut çalışma, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör-sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın Konusu ve Problemi

Spor bilimleri literatüründe, psikolojik faktörlerin spor performansının optimize edilmesinde vazgeçilmez bir unsur olduğu geniş çapta kabul edilmektedir (Swann vd., 2017). Sporcuların teknik becerileri ve fiziksel kapasitelerinin yanı sıra, zihinsel dayanıklılık, öz düzenleme ve motivasyon gibi psikolojik süreçlerin başarının ayrılmaz unsurları olduğu vurgulanmaktadır (Meyer & Zizzi, 2007; Türkay & Gökbel, 2020). Bununla birlikte, bireysel özelliklerin ötesinde, antrenörlerin liderlik tarzları, antrenör-sporcu ilişkilerinin niteliği ve etkili iletişim becerileri, sportif performans üzerinde belirleyici psikososyal etmenler olarak ön plana çıkmaktadır (Gaudreau vd., 2021; Jin vd., 2022).

Ancak mevcut araştırmalar, bu değişkenleri genellikle birbirinden bağımsız olarak ele almakta; sporda mükemmel performans düzeyleri ile antrenör liderliği, antrenör-sporcu ilişkisi ve iletişim becerilerinin etkileşimsel boyutlarını bütüncül bir yaklaşımla inceleyen çalışmalar sınırlı kalmaktadır (Becker, 2009; Vallée & Bloom, 2005). Bu eksiklik, spor psikolojisi ve antrenörlük alanlarında hem kuramsal çerçeve oluşturulmasında hem de saha uygulamalarında entegre ve kapsamlı olarak geliştirilmesinde önemli bir boşluk yaratmaktadır. Dolayısıyla, özellikle bireysel performansın öne çıktığı badminton branşında, sporcuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör-sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerilerinin karşılıklı etkileşimlerinin sistematik olarak analiz edilmesi büyük önem arz etmektedir. Ayrıca, bu ilişkilerde demografik ve bağlamsal faktörlerin rolünün belirlenmesi, hem teorik bilgi birikimine katkı sağlayacak hem de antrenörlük pratiklerinin etkinliğini artırmaya yönelik rehberlik edici veriler sunacaktır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada, badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte araştırmada, badmintoncuların mükemmel

performans düzeylerinin, algıladıkları antrenör liderliğinin, antrenör sporcu ilişkisi düzeylerinin ve antrenör iletişim becerilerinin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, badminton oynama süresi, spor yapma seviyesi, antrenörün cinsiyeti ve antrenörle çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada yanıtı aranan sorular şu şekildedir:

- 1) Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 2) Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 3) Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 4) Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 5) Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 6) Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri antrenörün cinsiyeti değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 7) Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri antrenör ile çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 8) Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Sporda mükemmel performans düzeyi kavramı, yalnızca sonuçsal başarılarla değil, aynı zamanda sporcuların kendi potansiyellerini en üst düzeyde kullanabilme yetileriyle

tanımlanmaktadır (Hardy vd., 2017). Sporcuların performanslarını en üst düzeyde sergileyebilmeleri fiziksel yeterliliklerinin yanı sıra psikososyal çevrelerine ve bu çevrede yer alan antrenör gibi önemli figürlerle kurdukları ilişkilere de bağlıdır (Rhind & Jowett, 2010). Özellikle bireysel sporlarda, antrenör ile sporcu arasındaki ilişki, sporcuların motivasyonu, öz-yeterlik algısı, memnuniyeti ve performans çıktıları üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Jowett & Cockerill, 2003). Antrenör liderliği, sporcuların algıladığı destek, yönlendirme ve motivasyon kaynaklarından biridir. Antrenörlerin sahip olduğu demokratik liderlik tarzının, sporcuların özerkliklerini destekleyerek onların içsel motivasyonlarını artırdığı ve antrenör-sporcu ilişkisini olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir (Jin vd., 2022). Bununla birlikte, antrenörlerin iletişim becerileri, bu liderlik davranışlarının sporcu tarafından nasıl algılandığını ve ilişkinin niteliğini doğrudan ilişkilidir (Gilbert & Trudel, 2004). Açık, empatik ve geri bildirim odaklı iletişim, sporcuların antrenörlerine olan güvenini artırmakta ve bu da performans üzerindeki olumlu etkileri beraberinde getirmektedir (Zhao & Jowett, 2023). Bu çalışmanın önemli yönlerinden biri, sporda mükemmel performans kavramını sadece sonuç odaklı başarı bağlamında değil; sporcu algısı, ilişkisel etkileşim ve liderlik ekseninde değerlendirmesidir. Spor performansını artırmak için, sporcunun fiziksel koşullarının iyileştirilmesinin yanı sıra, psikolojik dayanıklılığının ve motivasyonunun da desteklenmesi olumlu bir ilişki ortamında bulunması ve etkili liderlik özellikleri sergileyen bir antrenörle çalışması gerekmektedir (Fransen vd., 2017). Ayrıca bu araştırma, literatürde badminton sporu özelinde yapılan çalışmaların azlığı göz önüne alındığında, alana özgü veri üretmesi bakımından da özgün bir katkı sağlamaktadır. Mevcut çalışmalar genellikle takım sporlarına odaklanmışken, bu çalışma bireysel bir spor olan badminton üzerine odaklanarak, bireysel sporlarda psikososyal etkenlerin performans üzerindeki ilişkisine ışık tutmaktadır.

Çalışmanın sonuçları, antrenör eğitim programları, spor psikolojisi uygulamaları ve performans geliştirme stratejilerine rehberlik edebilir. Bu süreç, antrenörlerin liderlik uygulamalarını, iletişim yöntemlerini ve sporcu ilişkilerini yeniden değerlendirmelerine olanak tanıyan bir fırsat sunabilir. Bu yönleriyle araştırma: Sporcu performansının çok boyutlu değerlendirilmesine katkı sağlar, antrenörlerin liderlik, iletişim ve ilişki yönetimi becerilerine dair farkındalık oluşturur ve spor psikolojisi alanında özellikle bireysel sporlar bağlamında yeni bir bakış açısı kazandırır. İlgili literatürde farklı spor branşlarında sporcuların mükemmel performansları, algıladıkları antrenör liderlik tarzı, antrenör ile kurdukları ilişki ve antrenörlerin iletişim becerilerini ele alan ve literatüre betimsel bulgular sunan bazı çalışmalara rastlamak mümkündür (Balçıkkanlı & Yıldız, 2020; Baran & Erdoğan, 2023; Chelladurai & Saleh, 1980; Doğan & Koç, 2022; Jowett & Cockerill, 2003; Kavak & Koca, 2021; Kavussanu vd., 2008; Pulur & Yıldız, 2023; Tuncel & Altıntaş, 2021; Turman, 2003).

Son yıllarda Türkiye’de badminton branşında lisanslı sporcu sayısındaki artış ve ulusal ile uluslararası arenadaki sportif başarılar, bu alana yönelik bilimsel araştırmaların gerekliliğini ortaya koymaktadır (Öztürk & Yılmaz, 2020). Sporcuların performansını etkileyen çok sayıda faktör bulunmakla birlikte, antrenörün liderlik tarzı, antrenör-sporcu ilişkisi ve iletişim becerileri gibi psikososyal değişkenlerin performans üzerindeki etkileri giderek daha fazla önem kazanmıştır (Jowett & Cockerill, 2003; Mageau & Vallerand, 2003). Ancak, badminton gibi bireysel ve yüksek odaklanma gerektiren sporlarda, sporcuların mükemmel performans düzeyleri ile antrenörün liderlik davranışları, iletişim becerileri ve ilişkisel bağların bir arada ve bütüncül biçimde incelendiği çalışmalar sınırlı sayıdadır (Becker, 2009; Gould & Voelker, 2013). Bu bağlamda, mevcut araştırma literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmakta ve sporda mükemmel performansın psikososyal belirleyicilerini çok boyutlu olarak ortaya koymayı hedeflemektedir.

Araştırmanın elde edeceği bulgular, antrenörlerin sporcularla olan etkileşimlerini iyileştirmeleri için somut veriler sağlayarak, sporcuların performansını artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkı sunacaktır (Horn, 2008). Ayrıca, sporcuların bireysel farklılıklarının antrenör algıları ve performans üzerindeki etkilerinin de değerlendirilmesi, uygulayıcıların daha kişiselleştirilmiş ve etkili antrenman programları oluşturmalarına olanak tanıyacaktır. Sonuç olarak, bu çalışma hem badminton branşının gelişimine hem de spor bilimleri alanında sporcu performansını artırmaya yönelik teorik ve pratik bilginin zenginleşmesine önemli katkılar sağlayacaktır. Sporcuların yüksek performans düzeylerine ulaşmasında antrenör-sporcu etkileşiminin önemine dair farkındalık artırılması, sporcu gelişiminde sürdürülebilir başarıların temelini oluşturacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- 1) Araştırmanın katılımcıları yalnızca 14 yaş üzeri 374 badmintoncu ile sınırlıdır.
- 2) Araştırma, Antrenör İletişim Ölçeği, Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri, Spor İçin Liderlik Ölçeği ve Sporda Mükemmel Performans Ölçeği aracılığıyla elde edilen veriler ile sınırlıdır.
- 3) Araştırma; 2024 yılında Ankara, Samsun ve İstanbul illerinde gerçekleştirilen Türkiye Badminton Şampiyonlarına katılan badmintoncuları kapsamaktadır.

Varsayımlar

- 1) Araştırmaya katılan sporcular, veri toplama araçlarını yanıtlarken düşüncelerini dürüstlük ve açıklıkla yansıtarak araştırmaya katkıda bulunmuşlardır.
- 2) Veri toplama enstrümanları, araştırmanın amaçlarına uygunluk taşıması için sistematik ve titiz bir seçim ve geliştirme sürecine tabi tutulmuştur.
- 3) Kullanılan ölçme araçları, araştırma sorularının kapsamlı ve geçerli biçimde yanıtlanmasına olanak sağlamıştır.
- 4) Veri toplama sürecinde toplanan ve analiz edilen bilgiler, araştırmanın hedeflerine ulaşması açısından yeterli ve güvenilirlerdir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu çalışmada badminton sporcularının sportif mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör-sporcu ilişkisi ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

1.1. BADMİNTON

Badminton, raket ve tüy top (shuttlecock) ile oynanan, hız ve çevikliğin ön planda olduğu, bireysel ya da çiftler halinde gerçekleştirilebilen bir raket sporudur. Uluslararası alanda yaygın olarak oynanan bu spor, olimpiik branşlar arasında yer almakta olup, motor beceriler, stratejik düşünme ve fiziksel uygunluk açısından çok yönlü gelişim imkânı sunmaktadır. Gerek rekreatif gerekse profesyonel düzeyde oynanabilen badminton, düşük sakatlık riski, ulaşılabilir ekipmanları ve farklı yaş gruplarına hitap etmesi bakımından da avantajlıdır (Badminton World Federation [BWF], 2024). Badminton sporunun temel yapısında yüksek tempo, patlayıcı kuvvet, refleks kontrolü ve doğru zamanlamaya dayalı teknik beceriler ön plandadır. Oyun süresi boyunca kısa mesafede ani yön değişiklikleri, sıçramalar ve koordineli hareketler gereklidir. Bu özellikleri sayesinde, oyuncuların aerobik ve anaerobik kapasitesi, denge yeteneği ve çevikliği gelişmektedir (Lees, 2003).

Spor bilimleri açısından badminton hem pedagojik hem de fizyolojik bağlamda incelenebilir. Motor gelişim, çocuklarda temel hareket becerilerinin kazandırılması açısından etkili olurken, yetişkinlerde kardiyovasküler sağlık üzerinde olumlu etki yaratmaktadır (Karataş & Demir, 2021). Aynı zamanda disiplin, öz denetim ve rekabet gibi psikososyal becerilerin gelişmesine katkı sağladığı da çalışmalarda vurgulanmaktadır (Özkan & Yıldız, 2019). Gelişmiş ülkelerde yaygın olarak oynanan badmintonun Türkiye’deki gelişimi 1990’lı yılların sonlarına doğru ivme kazanmıştır. Türkiye Badminton Federasyonu’nun kurulması, ulusal ve uluslararası düzeyde sporcuların yetişmesine olanak sağlamıştır. Okul sporları, kulüp faaliyetleri ve üniversite ligleri badmintonun tabana yayılmasında önemli rol oynamaktadır (Türkiye Badminton Federasyonu [TBF], 2023).

1.1.1. Dünyada Badmintonun Tarihçesi

Badminton, tarihsel kökenleri oldukça eskiye dayanan ve zamanla modern kuralları ile küresel ölçekte benimsenen bir spor dalıdır. Bu sporun bilinen ilk versiyonları Antik Çin, Hindistan ve Yunan uygarlıklarında oynanan oyunlara kadar uzanmaktadır. Özellikle Çin’de “Ti Jian Zi” adı verilen, ayakla tüy topa vurularak oynanan oyun; Japonya’da “Hanetsuki” ve

Hindistan’da “Poona” adlı geleneksel oyunlar, badmintonun öncülleri arasında gösterilmektedir (Grice, 2008). Badmintonun modern biçimi ise 19. yüzyılın ortalarında İngiliz subaylar tarafından Hindistan’ın Pune (Poona) kentinde oynanan Poona oyununun, İngiltere’ye taşınmasıyla şekillenmiştir. 1873 yılında İngiltere’nin Gloucestershire bölgesinde bulunan Badminton House adlı malikanede bu oyunun tanıtımı yapılmış ve bu tarihten sonra oyun “badminton” adıyla anılmaya başlanmıştır (BWF, 2020).

İlk resmi kurallar, 1877 yılında Londra’daki Bath Badminton Club tarafından belirlenmiştir. Bu kurallar, oyunun daha sistematik bir şekilde oynanmasını sağlamış ve ulusal organizasyonlara zemin hazırlamıştır. 1893 yılında İngiltere’de Badminton Association (Badminton Birliği) kurulmuş, aynı yıl ilk ulusal turnuva olan All England Championships düzenlenmiştir (Grice, 2008). Bu turnuva, günümüzde hâlen prestijini koruyan en eski badminton organizasyonlarından biridir (Hollander, 2003). Uluslararası düzeyde ise 1934 yılında İngiltere, Kanada, Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İskoçya, Galler ve Yeni Zelanda’nın öncülüğünde International Badminton Federation (IBF) kurulmuştur. Bu organizasyon, 2006 yılında ismini Badminton World Federation (BWF) olarak değiştirmiştir ve günümüzde badmintonun küresel düzeydeki tüm organizasyonlarını yönetmektedir (BWF, 2024). Badminton, ilk kez 1972 Münih Olimpiyat Oyunları’nda gösteri sporu olarak yer almış, ancak resmi olimpik branş statüsüne 1992 Barselona Olimpiyatları ile kavuşmuştur. O tarihten bu yana hem tekler hem çiftler hem de karışık çiftler kategorilerinde olimpik müsabakalar düzenlenmektedir (Uluslararası Milli Olimpiyat Komitesi [IOC], 2020). Günümüzde badminton, özellikle Asya kıtasında yoğun ilgi görmektedir. Başta Çin, Endonezya, Güney Kore, Japonya ve Malezya olmak üzere bazı ülkeler hem bireysel başarıları hem de milli takımlar düzeyindeki üstünlükleri ile dikkat çekmektedir. Avrupa’da ise Danimarka ve İngiltere, badmintonun gelişimine etki eden ve öncü rol üstlenen ülkeler arasında bulunmaktadır. Küresel düzeyde badminton; altyapı çalışmaları, sporcu yetiştiriciliği ve medya görünürlüğü açısından sürekli gelişen bir yapı içerisinde (Chow, 2013).

1.1.2. Türkiye’de Badmintonun Tarihçesi

Badminton sporu, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de görece geç tanınmış ve sistematik gelişimi 1990’lı yılların sonlarına doğru hız kazanmıştır (Smith & Johnson, 2021). Türkiye’de badmintonun ilk kez ne zaman oynandığına dair net veriler bulunmamakla birlikte, sporun tanıtımı ve yaygınlaşması büyük oranda beden eğitimi öğretmenlerinin bireysel çabalarıyla başlamıştır. Bu bağlamda özellikle üniversitelerdeki beden eğitimi ve spor yüksekokulları, badmintonun tanınmasında ve öğretim programlarına dahil edilmesinde öncü rol oynamıştır (Yıldız & Güneş, 2017).

TBF, 31 Mayıs 1991 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde resmî olarak kurulmuştur. Bu tarihten itibaren badminton, Türkiye’de bağımsız bir federasyon çatısı altında organize edilmeye başlanmış; antrenörlük kursları, hakem seminerleri ve lisanslı sporcu kayıtları sistematik hale gelmiştir. TBF’nin kurulması, sporun yaygınlaştırılmasında ve genç sporcuların yetiştirilmesinde dönüm noktası olmuştur (Andrews & Lee, 2022). 1993 yılında düzenlenen Türkiye Şampiyonası, federasyon çatısı altındaki ilk ulusal turnuva olarak kayıtlara geçmiştir. Aynı yıl, Türkiye ilk kez Balkan Badminton Şampiyonası'na katılmış ve böylece uluslararası düzeyde temsil edilmeye başlanmıştır. Türkiye, Avrupa Badminton Birliği'ne (Badminton Europe) üye olmuş ve sporcular Avrupa düzeyindeki turnuvalarda boy göstermeye başlamıştır (Yılmaz, 2014). Türkiye’de badmintonun tabana yayılması sürecinde en etkili stratejilerden biri, okul sporlarına entegre edilmesidir. Özellikle ilkokul ve ortaokullarda seçmeli ders olarak sunulması ve okul sporları kapsamında müsabakaların düzenlenmesi, çocuk ve genç yaş gruplarının spora ilgisini artırmıştır. Bu süreçte beden eğitimi öğretmenlerinin eğitilmesi ve malzeme desteği sağlanması, federasyonun başlıca faaliyet alanlarından biri olmuştur (TBF, 2023). Son yıllarda Türkiye’de badminton, yalnızca büyük şehirlerde değil, aynı zamanda kırsal bölgelerde ve dezavantajlı gruplar arasında da yaygınlaşma göstermektedir. “Badminton Her Yerde” ve “Okullarda Badminton” gibi projeler aracılığıyla hem erişilebilirlik artırılmakta hem de sporun sosyal gelişime katkısı güçlendirilmektedir (Yıldız & Güneş, 2017). Türkiye’nin uluslararası başarı grafiğinde belirgin bir yükseliş görülmekte; bu durum, 2015 yılında Avrupa 17 Yaş Altı Badminton Şampiyonası’nda kazanılan madalyalarla açıkça desteklenmektedir (Badminton Europe, 2015).

1.2. SPORDA MÜKEMMEL PERFORMANS

Sporda mükemmel performans, bir sporcunun sahip olduğu fiziksel, psikolojik, teknik ve taktik becerileri ideal düzeyde bir araya getirerek sergilediği üst düzey performans biçimidir. Bu performans düzeyi, sadece elde edilen skorlar ya da başarılarla sınırlı kalmayıp; sporcunun kendi potansiyelini maksimize ettiği, istikrarlı ve sürdürülebilir başarı sağladığı durumları da kapsar (Gould & Dieffenbach, 2002). Mükemmel performans, genellikle yoğun antrenman süreçleri, etkili psikolojik hazırlık, öz düzenleme becerileri ve güçlü motivasyon gibi çok boyutlu etmenlerin etkileşimiyle ortaya çıkar (Durand vd., 2002). Ayrıca, bu tür bir performans düzeyi, bireysel ve çevresel faktörlerin de katkısıyla şekillenir. Özellikle antrenör desteği, sosyal çevre, sporcu-antrenör ilişkisi ve iletişim kalitesi gibi psikososyal değişkenler, mükemmel performansa ulaşmada belirleyici rol oynar (Jowett & Cockerill, 2003). Spor performansında mükemmellik, fiziksel uygunlukla birlikte zihinsel direnç, odaklanma kapasitesi, stres yönetimi ve özgüven gibi psikolojik bileşenlerin etkileşimi sonucu ortaya

çıkılmaktadır. Spor bilimleri literatüründe "mükemmel performans", bir sporcunun fiziksel, zihinsel ve teknik kapasitesini üst düzeyde kullanabildiği; çevresel koşullara en iyi şekilde uyum sağlayarak en üst düzey başarıyı elde ettiği anı ifade etmektedir. Bu kavram, yalnızca fiziksel yeteneklerle sınırlı olmayıp, psikolojik dayanıklılık, stratejik düşünme, motivasyon ve çevresel faktörlerin optimal birleşimini içermektedir (Abbott & Collins, 2004).

Mükemmel performansa ulaşmak için gereken unsurlar arasında fiziksel uygunluk, teknik yeterlilik, psikolojik dayanıklılık, taktiksel zekâ ve motivasyon öne çıkar. Bu unsurların her biri, multidisipliner bir yaklaşım içinde değerlendirilmelidir. Örneğin, yüksek düzeyde bir aerobik kapasite, dayanıklılık sporlarında başarıyı etkileyen temel bir faktörken; anaerobik güç ve patlayıcı kuvvet, kısa süreli yüksek yoğunluklu sporlarda belirleyici olmaktadır (Bompa & Haff, 2009). Psikolojik faktörler, mükemmel performansın ayrılmaz bir parçasıdır. Özellikle baskı altında karar verme, stres yönetimi, hedef belirleme ve dikkat kontrolü, elit düzeydeki sporcuları ortalama performans gösterenlerden ayıran temel unsurlar arasındadır (Gould & Maynard, 2009).

Mükemmel performansın sağlanmasında antrenman bilimi de merkezi bir rol oynamaktadır. Bilimsel temelli antrenman planlaması (periodizasyon), yüklenme ve dinlenme dengesi, bireysel farklılıkların gözetilmesi ve sürekli performans takibi, sporcunun kapasitesini zirveye taşıyacak şekilde yapılandırılmalıdır (Issurin, 2010). Özellikle elit düzeyde performans hedefleyen sporcular için bu süreç, biyomekanik analizlerden nörofizyolojik testlere kadar geniş bir değerlendirme gerektirir. Ayrıca, beslenme, uyku düzeni, yaralanma önleme stratejileri ve sporcu sağlığına yönelik destek sistemleri de bu sürecin tamamlayıcı parçalarıdır. Modern spor anlayışı, performansın yalnızca sahada değil, sporcunun yaşamının her alanında sürdürülebilir bir bütünlük içinde şekillendiğini vurgulamaktadır (Burke & Deakin, 2015).

Badmintonda mükemmel performans, sporcunun fiziksel kapasitesi, teknik becerileri, taktiksel farkındalığı ve psikolojik dayanıklılığı gibi çok boyutlu unsurları en üst düzeyde sergilediği durumu ifade eder. Bu spor dalında müsabaka temposunun yüksek, karar verme süresinin ise çok kısa olması nedeniyle, mükemmel performansa ulaşmak yalnızca fiziksel yeterlilikle değil, aynı zamanda zihinsel hazırlık ve stratejik düşünme becerisiyle de doğrudan ilişkilidir (Phomsoupha & Laffaye, 2015). Badmintoncuların mükemmel performans düzeyine ulaşmasında, teknik antrenman süreçlerinin tamamlayıcısı olarak, zihinsel antrenmanların da spor performansının optimize edilmesinde kritik bir etkisi olduğu kabul edilmektedir. Yoğun tempo altında karar verme, hata sonrası toparlanma ve odaklanmayı sürdürebilme gibi unsurlar, üst düzey performans için belirleyicidir (Valldcabres vd., 2020). Bu doğrultuda, sporcunun sadece bireysel yetenekleri değil; aynı zamanda antrenörle olan ilişkisi, iletişim kalitesi ve

antrenörün liderlik becerileri de performansın optimize edilmesinde kritik bir faktör olarak değerlendirilmektedir (Jowett & Cockerill, 2003). Badminton gibi hızlı tempolu sporlarda mükemmel performansa ulaşmak, sporcunun teknik-taktik bilgi birikimi, antrenör desteği, öz düzenleme becerisi, içsel motivasyon ve psikososyal çevreyle etkileşimi gibi çok boyutlu faktörlerin bir araya gelmesiyle mümkün olur. Bu süreç, genetik yatkınlıklar, çevresel koşullar ve bilimsel destekli antrenmanlarla optimize edilen uzun vadeli ve disiplinli bir çaba gerektirir (Baker vd., 2000).

1.2.1. Sporda Mükemmel Performansı Etkileyen Faktörler

Sporda mükemmel performans, tek bir etmenin sonucu olmayıp, çok boyutlu bir yapının ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Bir sporcunun en yüksek performans seviyesine ulaşabilmesi, fiziksel, zihinsel, teknik, taktiksel ve çevresel faktörlerin bir arada ve dengeli şekilde işlemesine bağlıdır (Durand vd., 2002).

1. Fiziksel Faktörler

Sporcuların performans düzeyinde kuvvet, dayanıklılık, sürat, çeviklik ve esneklik gibi temel motorik yeteneklerin belirleyici bir etkisi olduğu kabul edilmektedir. Bu fiziksel kapasitelerin antrenmanla geliştirilmesi, sporcunun müsabaka koşullarına daha iyi uyum sağlamasına olanak tanır (Suchomel vd., 2021).

2. Psikolojik Faktörler

Motivasyon, özgüven, odaklanma, stresle başa çıkma ve zihinsel dayanıklılık gibi psikolojik etmenler, sporcunun performans üzerinde doğrudan etkilidir. Özellikle yüksek baskı altındaki durumlarda sporcunun zihinsel kontrolünü koruyabilmesi, mükemmel performansın sürdürülebilirliğini sağlar (Gould & Dieffenbach, 2002).

3. Teknik ve Taktiksel Yeterlilik

Spor dalına özgü teknik becerilerin doğru ve etkili uygulanması, aynı zamanda bu becerilerin stratejik kararlarla birleşmesi performans açısından önemlidir. Badminton gibi yüksek tempolu sporlarda taktiksel farkındalık ve rakibin hareketlerine hızlı yanıt verebilme kapasitesi, başarıyı belirleyen önemli değişkenler arasındadır (Phomsoupha & Laffaye, 2015).

4. Antrenörün Rolü ve Sporcu-Antrenör İlişkisi

Antrenörün liderlik biçimi, iletişim yetenekleri ve sporcularla olan ilişkisinin kalitesi, sporcunun motivasyonunu ve performansını doğrudan etkileyebilir. Olumlu bir sporcu-antrenör ilişkisi, güven, bağlılık ve iş birliğini artırarak performansa katkı sağlar (Jowett & Cockerill, 2003).

5. Sosyal ve Çevresel Faktörler

Aile desteği, takım arkadaşlarıyla ilişkiler, sosyal çevre ve tesis imkânları gibi çevresel faktörler de dolaylı olarak performansı etkileyebilir. Sporcunun bulunduğu çevrenin destekleyici ve motive edici bir yapıda olması, başarı sürecini kolaylaştırır (Côté vd., 2007).

Badminton sporunda da mükemmel performansa ulaşmak, çok boyutlu ve etkileşimsel faktörlerin bütünleşik etkisi sonucu ortaya çıkan bir olgudur. Bu spor dalının yüksek tempolu ve dinamik doğası, sporculardan ileri düzeyde çeviklik, reaksiyon hızı, kuvvet ve anaerobik dayanıklılık gibi fiziksel kapasitelere sahip olmalarını gerektirir (Phomsoupha & Laffaye, 2015). Bununla birlikte, teknik becerilerin (örneğin, servis, drop, clear, smaç) doğru zamanlamayla ve stratejik farkındalıkla uygulanması, taktiksel yetkinlikle bütünleştğinde üstün performansın temelini oluşturmaktadır (Valldecabres vd., 2020). Ancak fiziksel ve teknik yeterlilik, yüksek seviyede performans için yeterli olmayıp, psikolojik dayanıklılık, odaklanma, özgüven ve stresle başa çıkma becerileri de kritik rol oynamaktadır (Gould & Dieffenbach, 2002). Bu noktada, antrenörün liderlik tarzı, iletişim becerisi ve destekleyici yaklaşımı, sporcunun motivasyon düzeyini ve performans kararlılığını doğrudan etkilemektedir (Jowett & Cockerill, 2003). Özellikle sporcu-antrenör ilişkilerinde güven, bağlılık ve iletişim kalitesi gibi unsurların varlığı, psikolojik güvenlik ortamının sağlanmasına katkı sunmakta ve sporcunun antrenmanlara olan bağlılığını artırmaktadır (Jowett, 2007b). Bunlara ek olarak, aile desteği, sosyal çevre, antrenman tesisleri ve eğitim-yaşam dengesi gibi çevresel faktörler de performansın sürdürülebilirliğini güçlü biçimde etkilemektedir. Dolayısıyla, badminton sporunda mükemmel performans; fiziksel, teknik, psikolojik, sosyal ve çevresel faktörlerin bütünsel bir yaklaşımla değerlendirilmesiyle mümkün olabilir (Côté vd., 2007).

1.3. LİDERLİK KAVRAMI

Liderlik, bireylerin bir grup ya da organizasyonu belirli hedeflere yönlendirme, etkileme ve motive etme süreci olarak ifade edilebilir (Northouse, 2021). Liderlik, yalnızca bir pozisyon ya da unvan meselesi değil; aynı zamanda etkili iletişim, vizyon geliştirme, motivasyon yaratma ve takım içi dinamikleri yönetebilme becerisidir (Yukl, 2013). Özellikle spor alanında liderlik hem antrenörlerin hem de sporcuların performansını ve psikolojik iyilik halinin sürdürülebilirliği açısından belirleyici bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Chelladurai & Saleh, 1980). Geleneksel liderlik kuramları genellikle otoriter ya da karizmatik lider profilleri üzerinde yoğunlaşırken, çağdaş liderlik yaklaşımları daha demokratik, dönüştürücü ve katılımcı liderlik biçimlerine odaklanmaktadır. Özellikle dönüşümcü liderlik, liderin takipçilerinin değer ve inançlarını dönüştürerek onları daha yüksek düzeyde performansa yönlendirmesini ifade etmektedir (Bass & Riggio, 2006). Teknik yeterliliklerin ötesinde, duygusal zekâ, empati ve

güven gibi psikososyal öğelere vurgu yapan bu liderlik biçimi, spor bağlamında sıkça uygulanmaktadır (Vella vd., 2013). Spor psikolojisi alanındaki araştırmalar, antrenör-sporcu ilişkisinde liderlik tarzının sporcu motivasyonu, memnuniyeti, öz-yeterlik algısı performansın optimize edilmesinde merkezi bir rol oynadığı bilimsel olarak desteklenmiştir (Jowett & Cockerill, 2003; Jowett & Poczwadowski, 2007). Etkili liderlik davranışları, özellikle genç sporcuların psikososyal gelişim sürecinde etkili ve belirleyici bir unsur olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte, liderlik yalnızca antrenörlerin sergilediği bir tutum değildir; takım kaptanları, deneyimli sporcular ve hatta yöneticiler de liderlik rollerini üstlenebilir. Bu bağlamda, spor organizasyonlarında “paylaşılan liderlik” (shared leadership) gibi modeller de giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Pearce & Conger, 2003). Güncel literatürde, liderliğin bireysel farklılıklar, kültürel değerler, cinsiyet rolleri ve bağlamsal faktörler çerçevesinde farklılaştığı da vurgulanmaktadır (Eagly & Chin, 2010). Örneğin, kolektif kültürlerde liderlik daha katılımcı biçimde gelişirken; bireyci kültürlerde liderin karar verici rolü ön planda olabilir. Bu durum, antrenörlerin liderlik tarzlarının sporcunun kültürel altyapısıyla uyumlu olmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Son yıllarda öne çıkan bir diğer liderlik yaklaşımı ise hizmetkâr liderliktir. Bu model, liderin öncelikle grubun ihtiyaçlarına hizmet etmeyi ve bireylerin gelişimine katkı sağlamayı amaçladığını savunur (Spears, 2010). Spor ortamında bu yaklaşım, sporcuların hem performans hem de kişisel gelişim açısından desteklenmesini kolaylaştırmaktadır. Sonuç olarak, liderlik günümüz spor dünyasında yalnızca performansa yönelik değil, aynı zamanda insan odaklı, değer temelli ve gelişimsel bir süreç olarak ele alınmaktadır. Antrenörlerin liderlik tarzlarının, sporcuların bireysel farklılıklarına, yaş düzeylerine ve motivasyon kaynaklarına duyarlı olması, sürdürülebilir başarı ve psikolojik iyilik hali açısından büyük önem taşımaktadır (Smith & Smoll, 2007).

1.3.1. Liderlik Kuramları ve Yaklaşımları

Özellikler Yaklaşımı: Liderliğin doğuştan gelen bazı kişilik özelliklerine bağlı olduğu görüşüne dayanır. Örneğin, liderlerin karizma, özgüven ve iletişim becerileri gibi özelliklerin kazanılmasının zorunlu olduğu kabul edilmektedir. (Zaccaro, 2007).

Davranışsal Yaklaşım: Davranışsal Yaklaşım: Liderliğin öğrenilebilir davranışlardan oluştuğunu savunur. Bu yaklaşıma göre liderlik, bireylerin davranış biçimleri ile açıklanabilir (Blake & Mouton, 1985).

Durumsal Yaklaşım: Liderin etkisi, içinde bulunulan duruma göre değişir. Liderlik tarzının duruma bağlı olarak esnek olması gerektiği vurgulanır (Hersey & Blanchard, 1988).

Dönüşümcü ve Etkileşimci Liderlik: Takım üyelerini motive eden ve onları dönüştüren liderlik biçimidir. Dönüşümcü liderlik, takipçilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak onları daha yüksek hedeflere yönlendirir (Bass, 1999).

Karizmatik ve Stratejik Liderlik: Karizmatik liderler, vizyoner yaklaşımlarla etkileyici davranışlar sergiler. Stratejik liderlik ise uzun vadeli planlama ve öngörü ile ilişkilidir (Boal & Hooijberg, 2000).

1.4. MODERN LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

1.4.1. Dönüşümcü Liderlik

Dönüşümcü liderler, çalışanların kişisel hedeflerin, kurumun hedefleriyle tutarlı hale getiren, astlarını normal beklentilerin ötesinde çaba göstermeye teşvik eden kişilerdir. Dönüşümcü liderlik dört ana boyuttan oluşur: ideal etkiler, içsel motivasyon, entelektüel uyarım ve kişisel ilgi. Bu dört boyut, çalışanların performanslarını artırarak, üretkenliği artırarak, iş tatminini ve moralini artırarak, örgütsel etkinliği artırarak, işten ayrılma ve devamsızlığı azaltarak ve örgütsel uyumu artırarak çalışanların daha fazla katkıda bulunmalarını sağlar (Bass & Riggio, 2006). Dönüşümcü liderler, çalışanlarının potansiyelini ortaya çıkarmak üzere motive edici ve yol gösterici bir rol üstlenirler. Liderleri çalışanları motive eder ve onlara kararlılık aşılar. Ayrıca ikincil zihinsel yeteneklerin gelişimine katkı sağlayan motive edici bir ortam oluştururlar. Çalışanları yaratıcılıklarını serbest bırakmaya, yeni fikirler sunmaya ve yeniliği teşvik etmeye teşvik eder (Robbins & Judge, 2015).

1.4.2. Davranışçı Etkileşimci Liderlik

Liderin beklentilerini astlarına açıkça ifade eden ve beklenen performansı gösterdiğinde ne gibi bir ödül alacağını açıklayan lider, etkileşimli lider olarak tanımlanmaktadır (Yavuz & Tokmak, 2009). İşlemsel yönetim, ast ve yöneticinin karşılıklı bağımlılığına temellendirilmiştir. Bu doğrultuda, etkileşimci liderlik, takipçilerin liderlere yönelik algı, tutum ve davranışlarını şekillendiren bir liderlik biçimi olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, 2006).

İşlem yönetimini sergileyen yöneticiler, işlemci liderler, yetki kullanımıyla takipçilerini ödüllendirir, onları daha fazla performans göstermeye teşvik etmek için maddi ve sosyal ödüller sunarlar. İzleyicinin yaratıcı ve yenilikçi yönlerine çok az önem verirler. İşlem yöneticileri geçmiş operasyonları iyileştirerek işlerini yapmak isterler. Bu tür bir liderlik, geçmişin olumlu ve faydalı geleneklerin korunması ve sonraki nesillere aktarımı bağlamında değerli olmakla birlikte, yaratıcı ve yenilikçi unsurların geliştirilmesinde yetersiz kalmaktadır (Ceylan vd., 2005).

1.5. LİDERLİK STİLLERİ

Liderlik, farklı ortamlarda ve koşullarda çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilmektedir. Spor ortamında antrenörlerin benimsediği liderlik türleri bireysel ve takım performanslarının geliştirilmesinde önemli katkı sağlayan doğrudan etkileyen bir değişkendir. Aşağıda, spor bilimleri literatüründe öne çıkan başlıca liderlik tipleri açıklanmıştır.

1.5.1. Karizmatik Liderlik

Karizmatik liderlik, doğuştan sahip olunan bir yetenek olarak görülmekte ve bu özellik, liderin bireyler üzerinde etkili olmasını ve toplumsal düzeyde fark yaratmasını sağlamaktadır. Karizmatik liderlik sınıfına giren bireyler takipçilerini duygusal olarak etkiler ve bu takipçilerin bakış açısına göre karizmatik liderliğe sahip kişiler birer kahramandır (Halis vd., 2007). Karizmatik liderler coşkulu, kendinden emin ve enerjiktir. Mükemmel iletişim ve konuşma becerisine sahiptir. Takipçileri onlara inanır, güvenir ve saygı duyar. Takipçiler, liderlerine karşı güçlü bir sadakat gösterirken, aynı zamanda itaatkâr bir tutum içerisinde bulunurlar (Halis vd., 2007). Karizmatik liderler takipçilerinin ilgisini çeker. Kararları tek başına verir ve kendisiyle takipçileri arasındaki mesafeye rağmen talimatları kolaylıkla yerine getirir (Kuru, 2000). Takipçiler liderleri üstün vasıflara sahip kişiler olarak görürler ve emirlerine karşı koymazlar. Bu açıdan bakıldığında bu kişiler kutsallık, liderlik becerileri, bilgelik ve öğretmenlik gibi niteliklerle donatılmıştır (Güney, 2015).

Karizmatik liderler, gelecekteki hedeflerini açıkça ortaya koyan ve takipçilerine hedeflerine ulaşmaları için ilham veren, iletişim becerileri güçlü, etrafındakilere yüksek düzeyde güvenen ve onları entegre eden, onların beklentilerini karşılamalarını sağlayan kişilerdir (Çalışkan & Göral, 2005). Karizmatik liderler ihtiyaç duygusu güçlü, özgüveni yüksek ve inancı sağlam olan liderlerdir. Liderlik davranışları, takipçilerinin tutum ve davranışlarını etkileyen unsurları içerir. Bunlar şunlardır: Karizmatik liderler, takipçilerine ilgi çekici ve motive edici bir vizyon sunarak onları etkilerler. Bu vizyonu ifade ederken etkili iletişim yöntemlerini kullanırlar. Vizyonlarını gerçekleştirmek için kişisel riskler almaktan ve fedakârlık yapmaktan çekinmezler. Yüksek beklentiler belirleyerek, takipçilerinin potansiyelini ortaya çıkarmalarını teşvik ederler. İyimserlik ve güven duygusu ile takipçilerini desteklerler. Davranışlarını vizyonları ile uyumlu tutarak örnek olurlar. Takipçilerin lider hakkındaki olumlu izlenimlerini yönetir ve grup ya da örgütle özdeşleşmeyi artırır. Ayrıca, takipçileri yetkilendirerek onların gelişimine katkıda bulunurlar (Yukl, 2018).

1.5.2. Durumsal Liderlik

Durumsal liderlik yaklaşımda, lider ile topluluk arasındaki iletişim güçlü ve yoğun bir düzeydedir. Topluluk üyeleri, lider tarafından belirlenen kural ve düzenlemelere uyarak, ortak hedeflere ulaşmak için çaba gösterirler. Sürekliliğin sağlanabilmesi için lider ile topluluk arasındaki ilişkilerin düzenli ve tutarlı olması önem taşımaktadır (Donuk, 2006).

1.5.3. Demokratik Liderlik

Demokratik liderlik, liderin grup üyeleriyle iş birliği içinde karar alma süreçlerini yönlendirdiği katılımcı bir liderlik biçimi olarak tanımlanmaktadır. Grup etkinliğinin planlanması, denetimi ve yönetimine ilişkin uygulamalarda katılım ilkesine önem verilmektedir. Bu nedenle yönetici, planların, hedeflerin ve işleyiş yöntemlerinin belirlenmesinde, iş dağılımı ve emirlerin yerine getirilmesinde her zaman grup üyelerinin görüş ve fikirlerini ön plana çıkaracak şekilde çalışır (Koçel, 2011). Demokratik liderlerin grup üyeleri ile açık ve karşılıklı iletişim kurması, iş birliğini ve ortak hedeflere ulaşmayı kolaylaştırır (Güney, 2015). Araştırmalar, demokratik liderlik tarzının çalışanların iş tatmini, yaratıcılık düzeyi ve performansın artırılmasında olumlu bir rol üstlendiği çeşitli çalışmalarda kanıtlanmıştır (Ruiz & Vega, 2015). Ancak, demokratik liderlik sürecinin zaman alıcı olması ve tüm grup üyelerinin katılımının sürekli uygulanabilirliğinin sınırlı olması gibi dezavantajları da literatürde yer almaktadır (Çalışkan & Göral, 2015). Bu nedenle, liderlerin durumun gerektirdiği esnekliği göstermeleri ve farklı liderlik stillerini uygun şekilde kullanmaları önerilmektedir (Northouse, 2013).

1.5.4. Otokratik Liderlik

Liderlik literatüründe otokratik liderlik, grup uyumunun sürdürülmesi ve grubun sosyal ve yaşanabilir bir birim olarak sosyo-duygusal olgular, özellikle motivasyon faktörü, liderlik uygulamalarında göz önünde bulundurulmayan bir yaklaşım olarak kabul edilmektedir (Donuk, 2006). Bu liderlik tarzında liderler genellikle yöneticinin onayını almaya, yöneticiye yakınlaşmaya ve dikkatini çekmeye odaklanırlar. Grup liderinin geçici de olsa ayrılması grubun etkinliğini olumsuz yönde etkiler. Otokratik liderlik tarzının etkisi göz önüne alındığında liderlerin kısa süreliğine de olsa takımdan ayrılması böyle bir yola asla gidilmemesi gerektiği sonucunu doğurabilir (Ruiz & Vega, 2015). Ancak, otokratik liderlik tarzı bazı durumlarda önemli avantajlar sağlayabilir. Bu yaklaşım dikkatle değerlendirilmelidir ve genellikle bir ekibin dağılmasını önlemek ya da bir şirketi krizden çıkarmak gibi özel ve kritik koşullarda tercih edilmelidir. Otokratik tarz dikkatle ele alınmalı ve yalnızca bir ekibin çökmesini önlemek veya bu tür liderlik tarzlarının yalnızca organizasyonel krizler gibi istisnai durumlarda

kullanılmasının daha uygun olacağı vurgulanmaktadır (Northouse, 2013). Bu gibi durumlarda otokratik bir tarz, kötü alışkanlıkları durdurarak insanları etkileyip yeni iş yapış biçimlerine yönlendirebilir. Ancak liderin sadece bu yönüne bağlı kalması ve istisnai durumlar ortadan kalktıktan sonra bile bu tarzı uygulamaya devam etmesi durumunda, liderlik ettiği bireylerin ahlaki ve duygusal durumlarına karşı duyarsızlığı uzun vadede yıkıcı bir etki yaratabilir (Güney, 2015). Bu liderlik türünde lider ile takipçileri arasında herhangi bir ilişki yoktur. Lider, doğrudan iletişim kurduğu seçilmiş bireyler aracılığıyla tüm takipçilerine ulaşmayı hedefler. Bu yönetim tarzı genellikle kamu yönetimi gibi alanlarda eğitim almamış kişilere uygun olmayan bir yaklaşımdır. (Northouse, 2013).

1.5.5. Stratejik Liderlik

Stratejik liderlik, örgütün vizyonunu oluşturmak, uzun dönemli hedeflerin tanımlanması ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik yapılandırılmış stratejilerin geliştirilmesi süreci üzerine inşa edilmiş liderlik biçimidir (Boal & Hooijberg, 2000). Stratejik liderler, sadece günlük operasyonları yönetmekle kalmaz, aynı zamanda değişen çevresel koşullara uyum sağlamak ve rekabet avantajı elde etmek için örgütü yönlendirirler (Rowe, 2001).

Literatürde stratejik liderliğin, örgütsel performans üzerinde doğrudan olumlu etkileri olduğu vurgulanmaktadır (Boal & Hooijberg, 2000; Ireland & Hitt, 2005). Bu liderlik tarzı, liderin vizyoner olması, yenilikçi düşünmesi ve karar alma süreçlerinde yüksek düzeyde bilgiye sahip olmasını gerektirir (Hitt vd., 2017). Ayrıca, stratejik liderlik örgüt içindeki paydaşlar arasında etkili iletişim ve koordinasyonu sağlar, böylece değişim yönetiminde kritik bir rol oynar (Rajagopal, 2010). Spor bağlamında stratejik liderlik, kulüp yöneticileri ve antrenörlerin uzun vadeli başarı için stratejik planlama yapmaları, kaynakları etkin kullanmaları ve takımın performansını sürdürülebilir kılmaları açısından önem taşımaktadır (Wang & Gouttebarger, 2020). Bir organizasyonda stratejik yöneticinin etkinliği ve başarısı, organizasyonun finansal gücünden ve finansal gücü kontrol eden kişilerin liderlik yapıp yapmamasından büyük ölçüde etkilenebilir. Yönetimde sermaye sahipleri varsa, özellikle aile şirketlerinde müdür-vekil çatışmalarında stratejik yöneticinin bu kişiler üzerindeki etkisi zayıflayabilir. Ayrıca stratejik lider, örgütteki diğer güçlü liderlerden, sendikalardan ve değişime dirençli güçlü bir örgüt kültüründen de olumsuz etkilenebilir (Hitt vd., 2017). Stratejik bir liderin dış faktörleri arasında üretilen ürünlerin kalitesi ve şirketin faaliyet gösterdiği pazar koşulları yer alır. Sektöre özgü yasalar ve güvenlik prosedürleri, stratejik yöneticilerin kararlarını ve başarılarını sınırlayabilir. Ayrıca çevresel belirsizlik ve kriz gibi durumlarda stratejik yöneticileri olumsuz etkileyebilecek dış faktörler de söz konusu olabilir (Yukl, 2018).

1.6. SPORDA LİDERLİK

Spor ortamları, yüksek performans beklentisi, rekabet, stres ve takım dinamiklerinin yoğun yaşandığı bağlamlardır. Bu ortamda liderlik, yalnızca taktiksel yönlendirmeden ibaret olmayıp, sporcuların motivasyonunu, psikolojik dayanıklılığını ve sosyal bütünlüğünü doğrudan etkileyen kritik bir faktördür (Gould & Voelker, 2013). Spor liderliği genellikle antrenör-sporcu ilişkisi bağlamında ele alınmakla birlikte, kaptanlar, yöneticiler ve diğer destek personellerin liderlik rolleri de dikkate değerdir.

1.6.1. Spor Liderliği Kuramları

1. Çok Boyutlu Liderlik Modeli (Multidimensional Model of Leadership – MML)

Chelladurai (1978, 1990) tarafından geliştirilen bu model, spor liderliğinin durumsal faktörler, liderin özellikleri ve sporcuların tercihleri arasında bir etkileşim sonucu oluştuğunu savunur. Modele göre etkili liderlik, üç liderlik davranışının (gerekli, tercih edilen ve sergilenen davranış) uyum içinde olmasıyla sağlanır.

2. Dönüşümcü Liderlik Spor Ortamlarında

Spor psikolojisi literatüründe dönüşümcü liderlik, özellikle genç sporcuların gelişiminde oldukça etkili bir yaklaşım olarak kabul edilmektedir. Dönüşümcü liderler; vizyon sunma, bireysel destek sağlama ve ilham verme yollarıyla sporcuların içsel motivasyonunu ve bağlılığını artırmaktadır (Callow vd., 2009; Vella vd., 2013).

3. Otokratik ve Demokratik Liderlik

Spor bağlamında liderlik tarzları sıklıkla otokratik (otoriter) ve demokratik (katılımcı) biçiminde sınıflandırılır. Otokratik liderlik, kararların tek taraflı alındığı, otorite temelli bir tarzken; demokratik liderlik, sporcuların görüşlerine değer verildiği, katılımın teşvik edildiği bir yaklaşımdır. Araştırmalar, genç ve amatör sporcularda demokratik liderliğin daha etkili olduğunu, elit sporlarda ise durumun bağlama göre değiştiğini göstermektedir (Côté & Gilbert, 2009).

1.6.2. Antrenör-Sporcu İlişkisi ve Liderlik

Antrenörler, sporcular üzerinde yalnızca teknik-taktik değil, aynı zamanda psikososyal yönden de büyük etkiye sahiptir. Jowett'in (2007) geliştirdiği 3+1 Cs Modeli (yakınlık-closeness, bağlılık-commitment, tamamlayıcılık-complementarity ve yönlendirme-co-orientation), etkili bir antrenör-sporcu ilişkisinde liderlik rolünün temel olduğunu vurgular. İyi bir lider-antrenör; güven temelli ilişki kurar, açık iletişim sağlar ve bireysel farklılıklara duyarlılık gösterir.

1. Takım Sporları ve Liderlik

Takım sporlarında liderlik, yalnızca antrenörden ibaret olmayıp takım kaptanları gibi informal liderlerin rolü de önemlidir. Bu bağlamda paylaşılan liderlik (shared leadership), özellikle elit takımlarda öne çıkan bir modeldir. Araştırmalar, takım içinde liderliğin tek bir kişiye ait olmasından ziyade, rollere göre dağılmış olmasının takım performansını artırabileceğini göstermektedir (Fransen vd., 2015).

2. Cinsiyet ve Liderlik

Spor liderliğinde cinsiyet faktörü hem liderin hem de sporcunun algısını ve ilişki biçimini etkileyebilir. Örneğin, kadın antrenörlerin liderlik stillerinde daha fazla demokratiklik ve bireysel destek ön plana çıkarken, erkek antrenörlerin daha otoriter olma eğilimi taşıyabildiği raporlanmıştır (Turman, 2003).

1.7. SPORDA LİDERLİK MODELLERİ

Liderlik, diğer insanlara ilham vermek, onları yönlendirmek ve etkilemekle ilgilidir. Bir lider, insanları olasılıkların sınırlarını zorlamaya kişileri hem duygusal hem de davranışsal olarak destekleyerek yönlendirmelidir. Etkili liderlik, örgütsel geleneklerin oluşturulmasında sürdürme becerisini gerektirir (Cruickshank & Collins, 2012). Bu gelenekler grup üyelerinin ortak değerler, standartlar ve eylem ilkeleri etrafında toplanmasına olanak tanır. Etkili liderler, özellikle takım sporları söz konusu olduğunda, takım kültürü yaratmayı başarırlar. Sporcuların, antrenörlerin, yardımcı antrenörlerin ve destek birimlerinin karşılıklı etkileşimleri, takım kültürünün oluşumunda ve organizasyonun tamamında yer alan herkesin oluşturduğu atmosferdir (Schein, 2010). Bu kültür, ekip üyelerinin birbirlerini destekleme, iş birliği yapma ve ortak hedeflere ulaşmak için birlikte çalışma becerilerini içerir. Etkili liderlik, takım kültürünü yapılandırma sürecinde motivasyon, ortak vizyon ve aidiyet duygusunu ön planda tutar, çeşitli stratejiler ve beceriler kullanır. Örneğin; Lider, ekip üyelerinin katılımını teşvik ederek birlikte tanımlanan değerlerin oluşturulmasına zemin hazırlar. Bu değerler ekip oluşturma, dürüstlük, bağlılık, saygı ve iş disiplini gibi unsurları içermektedir (Carron vd., 2002). Spor yönetimi araştırması, takım yönetimi perspektifinden esas olarak antrenörlere, takım yöneticilerine ve oyunculara odaklanırken, kulüplerde ve spor organizasyonlarında yöneticilerin rollerinden bahseder. Spor sahasının spesifik faaliyet yapısı, belli bir düzen içerisinde işleyen kurallar, sahanın konumuna bağlı ilişkiler ve bazı başarılı kayıtlar spor takımlarını diğer organizasyonlardan açıkça ayıran faktörlerdir (Schein, 2010). Spor faaliyetlerinin etkili biçimde yürütülebilmesi için yöneticilerin karar alma süreçlerine hâkim olmaları, motivasyonel yaklaşımlar uygulamaları ve sistemli geri bildirim sunmaları insan

ilişkilerini geliştirme bir grup veya takımın güvenilir yönetimi için önemlidir. İdeal koç ve liderler, takımlarına bağlılık yoluyla bir vizyon yaratırlar ve bu vizyonun yapı, motivasyon ve destekle her gün gerçekleşmesini sağlarlar (Chelladurai, 2014). Öğretmenler, antrenörler ve beden eğitimciler başarının gerçekleştirilmesi, katılımcıların bireysel yetkinliklerini en üst seviyede kullanmalarına bağlıdır. Yönetici, her sporcunun bireysel başarısının takımın başarısına katkı sağlayacağını garanti eder (Carron vd., 2002). Birden fazla yönetim modeli geliştirilmiştir. Ancak spor uygulamalarına ve yaklaşımlarına uygun çok az sayıda model geliştirilmiştir (Donuk, 2006). Spor bilimlerinde yönetim ve eğitim, tek bir birey ya da topluluk üzerinde etkili olabilen, planlı ve bilinçli öğrenme süreçlerini içeren bir disiplindir. Spor alanında birçok faktör dikkate alınarak çok boyutlu modeller geliştirilmelidir. Spor literatüründe üç temel liderlik modeli öne çıkmaktadır: Antrenörlükte karar stillerine ilişkin Normatif Model (Chelladurai & Haggerty, 1978), sporda liderliği çok boyutlu olarak ele alan Çok Boyutlu Liderlik Modeli (Chelladurai & Saleh, 1980) ve spor liderliğinde arabuluculuğu vurgulayan Arabuluculuk Modeli (Smoll & Smith, 1989) önemli yaklaşımlardır. Modeller arasında, Chelladurai'nin Çok Boyutlu Liderlik Modeli, spor alanında geliştirilmiş ve alanına önemli katkılar sağlamış temel bir model olarak öne çıkmaktadır (Chelladurai, 2007).

1.7.1. Antrenörlükte Karar Stillerinin Normatif Modeli (Karar Ağacı Modeli)

Bu model, 1970'lerde yöneticilerin karar verme süreçlerini incelemek üzere geliştirilmiştir. Yönetimde en kritik süreç karar almaktır; bu nedenle karar sürecine katılım için belirli kurallar ve normlar tanımlanır. Model, kararın etkinliğinin hem kalitesine hem de kabul edilebilirliğine bağlı olduğunu vurgular. Yöneticiler, koşullara uyum sağlamak için yönetim tarzlarını esnek biçimde değiştirebilmelidir (Chelladurai & Haggerty, 1978).

Vroom 1973 ve arkadaşlarına göre, yöneticiler karşılaştıkları sorunları bireysel ya da grup düzeyinde kararlar olarak ele alırlar. Bireysel kararlar tek kişiyi ilgilendirirken, grup kararları daha geniş etki alanına sahiptir. Bu nedenle model, karar alma sürecine katılımın biçimini ve seviyesini belirleyen kurallar içerdiği için “normatif model” olarak adlandırılır. Model kapsamında, farklı durumlarda uygulanabilecek liderlik davranışlarını belirlemek amacıyla bir karar ağacı geliştirilmiştir ((Vroom & Yetton, 1973).

Modelde yedi karar alma tarzı bulunmaktadır:

Otokratik I: Lider, mevcut verileri analiz ederek kararı tamamen kendi inisiyatifiyle alır. Otokratik II: Lider, grup üyelerinden bilgi topladıktan sonra nihai kararı yine bireysel olarak verir. Danışma I: Lider, grup üyelerinden bireysel düzeyde görüş alır; ancak karar süreci tamamen ona aittir. Danışma II: Lider, grup üyeleriyle konuyu toplu bir biçimde değerlendirir

fakat son kararı yine kendisi verir. Grup Kararı: Lider, karar sürecine tüm grup üyelerini aktif olarak dahil eder ve karar, ortak uzlaşıyla alınır.

Liderin hangi yöntemi seçeceğine karar vermesi için yanıtlaması gereken temel sorular şunlardır:

Kararın kalitesi ne kadar önemlidir?

Grup üyelerinin karara bağlılığı ne derece gereklidir?

Lider, kaliteli karar verebilecek bilgiye sahip midir?

Sorun açık ve anlaşılır mıdır?

Grup üyeleri liderin kararını kabul eder mi?

Grup üyeleri ortak amaçlar paylaşır mı?

Grup üyeleri alınan kararlar ile ilgili çatışma yaşar mı?

Chelladurai ve Haggerty (1978), Vroom 1973 ve arkadaşlarının çalışmalarının ardından spor ortamlarında karar verme stillerine ilişkin normatif bir model geliştirmişlerdir. Vroom ve arkadaşlarının beş farklı karar verme yöntemini içeren modelinin aksine, Chelladurai ve Haggerty'nin modeli üç temel karar verme yöntemini kapsamaktadır. Bunlar şunlardır:

Otokratik: Antrenörün tek başına karar verdiği durumlar.

Katılımcı: Kararın bir grup birey tarafından ortaklaşa alındığı durumlar.

Açıklayıcı: Antrenörün, karar verme yetkisini yardımcı antrenörler, sporcular ya da diğer ilgili kişilere aktararak sorumluluğu paylaştığı durumlar.

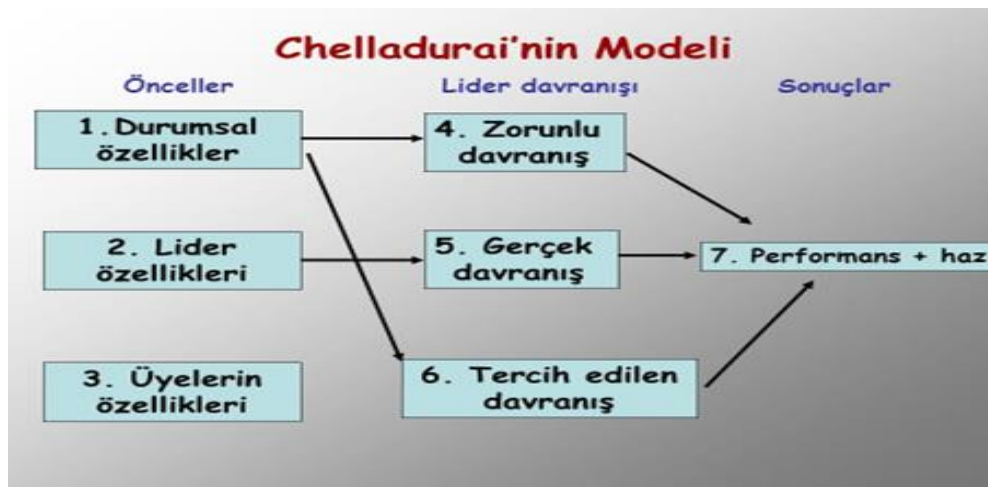
Bu modelin geçerliliğini inceleyen bazı araştırmalar, sporda karar verme sürecinin güçlendirilmesinin son derece nadir olduğunu ortaya koymuştur (Arnott & Chelladurai, 1978; (Vroom & Yetton, 1973).

1.7.2. Spor Liderliğinin Çok Boyutlu Modeli

Yönetimle ilgili modellerin çoğu spor dışındaki uygulamalara ve yaklaşımlara dayanmaktadır ve bu yaklaşımları spor ortamına uyarlamak için bazı girişimlerde bulunulmuştur. Çünkü spor takımları ve resmi organizasyonlar anlatılan yapıya uygun görülmüştür. Ancak spor takımları ile endüstriyel ve ticari ortamlar arasındaki en belirgin fark, spor ortamının "görevi" olarak adlandırılmıştır (Martens, 2004). Spor ortamının görevleri, görev için belirlenen kurallara ve performans gereksinimlerine göre kesin olarak tanımlanır. Bir spor görevinin performansındaki farklılıklar teknik detaylarda görülebilir (Schmidt vd., 2019).

Ağ ve bariyerin yüksekliği gibi, malzemelerin farklı bölgelerdeki ağırlık farklılıkları da vardır. Bu farklılıklara bakıldığında hangi görevlerin kadınlar tarafından hangilerinin erkekler tarafından yapıldığı sonucuna varılabilir. Endüstriyel ortamlarda görevler arasında farklılıklar olmasına rağmen bu farklılıklar spordaki kadar net bir şekilde tanımlanmamıştır (Chelladurai vd., 1980).

Chelladurai (1978/1990) tarafından sporla ilgili olarak geliştirilen ve yönetimsel davranış ve süreçleri kavramsallaştırmak için mevcut çeşitli yönetim modellerini bir araya getiren çok boyutlu yönetim modeline göre (Chelladurai, 1993), etkili spor yönetimi, çevre arasındaki iletişim olarak tanımlanmaktadır ve etkileşime bağlı olarak sürücünün kendi durumsal özellikleridir. Chelladurai'ye göre motivasyon ve etkililik sağlayan üç liderlik davranışı vardır. Bu üç yönetim davranışı İstenilen Davranış (4), Gerçekleşen Davranış (5) ve İstenilen Davranıştır (6). Bu üç davranış durumsal özelliklerden (çevre) (1), liderlik özelliklerinden (2) ve üye (takipçi) özelliklerinden (3) kaynaklanmaktadır (Konter, 1996). Chelladurai ve Carron'a göre, sporcu memnuniyeti ile sporcu performansı birbirinden ayrı düşünülemez. Sporcular daha çok sorumluluklarına odaklanırken, antrenörler sporcunun performansı ve motivasyonunu ön planda tutar. Dolayısıyla bu iki olgu yöneticilerin davranışları sonucunda ortaya çıkmaktadır (Çalışkan & Göral, 2015). Modele göre, durumsal özellikler lider ile üyelerde üç ayrı türde davranışın ortaya çıkmasına yol açar. Durumun özellikleri; takım sporu mu yoksa bireysel spor mu olduğu, takımın hedefi, sosyo-kültürel ortamı, oyuncu özellikleri, ekonomik koşulları, yönetimsel özellikleri; liderin cinsiyeti, yaşı, iş tecrübesi, becerileri, kişiliği ve üyelerin özellikleri; Yaş, cinsiyet, beceri ve kişilik özelliklerine göre gruplandırılmaları mümkündür. Modelde yöneticilerin davranışları kısaca şu şekilde açıklanmaktadır (Tiryaki, 2000).

Şekil 1: Sporda Çok Boyutlu Liderlik Modeli

1.7.3. Spor Liderliğinin Arabuluculuk Modeli

Smoll ve Smith (2007) tarafından ortaya konan arabulucu liderlik modeli, sporcuların bireysel farklılıklarının bilişsel ve duygusal süreçler aracılığıyla liderlik davranışı ile bu davranışın nedenleri ve sonuçları arasındaki bağlantıyı nasıl etkilediğini inceler. Model, durumsal değişkenlerle birlikte antrenör davranışları, sporcuların algıları ve çağrışımları ile sporcuların değerlendirme tepkilerinden oluşan üç bileşenli bir yapıyı vurgulamaktadır. Bu yaklaşıma göre bilişsel ve duygusal süreçler, antrenör davranışları ile sporcuların antrenörlere ve spor deneyimlerine karşı tutumları arasında bir süzgeç görevi görür. Ayrıca model, bir antrenörün sporcusunun tutumu hakkındaki algısı ile antrenörün davranışı ve sporcunun bu davranışı algılaması arasındaki ilişkiye aracılık etmektedir. Özetle, model değişkenler arasındaki karşılıklı etkileşime olanak tanımaktadır (Smoll & Smith, 2007).

1.8. ANTRENÖRLÜK VE LİDERLİK

Antrenörlük, yalnızca teknik-taktik öğretimden ibaret olmayan; eğitim, rehberlik, iletişim ve liderlik gibi çok boyutlu süreçleri kapsayan bir meslektir. Antrenör, sporcuların sadece fiziksel gelişiminden değil, aynı zamanda psikolojik, sosyal ve duygusal gelişimlerinden de sorumludur. Bu bağlamda etkili antrenörlük, güçlü bir liderlik anlayışını zorunlu kılar (Côté & Gilbert, 2009). Sporcu veya takım yüksek yetenek ve çalışma azmine sahip olsa bile, teknik ve taktik beceriler olmadan hedeflere ulaşmak güçtür. Yönlendirme ile gelişim sağlanmadığı sürece başarıya ulaşması mümkün olmamaktadır. Her sporcunun başarılı olabilmesi için nitelikli bir antrenöre ihtiyaç duyduğu açıktır. Antrenör, teorik bilgi ile tecrübeyi harmanlayarak sporcuları yeteneklerine uygun şekilde eğiten ve yönlendiren kişidir (Doğan, 2004). Antrenörlerin hedeflerine ulaşmak için benimsedikleri ve uyguladıkları birden fazla antrenman yöntemi vardır. Antrenör tarafından seçilen antrenman yöntemi sporcuların özelliklerini dikkate almalıdır. Antrenör antrenman metodunu uyguladıkça sporcularla olan ilişkisi de önem kazanmaktadır (Terlemez, 2019). Antrenörün rolü, sporcunun performansını hem teknik hem de kişilerarası ilişkilere bağlı olarak en üst düzeye çıkarmaktır. Buradaki teknik kısımlar arasında antrenman ve oyun stratejilerinin geliştirilmesini içerirken antrenör, kişilerarası bileşenleri ve mümkün olan en iyi performansı elde etmek için sporcuları desteklemeyi, motive etmeyi, onların kişisel güçlü yönlerini ve sınırlarını tanımayı da sağlar (Fletcher & Roberts, 2013). Antrenörlük, sporcuları ve takımları yönetme, topluluk önünde etkili iletişim kurma, başarıya ulaşmak için hedefler belirleme ve en önemlisi liderlik yapma becerilerini gerektiren bir meslektir (Çalışkan & Göral, 2015). Bir antrenörün; öğretmenlik becerisi, fizyolojik bilgi, psikolojik gözlem ve yorumlama yeteneği ile yönetim ve iletişim becerilerine sahip olması gerekir (Martens, 2004).

Spor yönetiminde yönetim, hedef ve planların uygulanmasında temel bir faktör olarak kabul edilir. Liderler, faaliyetlerin etkin yürütülmesi için grup ortamını iyileştirip motivasyonu sağlamalıdır. Bu bağlamda, takım ve bireysel sporlarda antrenörler, sporcuların motivasyonu ile psikolojik ve kişilerarası iletişim süreçlerinden sorumludur (Chelladurai & Saleh, 2020). Başarı odaklı antrenörlerin teknik ve taktik becerilerinin yanı sıra zihinsel ve psikolojik gelişimlerinin de en üst düzeyde olması gerekmektedir (Weinberg & Gould, 2019). Liderlik özelliğine sahip bir antrenör, yalnızca sporcuların tutum ve davranışlarını değerlendirmekle kalmayıp, kendi performansını da eleştirebilen ve gerektiğinde değişime açık olan kişidir. Bir antrenörün eğitimci olması gerekmektedir. Hem gözlemleyerek hem de eleştirerek anlayabilmelidir. Kulüpler olumsuz durumların üstesinden gelebilmek için bazen inandıkları, camiayı tanıyan, camia tarafından tanınan ve iyi destek vermiş kıdemli antrenörlerden ihtiyaçlara göre tavsiye edilen takıma liderlik etmelerini tercih ederler. Bu anlamda takımın ruhu ve teknik direktörün geçmişi önemlidir (Konter, 2006). Etkili bir antrenör olabilmek için; empati kurabilme, başkalarını dinleme, yargılama, diplomasiyi ve inceliklerini bilmek, sabır gösterebilme, onların refahını artırma ve mutlu etmek, düşmanca tutumlardan kaçınmak, özgüven ve duygusal dengeyi korumak, üyeleriyle iş birliği yapmak ve daima en iyiyi arama ve geliştirme özelliklerini taşımaları önemlidir (Certo, 1997). Bu nedenle antrenörlerin mesleki itibarları, kişisel statüleri ve başarılı sonuçları için liderlik becerilerini geliştirmeleri oldukça önemlidir (Çalışkan & Göral, 2015). Antrenörlük, etkili liderlik becerileri ile birleştğinde yalnızca sportif başarıyı değil, aynı zamanda sporcuların motivasyon ve takım ruhunu da önemsemelidir. Bu nedenle, çağdaş spor ortamında antrenörlerin liderlik eğitimi almaları, psikososyal becerilerini geliştirmeleri ve sporcu merkezli bir yaklaşım benimsemeleri büyük önem taşımaktadır (Gould & Voelker, 2013; Jowett & Cockerill, 2003).

1.8.1. Antrenörde Bulunması Gereken Liderlik Özellikleri

Antrenörlük yalnızca teknik bilgiye dayalı bir meslek değildir; aynı zamanda güçlü bir liderlik profilini gerektirir. Başarılı bir antrenör, sporcuların fiziksel performanslarını artırmanın ötesinde, onların psikolojik dayanıklılıklarını güçlendiren, takım ruhunu inşa eden ve bireysel gelişimlerine katkı sağlayan bir liderdir (Chelladurai & Riemer, 1998). Bu bağlamda, etkili bir antrenörde bulunması gereken temel liderlik özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. İletişim Becerisi

Etkili bir lider-antrenör, açık, empatik ve çift yönlü iletişim kurabilmelidir. Hem sözlü hem de sözsüz mesajlarını doğru şekilde iletebilen bir antrenör, sporcuların motivasyonunu artırır ve güven ortamı oluşturur (Jowett & Poczwardowski, 2007).

2. Vizyon Sahibi Olma

Liderlik yapan antrenör, mevcut koşulları idare etmekle kalmayıp, aynı zamanda geleceğe yönelik stratejiler geliştirir. Hedef belirleyebilen, strateji geliştiren ve takımı bu hedefe yönlendirebilen bir vizyoner liderlik anlayışı, takımların uzun vadeli başarısını sağlar (Bass & Avolio, 1994).

3. Karar Verme Yetkinliği

Antrenörün hızlı, yerinde ve adil kararlar alabilmesi hem bireysel hem takım performansını etkiler. Sporun dinamik doğası içinde anlık karar verme yeteneği, liderlik becerilerinin kritik bir göstergesidir (Côté & Gilbert, 2009).

4. Duygusal Zekâ (EQ)

Duygusal zekâ, liderlikte önemli bir faktördür. Başarılı bir antrenör hem kendi duygularını yönetebilmeli hem de sporcuların duygularını anlayarak uygun biçimde yönlendirebilmelidir. Bu özellik, özellikle kriz anlarında liderliği pekiştirir (Goleman, 1995).

5. Esneklik ve Uyum Yeteneği

Her sporcu farklıdır ve her durum farklı liderlik tepkileri gerektirir. Esnek düşünebilen ve farklı kişilik yapılarına karşı uyum sağlayabilen antrenörler, daha etkili liderlik gösterebilirler (Chelladurai, 2001).

6. Motivasyon Sağlama

Etkili antrenörler, sporcuları hem içsel hem de dışsal olarak motive edebilen kişilerdir. Başarıyı takdir etme, hedef belirleme ve olumlu geri bildirim gibi araçları etkili kullanmak, sporcuların performansını artırır (Mageau & Vallerand, 2003).

7. Etik ve Adaletli Davranış

Lider antrenör, tüm sporculara eşit mesafede durmalı, ayrımcılıktan kaçınmalı ve etik ilkeleri gözetmelidir. Bu yaklaşım hem bireysel güveni hem de takım bağlılığını artırır (Kavussanu, 2008).

8. Problem Çözme ve Kriz Yönetimi

Takım içi çatışmalar, düşük performans dönemleri veya bireysel sorunlar karşısında çözüm odaklı ve soğukkanlı bir liderlik anlayışı önemlidir. Başarılı antrenörler, problemi teşhis etmede ve çözüm üretmede proaktiftir (Martens, 2004).

9. Rol Model Olma

Antrenör, sporcular için saha içi performans yönetiminin yanı sıra saha dışında da sporcuların psikolojik ve sosyal gelişimini destekleyerek bütüncül bir liderlik sergiler. Tutarlı davranışları, disiplinli yaşam tarzı ve mesleki etik anlayışıyla bir lider, sporculara doğrudan etki eder (Lyle, 2002). Antrenörlükte liderlik; bilgiyle, kişilikle ve değerlerle şekillenen çok boyutlu bir süreçtir. Günümüz spor ortamında yalnızca teknik bilgiye sahip olmak yeterli olmamaktadır. Antrenörler; iletişim, vizyon, etik anlayış ve duygusal zekâ gibi özellikleri barındıran güçlü lider profilleri olarak yetiştirilmelidir. Bu bağlamda, antrenör eğitim programlarının liderlik becerileri kazandıracak biçimde yeniden yapılandırılması büyük önem taşımaktadır (Côté & Gilbert, 2009; Voight, 2012).

1.8.2. Antrenör Tipleri

Antrenörlük, sadece öğretimsel bir süreç değil; aynı zamanda liderlik, iletişim ve rehberlik gibi çok boyutlu rolleri içeren bir etkileşim biçimidir. Bu çerçevede, antrenörlerin sahip olduğu kişilik yapıları, iletişim biçimleri, liderlik anlayışları ve motivasyon stratejileri farklılık gösterir. Bu farklılıklar, literatürde “antrenör tipleri” olarak sınıflandırılır (Lyle, 2002). Antrenör tipleri; sporcunun gelişim düzeyi, yaş grubu, spor dalı ve kişisel gereksinimler dikkate alınarak belirlenmeli ve duruma uygun bir yaklaşımla uygulanmalıdır (Côté & Gilbert, 2009).

Otoriter (Diktatör) Antrenör: Bu tip antrenörler, karar alma süreçlerini tek başlarına yürütür ve sporcunun fikirlerine sınırlı derecede önem verir. Disiplin ön plandadır, hiyerarşik yapı baskındır. Kısa vadeli başarıda etkili olabilirken, uzun vadeli sporcunun özgüveni ve yaratıcılığı üzerinde olumsuz etkiler bırakabilir (Horn, 2002). **Demokratik (Katılımcı) Antrenör:** Karar alma süreçlerinde sporculara söz hakkı tanıyan, açık iletişimi destekleyen ve duygusal desteğe önem veren antrenör tipidir. Demokratik antrenörler, özellikle içsel motivasyonun ve takım bağlılığının yüksek olduğu ortamlarda başarılıdır (Chelladurai & Saleh, 1980). **Eğitici (Öğretici) Antrenör:** Temel amacı sporcunun teknik, taktik ve motor becerilerini geliştirmek olan bu antrenör tipi, öğretimsel yönü baskın kişilerdir. Özellikle gelişim düzeyindeki sporcular için önemlidir. Öğrenme odaklı yaklaşım sergiler (Côté vd., 1995). **Destekleyici (Motivasyonel) Antrenör:** Bu tip antrenörler, sporcuların duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarına duyarlıdır. Öz güven kazandırmaya, moral vermeye ve bireysel destek sağlamaya odaklanırlar. Yarışma stresiyle başa çıkma sürecinde etkilidir (Jowett & Cockerill, 2003).

Karizmatik Lider-Antrenör: Kendine özgü bir duruş sergileyen, sporcuları kişisel etkisiyle motive eden, liderliğiyle örnek teşkil eden antrenör tipidir. Bu tarz antrenörler sporcularda büyük hayranlık uyandırabilir ve uzun süreli etkileşim sağlayabilir (Bass & Riggio, 2006). **Uyumlu ve Esnek Antrenör:** Farklı sporcuların bireysel ihtiyaçlarını dikkate alan ve koşullara göre liderlik stilini değiştirebilen antrenör tipidir. Chelladurai'nin Çok Boyutlu

Liderlik Modeli çerçevesinde bu antrenör, duruma ve sporcunun beklentilerine göre davranışını şekillendirir (Chelladurai, 1990).

1.8.3. Antrenör Tiplerinin Etkileri

Farklı antrenör tipleri, sporcuların motivasyon düzeyi, takım bağlılığı, performansı ve sportif doyumunu üzerinde önemli ve doğrudan etkilere sahiptir. Güncel araştırmalar, antrenörlerin liderlik stillerinin, sporcuların psikolojik ihtiyaçlarını karşılamada ve bireysel farklılıkları yönetmede belirleyici rol oynadığını göstermektedir (Smith & Smoll, 2007). Destekleyici ve demokratik liderlik yaklaşımları, sporcuların içsel motivasyonunu artırarak performans ve takım uyumunu olumlu yönde etkilerken, otoriter veya baskıcı stiller motivasyon kaybı ve sportif doyumsuzlukla ilişkilendirilmiştir (Jowett & Cockerill, 2003). Ayrıca, antrenörlerin kullandığı etkili iletişim biçimleri ve yapıcı geri bildirimler, sporcuların özgüvenini ve bağlılığını artırmakta, dolayısıyla sportif başarıyı desteklemektedir (Davis, Jowett & Tafvelin, 2019). Bu bağlamda, antrenörlerin kendi liderlik stillerini tanıması, sporcuların bireysel ve takım dinamiklerine uygun olarak esneklik göstermesi, değişen koşullara adapte olabilmesi ve gerektiğinde liderlik yaklaşımını geliştirmeye açık olması büyük önem taşımaktadır (Malloy & Kavussanu, 2023). Literatürde, etkili liderlik stillerinin spor performansı ve psikolojik iyilik hali üzerindeki olumlu etkileri, özellikle son dönemlerde gerçekleştirilen çalışmalarla daha kapsamlı meta-analizlerle desteklenmektedir (Smith vd., 2021).

1.9. ANTRENÖR SPORCU İLİŞKİSİ

Antrenör-sporcu ilişkisi, spor ortamındaki başarı, motivasyon, bağlılık ve psikolojik iyi oluş açısından merkezi bir öneme sahiptir. Modern spor biliminde bu ilişki sadece teknik-taktik rehberlik değil; aynı zamanda duygusal, sosyal ve bilişsel yönleri kapsayan bütüncül bir etkileşim süreci olarak tanımlanmaktadır (Jowett & Poczwardowski, 2007). Başarılı bir spor kariyeri yalnızca sporcunun bireysel yeteneklerine değil, aynı zamanda antrenörle kurduğu ilişkinin niteliğine de bağlıdır. Bu bağlamda antrenör-sporcu ilişkisi, liderlik tarzı, iletişim becerileri, empati düzeyi ve karşılıklı beklentilerin etkileşimi ile şekillenir (; Mageau & Vallerand, 2003; Jowett & Cockerill, 2003).

Kuramsal çerçevede, antrenör-sporcu ilişkisi en çok Jowett ve arkadaşları tarafından geliştirilen 3+1 Cs modeli ile açıklanır. Bu modele göre ilişkide dört temel unsur yer almaktadır: yakınlık (closeness), bağlılık (commitment), tamamlayıcılık (complementarity) ve koordinasyon (co-orientation). Yakınlık, taraflar arasında güven, saygı ve duygusal bağ anlamına gelirken; bağlılık, ilişkinin sürdürülebilirliğine yönelik ortak çabayı ifade eder.

Tamamlayıcılık, rollerin birbirini desteklemesi ve uyum içinde çalışması ile ilgilidir (Jowett, 2007a; Jowett & Ntoumanis, 2004). Koordinasyon ise tarafların birbirlerinin düşünce, duygu ve davranışlarını anlayarak ortak bir hedefe yönelmeleri anlamına gelir (Jowett, 2007c). Bu unsurların her biri, ilişki kalitesini doğrudan etkileyerek sporcunun motivasyon, öz-yeterlik ve performans düzeyinde belirleyici rol oynar (Jowett & Cockerill, 2003).

Bu ilişki, aynı zamanda bağlanma kuramı (attachment theory) çerçevesinde de değerlendirilmektedir. Sporcunun antrenörüne karşı geliştirdiği güvenli bağlanma tarzı, performans kaygısı, özsaygı ve psikolojik dayanıklılık gibi birçok psikolojik değişken üzerinde pozitif etkiler yaratır (Davis & Jowett, 2010). Güvensiz bağlanma biçimleri ise çatışma, anlam karmaşası ve motivasyon eksikliği gibi durumlara yol açabilmektedir. Özellikle gelişim çağındaki sporcular için antrenör figürü, sadece bilgi aktaran biri olmakla kalmayıp, aynı zamanda sporcular için bir örnek destekleyici figür ve güven kaynağıdır. Öz-belirleme teorisi (Self-Determination Theory- SDT) açısından değerlendirildiğinde, antrenör-sporcu ilişkisi bireyin özerklik, yeterlik ve ilişkisellik gibi temel psikolojik gereksinimlerinin tatmin edilmesi düzeyine göre sporcunun içsel motivasyonunu şekillendirmektedir (Deci & Ryan, 2000; Mageau & Vallerand, 2003). Bu ihtiyaçların yeterince karşılanmadığı durumlarda sporcu; dışsal motivasyonla hareket eder, performansı düşer ve spordan kopma riski artar. Nitelikli bir ilişki ise sporcunun hem performansını hem de sporda kalıcılığını destekler (Ryan & Deci, 2020).

Antrenör-sporcu ilişkisini etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörler arasında antrenörün liderlik tarzı, iletişim biçimi, empati düzeyi, sporcunun kişilik yapısı, yaş, cinsiyet ve sporcunun gelişim düzeyi gibi bireysel etkenler; takım kültürü, sportif disiplinin doğası ve toplumsal normlar gibi çevresel faktörler yer alır (Poczwadowski vd., 2006). Örneğin, bireysel sporlarda ilişki daha yakın ve yoğun olma eğilimindeyken; takım sporlarında ilişkiler daha çok grup içi dinamiklerle şekillenebilir. İlişkinin kalitesi, sporcu üzerinde çok çeşitli sonuçlar doğurur. Olumlu ilişkiler; yüksek içsel motivasyon, özgüven, sporcu doyumu ve bağlılık gibi sonuçlar yaratırken; olumsuz ilişkiler anksiyete, tükenmişlik, stres ve spordan kopuş gibi riskleri beraberinde getirir (Jowett & Ntoumanis, 2004). Özellikle otoriter, cezalandırıcı veya mesafeli antrenör tutumlarının, sporcunun psikolojik dayanıklılığı ve performansı üzerinde olumsuz etkileri olduğu belirtilmektedir. Buna karşılık demokratik, destekleyici ve empatik bir yaklaşım sergileyen antrenörlerin, sporcularıyla daha sağlıklı ilişkiler kurduğu ve bu ilişkilerin başarıyı artırdığı literatürde sıklıkla vurgulanmaktadır (Beauchamp vd., 2005).

Antrenör-sporcu ilişkisi, aynı zamanda cinsiyet dinamikleri açısından da önemlidir. Literatürde, özellikle kadın sporcular ile erkek antrenörler arasındaki ilişkilerde iletişim tarzı,

sınırların belirlenmesi ve güvenin inşası gibi konuların daha hassas olduğu belirtilmektedir (Poczwadowski vd., 2006). Cinsiyet uyumu kadar, kültürel değerler ve iletişim biçimleri de ilişkinin kalitesini doğrudan etkileyen faktörlerdendir. İlişkinin bilimsel olarak değerlendirilmesi için kullanılan başlıca araçlardan biri CART-Q (Sporcu-Antrenör İlişki Envanteri)'dir (Jowett & Ntoumanis, 2004). Bu ölçek, ilişkinin üç temel boyutu olan yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılığı değerlendirme için geliştirilmiş, güvenilirliği ve geçerliliği kanıtlanmış bir ölçektir. LSS (liderlik ölçekleri), CBS-S (Antrenör Davranışları Ölçeği) gibi araçlar da bu ilişkiyi değerlendirmede kullanılmaktadır (Amorose & Horn, 2000; Chelladurai, 1990; Jowett & Ntoumanis, 2004). Sonuç olarak, antrenör-sporcu ilişkisi sporda sadece başarıyı değil, sporcunun bütünsel gelişimini de belirleyen temel bir unsuru oluşturmaktadır. Bu ilişki, karşılıklı güven, etkili iletişim, liderlik becerileri ve psikolojik duyarlılıkla beslenmeli; sporcu merkezli yaklaşımlar benimsenmelidir. Özellikle üst düzey sporcularda bu ilişki, uluslararası başarıdan psikolojik dayanıklılığa kadar geniş bir yelpazede etkiler yaratmakta; antrenörlerin bu ilişkinin önemini fark etmeleri, mesleki formasyonlarının ayrılmaz bir parçası hâline gelmelidir (Jowett & Cockerill, 2003).

1.9.1. Antrenör Sporcu İlişki Modeli

Wylleman Modeli (Wylleman, 2000)

Kiesler'in (1983) insan davranışı üzerine yaptığı çalışmadan etkilenen Willman'ın (2000) modeli, ilişkileri antrenör ve sporcular tarafından sergilenen davranışlar aracılığıyla açıklar. Bu model üç alt kategoriden meydana gelmektedir;

- a-) Kabul etme ve onaylamama (birbirlerine karşı olumlu ve olumsuz tutum),
- b-) Baskınlık ve boyun eğme (İlişkideki durumun pozisyonu),
- c-) Sosyal ve duygusal (antrenör ya da sporcunun kişisel rol üstlenmesi).

Bu modelde bu kategorilerden ayrı olarak tamamlayıcılık ve uygunluk özellikleri üzerinde de durulmuştur. Örnek verecek olursak sporcunun olumlu tutumu, antrenörün hakimiyetini sağlayabilir. Ancak sporcunun olumsuz tutumu antrenörün de olumsuz tutum sergilemesine yol açabilir. ASİ (Antrenör Sporcu İlişkisi) bu çerçeveye dayalı olarak değerlendirme yapmak için (sporcuların insan davranışlarına ilişkin algılarını birçok yönden değerlendirmelerine olanak sağlamak için) geliştirilmiştir (Karayel, 2022).

Wylleman'ın (2000) modeli, antrenör sporcu etkileşimine tek taraflı bir yaklaşım getirdiği için eleştirilmiştir. Ancak antrenör-sporcu ilişki modelinin odak noktası davranışsal yönlerdir, bilişsel ve duygusal unsurları içermez. Ayrıca, diğer liderlik modellerinden farklı

olarak Willman'ın (2000) modeli, bireysel farklılıkların (antrenör ve sporcu arasındaki) ilişki kalitesi üzerindeki etkisini açıklamamaktadır. Son olarak, modelin geçerliliğini ve güvenilirliğini çeşitli bağlamlarda test eden az sayıda çalışma bulunmaktadır ve bu da modelin uygunluğu konusunda şüphe uyandırmaktadır (Wylleman, 2000).

Poczwardowski'nin Modeli (2002)

Poczwardowski ve diğerleri (2002) tarafından sunulan teorik model, antrenör-sporcu ilişkisine ilişkin niteliksel bir çalışmaya dayanmaktadır (Poczwardowski, 1997; Poczwardowski vd., 2002). Modelde antrenörlerin sporcuları ile olan etkileşimlerinden etkilendiği, profesyonel anlamda büyüdüğü ve bireysel anlamda olgunlaştığı düşüncesi benimsenmiştir (Jowett & Poczwardowski, 2007).

Mageau ve Vallerand'ın Motivasyon Modeli (2003)

Mageau ve Vallerand tarafından geliştirilen motivasyon modeli, bilişsel değerlendirme teorisine ve içsel dışsal motivasyonun hiyerarşik bir modeline dayanarak antrenör davranışının oyuncu motivasyonunu nasıl etkilediğini açıklamaktadır (Mageau & Vallerand, 2003).

Açıklanan bu modelde motivasyonel bir yaklaşımın antrenör davranışının, sporcuların özerklik, yeterlilik ve gelişmişlik algıları üzerindeki etkisiyle sporcuların içsel ve kendi belirledikleri dışsal motivasyonu etkilemesidir. Bu nedenle mevcut modeller, sporculara özerklik desteği ve katılım sağlamada antrenörlerin rolünü vurgulamaktadır (Deci & Ryan, 2000; Hagger & Chatzisarantis, 2007). Özerkliğe destek olan model, antrenörün seçim fırsatları sağladığı, göreve uygunluğunu vurguladığı, kuralların ve sınırların altında yatan sebepleri açıkladığı, sporcunun duygularını ve bakış açılarını tanıdığı, sporcularına inisiyatif alma şansı göstermeyi, sporcularında ego katılımını engeller (Deci & Ryan, 2000; Mageau & Vallerand, 2003). Model, antrenör özerkliğini teşvik eden davranışın üç belirleyicisini tanımlamaktadır. Bu özerkliği teşvik eden davranışların, performans ve kalıcılığın önemli belirleyicisi olan sporcular içsel ve dışsal motivasyonları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu açıkça göstermektedir (Mageau & Vallerand, 2003).

Jowett'in 3 + 1 C Modeli (2007)

Jowett, antrenör-sporcu ilişkisinin teorik yapısına ilişkin çok boyutlu bir yapı sunmuştur (Jowett, 2007a). Bu dört boyutlu yapı; yakınlık (duygusal), bağlılık (bilişsel), tamamlayıcılıktır (davranışsal) (Jowett & Ntoumanis, 2004). Bu modele göre; boyutlar antrenör ve sporcunun davranışlarını, duygularını ve düşüncelerini yakalayarak antrenör-sporcu ikili ilişkisinin kalitesini şekillendirir. Samimiyet, antrenör ve sporcu arasındaki güven, saygı ve şükranla karakterize edilen duygusal bağlıdır. Bağlılık, zaman içinde yakın bir ilişkiyi sürdürme

konusundaki tutum ve istekliliği anlamına gelir ve son olarak uyum, sporcuların ve antrenörlerin birbirine benzer ve eşit olan işbirlikçi davranışlarını ifade eder. İlgili davranışlar antrenör ve sporcu arasındaki etkileşimde ortaya çıkan nezaket, dikkat, hazırlıklı olma ve esnekliktir (Felton vd., 2013; Jowett & Ntoumanis, 2004; Jowett vd., 2012).

Kaliteli antrenör-sporcu ilişkisi, duygu, düşünce ve davranışın karşılıklı ve sebep olarak birbirine bağlı olma derecesine göredir. (Jowett & Poczwardowski, 2007). Bu model Mageau ve Vallerand'ın Motivasyon modeliyle Wylleman'ın (2000) modelinin tersine duygusal, bilişsel ve davranışsal olarak kapsar. Model hem antrenörün hem de sporcuların ilişki kalitesi konusundaki görüşlerini dikkate alır ve bu iki bakış açısının karşılaştırılmasına olanak sağlar (Jowett, 2007b).

1.9.2. Antrenör Sporcu İlişkilerinde Çatışma

Antrenör-sporcu ilişkisi, başarıyı artırma, psikolojik iyileşme ve sosyal gelişim gibi olumlu sonuçlar doğurabilirken, zaman zaman çeşitli çatışma durumları da ortaya çıkabilmektedir. Çatışmalar hem bireysel hem de takım düzeyinde ilişkilerin kalitesini olumsuz yönde etkileyebilir ve sporcunun performansını, motivasyonunu ve genel psikolojik iyi oluşunu zedeleyebilir. Bu nedenle antrenör-sporcu ilişkilerinde çatışmanın dinamikleri, çatışmanın çözülmesi ve çatışmanın yönetilmesi son derece önemlidir (Jowett & Nezelek, 2011; Tamminen & Holt, 2010).

Çatışma, iki ya da daha fazla taraf arasında, çıkarlar, değerler, hedefler veya ihtiyaçlar konusunda anlaşmazlıkların meydana gelmesi olarak tanımlanabilir (Deutsch, 1973). Antrenör-sporcu ilişkilerindeki çatışmalar, genellikle üç temel düzeyde meydana gelir: Kişisel Düzeyde Çatışmalar: Antrenör ve sporcu arasındaki kişilik uyumsuzlukları, değer farklılıkları ve bireysel beklentilerin örtüşmemesi kişisel çatışmalara yol açabilir. Örneğin, antrenörün otoriter bir tarz benimsemesi ile sporcunun bağımsızlık ihtiyacı arasında bir gerilim oluşabilir (Jowett & Wachsmuth, 2020).

İşlevsel Düzeyde Çatışmalar: Bu tür çatışmalar, genellikle rol ve sorumluluklar arasındaki belirsizlikten kaynaklanır (Glickman, 2002; Jowett & Cockerill, 2003). Antrenörün sporcuya yönelik beklentilerinin net olmaması veya sporcunun antrenmanın gerekliliklerine uymaması bu tür çatışmalara yol açabilir. Performans Düzeyinde Çatışmalar: Performansla ilgili çatışmalar, sporcuların kişisel hedefleri ile antrenörün beklentileri arasında uyumsuzluk olduğunda ortaya çıkar. Bir sporcu, antrenörünün verdiği taktiksel önerileri reddedebilir veya antrenman programlarının fazla olduğunu düşünüp bu durumu çatışmaya dönüştürebilir (Jowett & Chaundy, 2004; Mageau & Vallerand, 2003). Antrenörün liderlik tarzı, çatışma oluşumunu

doğrudan etkileyebilir. Otoriter liderlik tarzına sahip antrenörler, sıkı disiplin uygulayarak çatışma yaratabilirler. Bu tür liderlik tarzı, genellikle tek yönlü iletişimi ve yüksek kontrolü içerir, bu da sporcunun özerklik duygusunu sınırlayarak, bağımsızlık isteyen sporcularla çatışmalara yol açabilir (Chelladurai & Saleh, 1980). Demokratik liderlik tarzı, katılımı ve ortak karar alma süreçlerini artırarak çatışma olasılığını azaltır. Sporcuların görüşlerine değer verilmesi, karşılıklı anlayışın gelişmesine katkı sağlar ve çatışmaların yapıcı biçimde çözülmesine olanak tanır (Jowett, 2007a).

Dönüşümcü liderlik (transformational leadership) ise, liderin vizyoner ve ilham verici özellikler sergileyerek, sporcuların kişisel gelişimini teşvik eder. Bu tür liderlik tarzı, sporcularla sağlıklı bir ilişki kurarak, çatışmaların daha hızlı ve etkili bir şekilde çözülmesine olanak tanır (Bass, 1990). Dönüşümcü liderler, sporcularının potansiyellerine inandıkları için, olası çatışmalar sırasında destekleyici ve anlayışlı bir tutum sergileyebilirler. Çatışmalar, yönetilmediği takdirde olumsuz sonuçlara yol açabilir. Ancak, uygun yönetildiğinde çatışmalar, ilişkilerdeki anlayışın derinleşmesine, karşılıklı saygının artmasına ve ekip içindeki uyumun güçlenmesine neden olabilir (Bass & Riggio, 2006; Jowett & Wachsmuth, 2020). Çatışmaların olumsuz sonuçları arasında şunlar yer alabilir:

Motivasyon Kaybı: Sürekli çatışma ortamı, sporcunun motivasyonunu olumsuz etkileyebilir ve antrenmanlara karşı isteksizlik yaratabilir (Bass, 1999; Jowett & Cockerill, 2003).

Performans Düşüşü: Çatışmalar, sporcunun odaklanmasını engelleyebilir, duygusal stres yaratabilir ve dolayısıyla performansını olumsuz etkileyebilir.

Psikolojik Etkiler: Antrenör-sporcu ilişkilerindeki çatışmalar, sporcunun özgüvenini zedeleyebilir ve psikolojik sorunlara (anksiyete, depresyon gibi) yol açabilir (Jowett & Wachsmuth, 2020; Nicholls vd., 2016).

İlişki Kopuşu: Çatışmalar derinleşirse, sporcu ve antrenör arasındaki ilişkiyi sürdürebilmek zorlaşabilir, bu da takım dinamiklerini ve sporculuk kariyerini olumsuz etkileyebilir. Çatışma yönetimi hem antrenörlerin hem de sporcuların kişisel gelişimi açısından kritik bir öneme sahiptir. Etkili çatışma çözme stratejileri, sağlıklı iletişim ortamlarının oluşturulmasına katkıda bulunarak, çatışmaların yapıcı şekilde çözülmesini sağlar (Gould & Udry, 1994; Jowett & Cockerill, 2003).

Bu stratejiler arasında şunlar yer almaktadır:

Açık İletişim: Antrenör ve sporcu arasındaki çatışmaların çözülmesinde en önemli faktör, açık ve dürüst bir iletişim ortamının sağlanmasıdır. Sporcuların hislerini ifade

edebilmeleri, antrenörün ise aktif dinleme becerileriyle cevap vermesi gereklidir (Jowett & Cockerill, 2003; Rhind & Jowett, 2010).

Empati: Antrenör, sporcularının duygusal ihtiyaçlarını anlamaya çalışmalı ve onlara empatik bir yaklaşım sergilemelidir. Empati, çatışmanın taraflarını birbirine yaklaştırarak, anlayışı güçlendirir (Jowett & Cockerill, 2003; Rhind & Jowett, 2010)

Ortak Hedef Belirleme: Antrenör ve sporcu, birbirlerinin hedeflerine saygı duyarak ortak bir amaca yönelmelidir. Bu, çatışmaların çözülmesinde önemli bir adımdır çünkü her iki tarafın da beklentileri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulur (Gould & Udry, 1994; Jowett & Cockerill, 2003).

Uzlaşma ve Esneklik: Antrenörler, sporcularıyla esnek bir şekilde çalışarak, gerektiğinde uzlaşma yoluna gitmelidir. Antrenman programı veya strateji konusunda esneklik, çatışma durumlarını yumuşatabilir (Jowett & Cockerill, 2003; Rhind & Jowett, 2010).

Pozitif Geri Bildirim: Sporcu, antrenör tarafından düzenli ve yapıcı geri bildirim almalı, bu da ilişkilerdeki olumsuz gerilimin hafiflemesine yardımcı olabilir. Pozitif geri bildirim, sporcunun gelişimini desteklerken, çatışma ihtimalini de azaltır (Jowett & Cockerill, 2003; Rhind & Jowett, 2010).

Antrenörlerin çatışma yönetimi becerilerini geliştirmeleri, sporcularda daha sağlıklı ilişkilerin kurulmasına olanak tanır. Çatışma çözme eğitimi, liderlik gelişim programları ve iletişim becerileri üzerine yapılan eğitimler, antrenörlerin bu becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olabilir (Jowett & Poczwardowski, 2007). Bu tür eğitimler, antrenörlerin sporcu ilişkilerinde ortaya çıkabilecek olası çatışmalarla başa çıkma yeteneklerini artırır. Antrenör-sporcu ilişkilerindeki çatışmalar, zaman zaman kaçınılmaz olsa da doğru yönetildikleri takdirde, ilişkilerin güçlenmesine ve sporcuların gelişimine katkı sağlayabilir. Antrenörler, çatışmaların sadece olumsuz değil, aynı zamanda fırsatlar yaratabilen süreçler olduğunu kabul etmeli ve bu süreçleri yönetmek için uygun stratejiler geliştirmelidir. Bu süreçte liderlik tarzı, iletişim becerileri ve empatik yaklaşım gibi faktörler, çatışmaların yapıcı bir şekilde çözülmesine yardımcı olur ve sporcunun psikolojik iyilik halini artırır (Gould & Udry, 1994; Jowett & Cockerill, 2003).

1.9.3. Antrenör-Sporcu İlişkilerinde Çalışmanın Önemi

Antrenör-sporcu ilişkisi, bireysel ve takım performansının artırılmasında, sporcunun psikolojik sağlığının desteklenmesinde ve spora yönelik tutumun biçimlenmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu ilişki yalnızca teknik-taktik bilgi aktarımıyla sınırlı olmayıp, aynı zamanda

güven, saygı, anlayış ve karşılıklı iletişimi içeren çok yönlü bir sosyal etkileşim sürecini de kapsar (Jowett & Cockerill, 2003).

Antrenör, sporcunun yalnızca fiziksel gelişiminden değil, aynı zamanda psikolojik, sosyal ve duygusal gelişiminden de sorumludur. Özellikle genç sporcuların kişilik gelişimi ve öz güven kazanmaları sürecinde, antrenörün yönlendirici ve destekleyici rolü oldukça belirleyicidir (Horn, 2008). Antrenör ve sporcu arasındaki sağlıklı bir ilişki, sporcunun spora bağlılığını artırmakta, motivasyonunu güçlendirmekte ve stresle başa çıkma becerilerini geliştirmektedir (Gould & Maynard, 2009; Jowett & Cockerill, 2003). Buna karşılık, iletişim eksikliği, empati yoksunluğu veya liderlik tarzına bağlı olumsuz tutumlar, sporcuların performansını düşürebileceği gibi sporu bırakmalarına da yol açabilir. Özellikle son yıllarda sporda psikolojik etkenlerin ön plana çıkmasıyla birlikte, antrenör-sporcu ilişkisine ilişkin araştırmalar artış göstermiştir (Jowett & Ntoumanis, 2004; Ryan & Deci, 2020). Bu araştırmalar, bu ilişkinin dinamiklerinin anlaşılması ve daha etkili antrenörlük yaklaşımlarının geliştirilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca, bu ilişkinin değerlendirilmesi, antrenörlerin mesleki gelişim programlarının yapılandırılması ve sporda etik davranışların teşvik edilmesi açısından da temel bir dayanak oluşturmaktadır (Jowett, 2005).

Antrenörler hem profesyonel hem de amatör sporcuların kariyerlerinde önemli bir figürlerdir (Short, 2005). Bu sebeple antrenör-sporcu ilişkisi, sporcuların hedefledikleri yüksek performans seviyesine ulaşmalarında oldukça etkilidir. Avcı vd. (2018) Voleybol, Jowett ve Forst, (2007) Futbol ve Bezci (2016) taekwondo spor dallarında antrenör-sporcu ilişkisi üzerine araştırmalar yapmışlardır. Bu araştırmalar aynı zamanda spor ortamlarında antrenörün önemini açıklamaktadır. Anderson'un (2017) çalışması, spor ortamlarında antrenörün önemini vurgulamaktadır. Araştırmada, antrenör-sporcu ilişkisinin tutkunluk, mükemmeliyetçilik ve liderlik davranışlarıyla olan ilişkisi incelenmiştir. Sonuçlar, bu üç değişkenin antrenör-sporcu ilişkisinin yordayıcıları olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle otokratik liderlik davranışlarının, antrenör-sporcu ilişkisinin temel boyutları olan yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık üzerinde negatif etkisi olduğu belirlenmiştir. Buna karşın, tutkunluk, sosyal destek ve demokratik liderlik davranışlarının her üç boyutta da pozitif yordayıcı etkileri bulunmuştur (Smith vd., 2013).

Choi vd. (2020)'de yaptıkları çalışmada iletişimin antrenör-sporcu ilişkisi ile pozitif, sporcu tükenmişliği ile negatif olarak ilişkili olduğunu; antrenör-sporcu ilişkisinin sporcu tükenmişliği ile negatif ilişkili olduğunu özerkliği destekleyici ve sporcu tükenmişliği arasındaki ilişkiye takım iletişimi ve antrenör-sporcu ilişkisi tarafından aracılık edildiğini göstermiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular, algılanan koçluk davranışı ile sporcu

tükenmişliği arasındaki ilişkilere ilişkin mevcut anlayışı geliştirmekte ve bu ilişkiler de takım iletişimi ve antrenör-sporcu ilişkisinin önemli rollerine ışık tutmaktır (Choi vd., 2020).

Vieria vd. (2015) yaptıkları çalışmada, voleybolcuların antrenör-sporcu ilişkisine yönelik algılarına yönelik katılım gösterdikleri maçta madalya kazanan voleybolcuların, madalya kazanmayanlara göre antrenörlerine daha yakın ve daha bağlı oldukları görülmüştür.

1.10. İLETİŞİM

İletişim, kaynak ve alıcı arasındaki bilgi alışverişinin, bilgiyi aktarabilme ve iletiye ortak bir anlam kazandırma süreci olarak tanımlanmaktadır (Gürel, 2018). "İletişim" kelimesi Latince "communis" kelimesinden gelir ve ortaklığı, birlikteliği ve sosyalliği temsil eden iletişim ile eş anlamlıdır (Yatkın, 2003). Schermerhorn (2001), benzer şekilde verici, mesaj, kanal, alıcı, geri bildirim ve gürültü olarak tanımlamaktadır. Göndericinin duygu ve düşüncelerini iletmek için semboller kullanması ve bu sembollerin alıcı tarafından analiz edilip anlaşılması, mesajın kodlanması, kanal üzerinden gönderilen kodun açılması, geri bildirimin oluşması ve değerlendirme etkili bir iletişim süreci yaratır (Dubrin, 2019; Eren, 2003; Gürgeç, 1997). En basit haliyle iletişimin üç unsuru vardır: Mesajı gönderen kişi (gönderen veya kaynak), mesajı alan ve açıklayan kişi (alıcı veya muhatap) ve iletişimin temel aldığı kodlama (mesaj veya ileti) İki taraf arasında mesaj göndermek için kullanılır (Schermerhorn, 2012).

Mesajlar, gönderici ile alıcı arasında iletişimi sağlamak amacıyla belirli kanallar aracılığıyla iletilir. Bu nedenle, iletişimde kanal unsurları önemli bir role sahiptir ve etkili iletişim için kanal seçiminin doğru yapılması gerekmektedir (Schermerhorn, 2012). Hedef, bir kaynaktan aldığı mesajları biyolojik ve psikososyal süreçlerle filtreleyen ve süreç sonunda aldığı mesajlara sözlü veya sözsüz olarak yanıt veren kişi veya grup olarak tanımlanabilir (Zıllıoğlu, 2018). İletişimi başlatmak ve bitirmek için hedefin mesajını alıp anlaması gerekir (Dubrin, 2019). Ayrıca iletişim kurarken mesajı kabul etmeye ve ona anlam vermeye hazır olmak önemlidir. Bireyler, aldıkları mesajları tutum ve ilgilerine göre değerlendirme eğilimindedir. Etkili iletişim için, hedef kitlenin mesajı önyargısız biçimde anlaması, yorumlaması ve değerlendirmesi büyük önem taşımaktadır (Nelson & Quick, 2019). Mesaj, gönderenin tutumunu, inançlarını, bilgi düzeyini, değerlerini, duygularını, düşüncelerini yansıtan, şifreleme sürecini tamamlamak ve duygu ve düşüncelerini değiştirmek amacıyla gönderenin oluşturduğu anlamlı bir samimiyet mesajıdır ve alıcının alıcıda neden olmak istediği davranış olarak açıklanmaktadır (Nelson & Quick, 2019). Mesajın yapısı; seçilen semboller ve şifreleme dahildir. Mesajın içeriği yüklü anlamını temsil etmektedir ve bir mesajın alıcıda istenilen etkiyi yaratabilmesi için mesajın içeriğinin net olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bir mesajın hedefine ulaşması için gönderenin, alıcının özelliklerini tam olarak bilmesi gerekir.

Alıcının kültürel değerleri, maneviyatı, sosyo-ekonomik durumu, eğitim düzeyi gibi özelliklerini dikkatlice analiz etmek ve uygun mesajı seçmek gerekir. Aksi takdirde iletişim sorunları yaşanabilir (Yılmaz, 2008). Geribildirim; alıcının mesajı gönderenin amaçladığı gibi anlayıp anlamadığını gösteren bir yanıt sürecidir. Çünkü bu işlem sırasında alıcı, numaralı mesajı değerlendirdikten sonra göndericiye, mesajı aldığını ve onu nasıl yorumladığını belirten bir karşı mesaj gönderir (Griffin, 2012). Bu nedenle iletişim döngüsü çift yönlüdür (Nelson & Quick, 2019).

Geri bildirim zamanında, dürüst ve destekleyici olmalıdır. Başka bir deyişle haber beklemekten gerçekçi ve cömert tepki vermek önemlidir (Davis vd., 2018). Etkili geri bildirimin amacı, gönderene yardımcı olmaktır, ancak aynı zamanda mesajının tam eşdeğerini de sağlaması gerekir. Ayrıca bunu iyi zamanlamak ve yapıcı olmak gerekir. Etkisiz geri bildirim geneldir ve mesajına özel değildir. Böylelikle geribildirim yanlış zamanda verilir ve çok karmaşık olur. Bireyselliği vurgular ve yorumlayıcıdır (Tutar & Yılmaz, 2003).

1.10.1. İletişim Becerileri

İnsan, doğduğu andan itibaren öğrenme sürecine başlar ve bu süreçte temel ihtiyaçlarını karşılamaya çalışır. Temel ihtiyaçların karşılanması aşamasında, kendisine bakan kişilerle iletişim becerilerini geliştirmeye başlar. Bu beceriler reflekslerle başlayıp zamanla gelişim gösterir ve sosyal beceriler olarak da adlandırılır (Karadoğan, 2003). İletişim becerileri; sözel, sözsüz ve yazılı iletişim olmak üzere üçe ayrılır (Tutar & Yılmaz, 2003).

Sözel iletişim, kelimeler aracılığıyla gerçekleşen bir iletişim türüdür. En etkili iletişim şekli, yüz yüze gerçekleştirilen sözlü iletişimdir. Bunun nedeni, mesajı gönderenin beden dilinin algılanabilmesi ve anlamı tam olarak kavranmayan mesajlar hakkında hızlıca soru sorulabilmesidir (Yetim & Parasız, 2016). Kişilerarası iletişimde anlaşmaya varabilmek için tarafların ortak kültür ve referans çerçevesi olarak tanımlanan yaşam deneyimlerinde benzerlikler bulunması gerekir; yani ortak deneyim alanının geniş olması önemlidir. Sosyal ve kültürel ortamlarda en sık kullanılan iletişim biçimi sözel iletişimdir, çünkü bu iletişim şekli en etkili, hızlı ve kişiseldir. Ancak günlük yaşam ve iş hayatında yaygın olarak kullanılan sözel iletişim çoğu zaman etkili olmayabilir. Bu durum, iletişim çatışmalarına ve gönderici ile alıcı arasında sağlıklı bir ilişki kurulmasını engelleyerek duygu, düşünce ve bilgilerin doğru aktarılmasını zorlaştırır (Erdoğan, 2005). Sözsüz iletişim en temel iletişim biçimlerindendir. Başka bir deyişle, günlük yaşamda kullanılan sembolik kodlar arasında sözsüz kodlar sürekli, çoğu zaman bilinçsizce ama zorunlu olarak anlam yaratmak ve paylaşmak için kullanılır. İnsanlar birbirlerinin gözlerinin içine bakıp bakışlarını başka yöne çevirerek, kelimelere bağlı kalmadan, giyim, duruş, oturma şekli, fiziksel mesafe gibi görsel semboller aracılığıyla

birbirlerinden sezgisel olarak bilgi alırlar (Zıllıoğlu, 2018). Diğer bir söyleyişle sözlü iletişimde insanlar birbirlerinin ses tonuna, konuşma hızına, mesafesine, yüz ifadelerine ve vücut hareketlerine dikkat ederek mesajı anlamaya çalışırlar (Tomul, 2006).

Sözsüz iletişim dört ana başlıkta sınıflandırılmaktadır: duruş, mesafe, hareketler, göz teması ve ses tonu. Ayrıca, sözsüz iletişimin statü üzerindeki etkisi de araştırma konusu olmuştur. Çalışmalar, yöneticilerin hem iş hem de kişisel durumlarda sözsüz iletişime önem verdiklerini ortaya koymuştur. Çünkü sözsüz iletişim, örgütsel performans, yönetici-ast ilişkileri ve ekip dinamikleri açısından kritik bir unsurdur. Bu nedenle, kelimelerin ardındaki gerçek anlamı kavramak, kelimenin kendisini anlamak kadar önemlidir (Erkuş & Günlü, 2009). Yazma, insanların geçirdiği kültürel ve toplumsal değişim süreçlerinin bir ürünüdür. Yazının keşfi, bir çağın bitişini ve yeni bir çağın başlangıcını mümkün kılmış, bilgi ve tecrübenin gelecek nesillere aktarılmasına olanak sağlamıştır. Yazmak, önceki nesillerin bilgisine ulaşma, bu bilgiye yeni şeyler ekleme ve bunu gelecek nesillere aktarma fırsatı sağlar (Özcan, 2014). Bu nedenle bilgi ve deneyimleri yazarak uzun yıllar saklayabilir ve birçok kişiyle paylaşılabilir. Burada yazılı iletişim, insanların birbirleriyle yazılı olarak kurdukları iletişim türünü ifade etmektedir (Kılıç, 2014). Yazılı olarak iletişimde mesaj gönderilmeden önce incelenebilir, düzeltiler ve yeniden okunabilir. Ayrıca yazılı iletişim, bilgi içeren mesajlara anlam çatışması olmadan ulaşılmasını, kelimelerin dikkatli seçilmesini, mesajların saklanması, gerektiğinde kullanılmasını, çoğaltılmasını ve dağıtılmasını sağlar (Demir, 2016).

1.10.2. İletişim ve Spor

Günümüzde pek çok alanda olduğu gibi spor kavramı da hızlı bir değişim ve gelişim süreci içerisinde (Terekli vd., 2000). Spor, bir endüstri haline geldikçe, dünya genelinde önemli bir yatırım aracı olmuştur. Özellikle son yüzyılda spor kurumlarının, spor malzemeleri üreten şirketlerin, kitle iletişim araçlarının, spor salonlarının, stadyumların, sporcuların ve profesyonel-amatör liglerin büyümesi, sporu sadece bir endüstri haline getirmekle kalmamış, aynı zamanda sektörel büyümeyi de desteklemiştir (Argan & Katırcı, 2002). Spor, geniş kitleleri etkileyen ve birçok toplumsal olgunun ortaya çıkmasını ve kalıcılığını sağlayan önemli bir araçtır. Bu bağlamda, spor aracılığıyla bireyler arasındaki ilişkilerin ve iletişimin geliştiği görülmektedir. Ayrıca, spor, bireylerin kendilerini rahat ifade edebilecekleri bir ortam sunarak sosyalleşmelerini sağlamakta ve psikososyal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır (Weinberg vd., 2019).

Sporda iletişim, sosyokültürel ortamın bireysel boyutları ve spor kulüplerindeki sporcu, antrenör ve yöneticilerin birbirleriyle ve çevreleriyle olan etkileşimleri bakımından büyük önem taşımaktadır (Weinberg vd., 2019). Bu nedenle, sporla aktif olarak ilgilenen sporcu,

antrenör ve yöneticilerin etkili iletişim becerilerine sahip olmaları beklenmektedir. Spor kulüplerindeki sporcular için iletişim, yüksek performans ve başarıya ulaşmada kritik bir faktördür (Selağzı & Çepikkurt, 2014).

1.11. ANTRENÖR-SPORCU İLETİŞİMİNİN ÖNEMİ

Antrenör ve sporcu arasındaki iletişim, sporun başarısını doğrudan etkileyen temel bileşenlerden biridir. Bu iletişim süreci, yalnızca teknik yönergelerin aktarılması değil, aynı zamanda sporcuların psikolojik durumlarının anlaşılması, motivasyonun artırılması ve güven duygusunun tesis edilmesini de kapsar. Literatürde, etkili iletişimin sporcu performansına olan olumlu etkileri sıkça vurgulanmaktadır. Jowett ve Cockerill (2003), antrenör-sporcu iletişiminin, sporcuların kendilerini değerli hissetmelerini sağladığını ve bu sayede motivasyonlarının yükseldiğini belirtmiştir. Sporcular, antrenörlerinden aldıkları net ve yapıcı geri bildirimlerle hatalarını düzeltebilmekte, yeteneklerini geliştirebilmekte ve performanslarını artırabilmektedir (Jowett & Cockerill, 2003; Mageau & Vallerand, 2003). Ayrıca, antrenörün empatik yaklaşımı, sporcuların karşılaştığı baskı ve stresle başa çıkmalarına yardımcı olarak, psikolojik dayanıklılığı güçlendirmektedir (Mageau & Vallerand, 2003).

İletişim tarzları, antrenör-sporcu ilişkisini şekillendiren önemli unsurlardır. Doğrudan ve karşılıklı diyalog üzerine kurulan iletişim, sporcuların antrenörlerine olan güvenini artırmakta, takım içi uyumu desteklemektedir. Bunun yanında, bireyselleştirilmiş iletişim stratejileri, her sporcunun özgün ihtiyaçlarına yönelik etkileşimleri mümkün kılarak, iletişimin etkinliğini yükseltmektedir (Jowett, 2007a). Özellikle olumlu geri bildirimlerin önemi büyüktür; başarı ve çaba takdir edildiğinde, sporcuların özgüvenleri artmakta ve motivasyonları olumlu yönde etkilenmektedir (Horn, 2002). Ancak iletişim sürecinde çeşitli engellerle de karşılaşılabilir. Algı farklılıkları, yanlış anlamalar ve duygusal bariyerler (örneğin stres, kaygı, çatışmalar), iletişimin kalitesini düşürerek performans üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Bu nedenle, antrenörlerin aktif dinleme, empati gösterme ve açık, net ifade kullanma becerilerini geliştirmeleri kritik bir gerekliliktir (Smith & Smoll, 1990). Etkili iletişim hem bireysel sporcuların gelişimi hem de takım başarısının artması için vazgeçilmezdir ve bu alanda yapılan çalışmalar, antrenörlerin iletişim becerilerinin sürekli olarak geliştirilmesini önermektedir (Mageau & Vallerand, 2003).

1.11.1. Antrenörlere Sporcu İletişimi ile Uygulamaya Yönelik Öneriler

Antrenör ve sporcu arasındaki iletişim, yalnızca bilgi aktarımını değil; aynı zamanda psikolojik destek, motivasyon ve güven inşası gibi önemli unsurları da içerir. Bu nedenle antrenörlerin iletişim becerilerini sistemli biçimde geliştirmeleri hem bireysel sporcu

başarısında hem de takım performansında sürdürülebilir olumlu etkiler yaratmaktadır (Gilbert & Trudel, 2004). Aşağıda, sporcu ile etkili iletişim kurmak ve sürdürmek isteyen antrenörler için uygulamaya yönelik öneriler sıralanmıştır.

1. Açık ve Net Mesajlar Kullanmak

Antrenörün mesajlarını açık, doğrudan ve anlaşılır biçimde iletmesi, sporcuların görev ve beklentileri doğru anlamaları açısından önemlidir. Kafa karıştırıcı ifadelerden kaçınılmalı, gerekirse görsel veya pratik örneklerle desteklenmelidir. Antrenman öncesi kısa bir plan sunumu yaparak günün hedefleri açıklanabilir; sporcuların da katkı sunabileceği etkileşimli bir yapı kurulabilir (Jowett, 2004).

2. Geri Bildirim Sürecini Yapıcı Hale Getirmek

Geri bildirim, yalnızca hataların düzeltilmesi amacıyla değil, olumlu davranışların pekiştirilmesi için de kullanılmalıdır. Olumsuz geri bildirimler bile yapıcı, çözüm odaklı ve duygusal olarak dengeli biçimde sunulmalıdır. "Sandviç model" (olumlu–geliştirici–olumlu) geri bildirim yöntemi kullanılarak sporcunun moral dengesi korunabilir (Weinberg & Gould, 2019).

3. Aktif Dinleme Becerilerini Geliştirmek

Sporcunun yalnızca sözlerini değil, duygularını ve beden dilini de anlayarak dinlemek, antrenörün empati kurma becerisini güçlendirir. Aktif dinleme, sporcunun kendini değerli hissetmesini sağlar ve güven ortamını destekler. Antrenman sonrasında kısa birebir konuşmalarla sporcuya düşüncelerini ifade etme fırsatı verilmelidir (Jowett, 2005).

4. Empatik ve Duygusal Farkındalığı Yüksek Bir Yaklaşım Benimsemek

Antrenörler, sporcuların yaş, cinsiyet, bireysel farklılıklar ve gelişim düzeylerine göre değişen duygusal ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmalıdır. Empatik yaklaşım, özellikle genç sporcularda öz güven gelişimi açısından büyük önem taşır. Duygusal zorlanmalar yaşayan sporcular için rehberlik ya da psikolojik danışmanlık desteğine yönlendirme yapılmalıdır (Weinberg & Gould, 2019).

5. Sözsüz İletişimin Etkin Kullanımı

Beden dili, yüz ifadeleri ve göz teması gibi sözsüz iletişim unsurları, sporcuya verilen mesajın içeriğini destekler veya zayıflatır. Olumlu bir beden dili, sporcunun motivasyonunu artırır. Antrenörler, kendi beden dillerini farkındalıkla gözlemlemeli ve gerektiğinde profesyonel destek alarak bu alanda kendilerini geliştirmelidirler (Schinke vd., 2012).

6. Kültürel ve Bireysel Farklılıklara Saygı Göstermek

Farklı kültürlerden gelen veya farklı bireysel özelliklere sahip sporcularla etkili iletişim kurabilmek için esnek, kapsayıcı ve duyarlı bir iletişim dili geliştirilmelidir. Kültürel farkındalık eğitimleriyle takım içi iletişimin çeşitlilik temelli yönetimi sağlanabilir (Schinke vd., 2012).

7. İletişim Eğitimi ve Sürekli Mesleki Gelişim

Antrenörlerin iletişim becerilerini bilinçli ve sistematik olarak geliştirmesi hem kendi profesyonel gelişimleri hem de sporcu ile ilişki kaliteleri açısından önemlidir. Federasyonlar ve kulüpler aracılığıyla iletişim becerileri odaklı hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir (Stodter & Cushion, 2019; Jowett & Cockerill, 2003).

Antrenörlük yalnızca teknik ve taktik bilgilerin aktarımını değil, aynı zamanda sporcularla etkili bir iletişim kurmayı da gerektiren çok yönlü bir meslek alanıdır. Yukarıda sunulan öneriler, antrenörlerin sporcularıyla daha sağlıklı, etkili ve yapıcı ilişkiler kurmasına yardımcı olacak şekilde yapılandırılmıştır. Etkili iletişim uygulamaları, sadece bireysel başarıyı değil, takım içi uyumu ve spora olan bağlılığı da artırarak uzun vadeli başarıya katkı sunmaktadır (Schinke vd., 2012).

1.11.2. Antrenörlükte İletişim Modelleri

Modeller konuların özünü oluşturan ve aralarındaki ilişkileri kuran analogilerdir. İletişim modelleri oluşturmanın amacı, iletişim olgusunun anlaşılmasını aktarmak ve kolaylaştırmaktır (Erkan, 2002). Literatürü incelediğimizde dört temel antrenör iletişim modeline rastlanılmıştır.

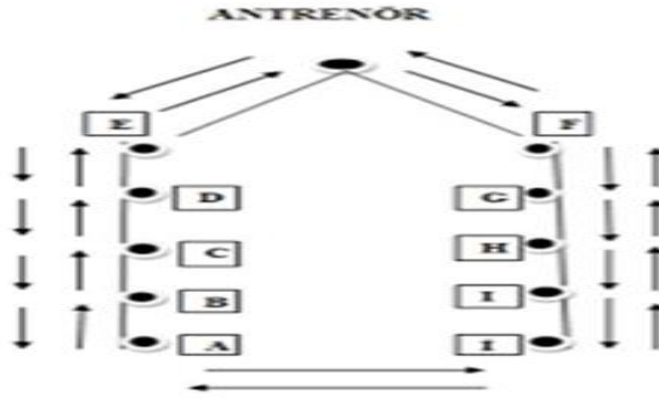
1. Çember Modeli

Çember modeli, antrenör-sporcu iletişimini sadece ikili ilişkilere indirgemekle kalmayıp, takım içi yatay iletişim ve demokratik katılım boyutunu da ön plana çıkaran bir yapıdır. Bu modelde, takımdaki tüm sporcuların antrenörle eşit iletişim kurma hakkı ve fırsatı bulunmakta, ayrıca sporcular birbirleriyle de açık iletişim içinde olabilmektedir. Bu yönüyle çember modeli, hiyerarşik ve tek yönlü iletişimi temel alan geleneksel modellerden ayrılmaktadır (Jowett, 2007).

Çember modelinde iletişim yapısının dairesel olması, antrenör ile sporcular arasında karşılıklı etkileşim, görüş alışverişi ve empati temelli ilişkileri destekler. Model, gruptaki tüm sporcuların eşit söz hakkına sahip olmasını, onların görüş, öneri, fikir ve eleştirilerinin dikkate alınmasını sağlar. Bu durum, yalnızca bireysel gelişimi değil, aynı zamanda takım içi uyum ve iş birliğini de artırır. Etkili bir liderlik tarzının, iletişimde açıklık ve karşılıklılık ilkelerine

dayanması gerektiğini savunan bu model, antrenörün sadece karar veren değil, aynı zamanda dinleyen, anlayan ve esneklik gösteren bir figür olmasını öngörür (Lorimer & Jowett, 2009).

Bu yapı sayesinde sporcular, kendilerini değerli hissetmekte, özgüvenleri gelişmekte ve takım aidiyetleri artmaktadır. Aynı zamanda, farklı sporcuların çeşitli bakış açıları sayesinde daha yaratıcı çözümler üretilebilmekte ve takımın problem çözme kapasitesi artmaktadır (Jowett & Poczwadowski, 2007).

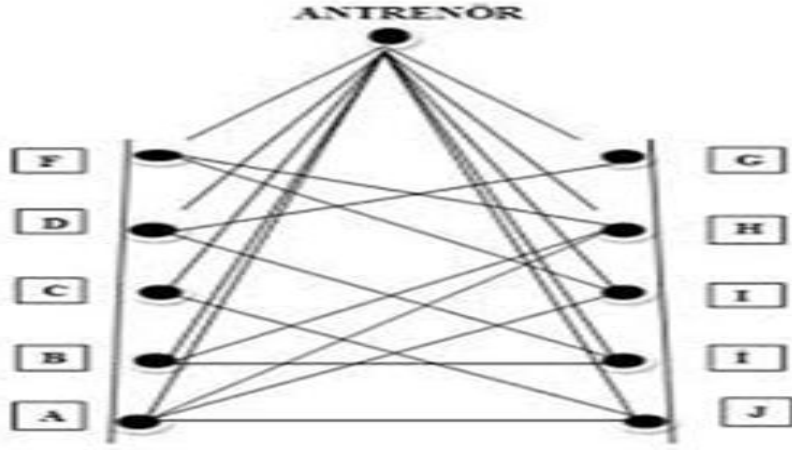

Şekil 2: Çember Modeli

2. Şebeke Modeli

Şebeke modeli; spor takımları içinde grup dinamikleri, eş zamanlı bilgi paylaşımı, sosyal destek ve karar alma süreçlerinde kolektif katkı gibi unsurları ön plana çıkarır. Bu modelde iletişim ağı, bireyler arasında karşılıklı bilgi akışı sağlar ve böylece grup üyeleri hem resmi hem de gayri resmî kanallardan etkileşim içinde olabilir (Carron & Hausenblas, 1998).

Antrenör, bu modelde yalnızca merkezi bir otorite figürü olarak değil, iletişimi kolaylaştıran bir rehber olarak konumlanır. Sporcular arasında kurulan yoğun etkileşim ağı sayesinde hem motivasyon hem de takım ruhu güçlenir. Ayrıca, sporcuların yalnızca antrenörden değil, birbirlerinden de geri bildirim ve destek almaları, bireysel öğrenmeyi artırırken, sosyal bağların gelişmesine de katkı sağlar (Eccles & Tenenbaum, 2004). Şebeke modeli, özellikle takım sporlarında grup içi uyum, rol paylaşımı ve ortak hedefe yönelme açısından etkili bir iletişim düzeni ortaya koyar. Bu yönüyle, sadece performansa değil, aynı zamanda takım kimliğine ve aidiyet duygusuna da katkı sağlar (Carron vd., 2021).

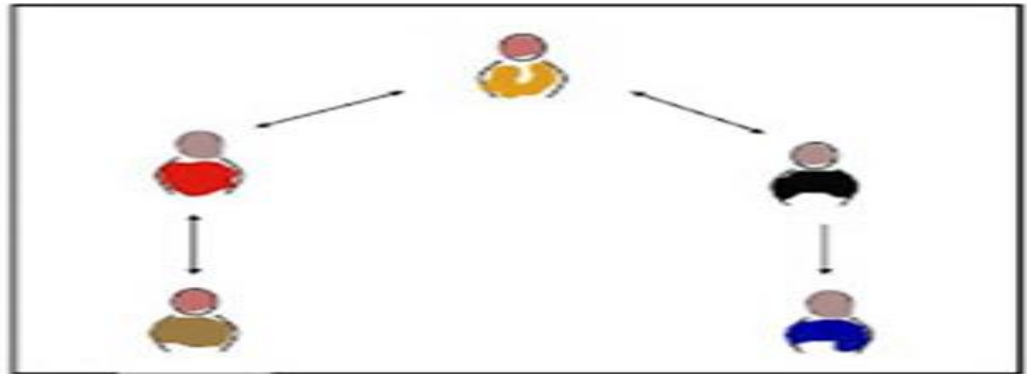

Şekil 3: Şebeke Modeli

3. Zincir Modeli

Zincir Modeli, antrenör ile sporcu arasındaki iletişimin belirli bir sıra ve hiyerarşi içinde gerçekleştiği yapısal bir modeldir. Bu modelde iletişim, belirli bir düzene göre akar; örneğin, bir sporcu yalnızca kendisine en yakın iki kişiyle iletişim kurabilir. Antrenör de benzer şekilde yalnızca komşu sporcularla etkileşim hâlinindedir (Doğan, 2019). Bu yapı, iletişim sürecinin sınırlı ve tek yönlü olmasına neden olabilir. Zincir modelinde bilgi akışının bu şekilde sınırlandırılması, takım içinde bazı sporcuların antrenörle doğrudan iletişim kurma fırsatını azaltır. Bu durum, takım içi güveni zayıflatır, sporcular arasında yanlış anlamalara ve motivasyon eksikliğine yol açabilir (Yıldız, 2021).

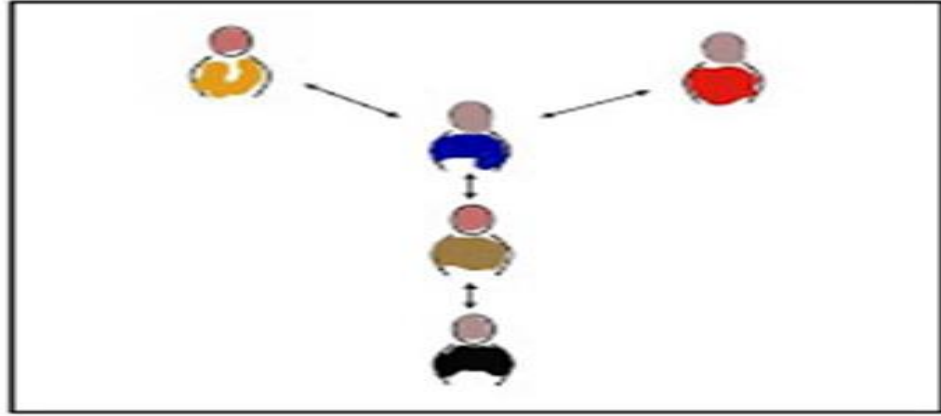
Zincir modelinin, özellikle takım sporlarında olumsuz etkileri olabileceği belirtilmektedir. Takım başarısının bireysel değil, tüm sporcuların koordinasyonuna dayandığı durumlarda bu tür sınırlı iletişim yapıları takım dinamiklerini olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, iletişimin açık, karşılıklı ve çok yönlü olduğu modellerin tercih edilmesi önerilmektedir (Karaküçük, 2020).

Şekil 4: Zincir Modeli

4. Y modeli

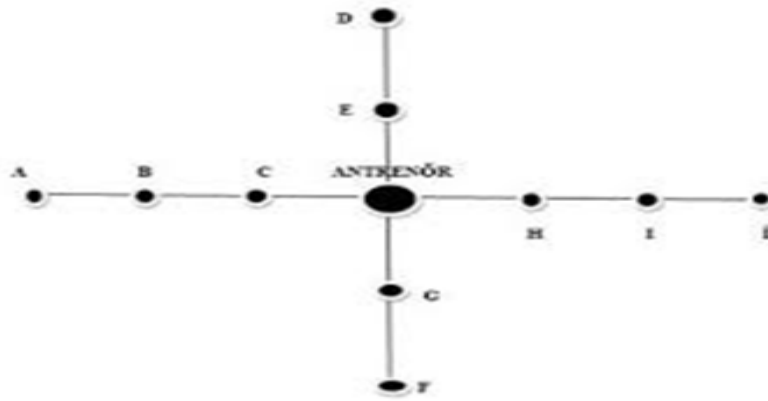
Bu model, antrenörler/oyuncular ile oyuncuların kendileri arasındaki iletişimi kısıtlar. A ve B sporcuları antrenör ile yakın iletişim kurarken, I sporcusu sadece I ile iletişim kurma fırsatına sahipken, C sporcusu hem antrenör hem de D sporcusu ile iletişim kurma fırsatına sahiptir. Ancak bu durum grup içinde bir dengesizlik yaratır. Antrenör A, B ve C oyuncularıyla ilgilenir ve diğer oyuncularla ilgilenemez (Kabadayı, 2010).

Şekil 5: Y Modeli

5. Tekerlek Modeli

Bu modelde sporcular sadece antrenörleri ile iletişim kurabilmektedir. Sporcular arkadaşlarıyla iletişim kuramıyor. Model antrenör-sporcu ilişkisine dayanmaktadır. Bilgi kaynağı ve iletişimi başlatan koç olarak öne çıkmaktadır (Kabadayı, 2010).

Şekil 6: Tekerlek Modeli

1.12. KONU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Araştırmamızın bu bölümünde, “liderlik”, “antrenör-sporcu ilişkisi”, “iletişim becerileri” ve “sportif performans” anahtar kelimeleriyle gerçekleştirilen literatür taraması sonucunda konuya dair önemli çalışmalara yer verilmiştir.

1.12.1. Liderlik ile Yapılan Çalışmalar

Amorose ve Horn (2000), otoriter liderlik tarzının genç sporcularda özerklik ve motivasyonu olumsuz etkilediğini; buna karşılık destekleyici liderliğin daha pozitif psikolojik çıktılar yarattığını göstermiştir.

Price ve Weiss (2000), 193 kadın lise futbolcusu üzerinde yaptıkları çalışmada, antrenör liderlik davranışlarının sporculardaki tükenmişlik düzeyine etkisini incelemiştir. Sonuçlar, antrenörlerini eğitim-öğretim, sosyal destek, olumlu geribildirim ve demokratik davranışlar açısından yüksek algılayan sporcuların tükenmişlik düzeylerinin düşük olduğunu, otokratik davranış algısının ise tükenmişliği artırdığını göstermiştir.

Horn (2002), cinsiyete göre yaptığı çalışmada, erkeklerin kadınlara göre eğitimi, liderlik davranışlarını ve otokratik liderlik tarzlarını daha fazla tercih ettiğini bulmuştur.

Baker vd. (2003), farklı bireysel ve takım sporlarındaki sporcuların antrenör davranışları ile sporcu memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmada, spor branşlarına göre sporcuların antrenörlerine olan güven düzeylerinde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Beam vd. (2004), lise düzeyinde takım sporları yapan erkek ve kadın sporcular arasında liderlik tercihlerinde anlamlı farklar bulmuştur.

Türksoy (2008), Süper Lig ve 1. Lig futbolcularının antrenörlerin liderlik davranışları ile tercih ettikleri liderlik tarzları arasındaki farkları incelemiştir. Sonuçlar, sporcuların hem otokratik hem demokratik liderlik davranışlarını tercih ettiğini, otokratik liderliğin bireysel ve takım performansı ile akademik memnuniyeti etkilediğini göstermiştir. Olumlu geri bildirimin antrenman ve strateji üzerinde etkisi olduğu; ekip bütünlüğü, bireysel davranış ve akademik destek hizmetlerinin sporcu memnuniyetini artırdığı belirtilmiştir.

Yılmaz (2008), farklı branşlardaki antrenörlerin liderlik ve iletişim becerilerini incelemiştir. Sonuçlarda, badminton, voleybol ve güreş antrenörlerinin iletişim becerilerinin yüksek olduğu; hentbol ve futbol antrenörlerinin ise geliştirmeye ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Ayrıca, antrenörlerin iletişim becerileri ile demokratik, eğitici ve sosyal destekleyici davranışlar arasında olumlu ilişki bulunmuştur.

Callow vd. (2009), dönüştürücü liderlik davranışlarının takım uyumu ve motivasyon üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermiştir. Benzer şekilde Vella vd. (2013), genç sporcularda dönüşümsel liderliğin özgüven ve görev bağlılığıyla pozitif ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışkan (2011), karizmatik liderlik algısının sporcu memnuniyeti ve takım birliği üzerindeki etkisini araştırmış; karizmatik liderlik algısının antrenör-sporcu ilişkisini, takım birlikteliğini ve bağlılığı artırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Gül (2015), Türkiye’de güreş antrenörlerinin sporculara yönelik davranışlarını incelemiştir. Çalışma, yaş ve deneyimi fazla olan sporcuların antrenör davranışlarını yetersiz bulduğunu; milli takım ve üst düzey antrenörlerin ise olumlu algılandığını ortaya koymuştur. Ancak genel olarak antrenörlerin olumlu davranışlarının yeterli olmadığı belirlenmiştir.

Bensiz (2016), futbol takımlarındaki sporcuların algılarına göre antrenörlerin liderlik davranışlarını değerlendirmiş ve genel liderlik puanlarının düşük olduğunu tespit etmiştir.

Misasi vd. (2016), üniversite liglerinde oynayan sporcular ve antrenörler arasında antrenör-sporcu ilişkisinin kişilerarası yönlerini araştırmıştır. Antrenör-sporcu ilişkisinin bazı boyutlarında anlamlı ilişki bulunmamış; ancak demokratik ve otokratik davranışlar, sosyal destek ve eğitim gibi kategorilerde farklılıklar gözlemlenmiştir. Ayrıca, antrenörlerin cinsiyetinin sporcuların algılarını etkilediği saptanmıştır.

Kul vd. (2018), futbol kulüplerinde gerçekleştirdiği çalışmada, sporcuların antrenörlerine yönelik algıladıkları liderlik davranışları ile bireysel özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, sporcuların antrenörleriyle geçirdikleri sürenin artması, sosyal destek ve pozitif geri bildirim algılarında negatif bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca, yaş değişkeni açısından liderlik davranışlarının hiçbir alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Sarioğlu (2020), tarafından yapılan “Genç futbolcuların ve antrenörlerinin liderlerin davranışsal özelliklerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması” başlıklı araştırmada, sporcular tarafından algılanan antrenörlük davranışlarının eğitimsel ve pedagojik alt boyutlarda yüksek puanlar aldığı bulunmuştur.

1.12.2. Antrenör Sporcu İlişkisi ile Yapılan Çalışmalar

Baker vd. (2000), "Sporcularda antrenör davranışı ve spor kaygısı arasındaki ilişki" başlıklı çalışmalarında, 1999 yılında olumsuz kişisel ilişkilerin sporcularda ölçülen tüm spor kaygısının anlamlı bir yordayıcısı olduğunu ve olumsuz antrenör-sporcu ilişkisinin sporcunun kaygısının artmasına neden olduğu sonucuna varmışlardır.

Jowett ve Cockerill (2003), 1968-1988 yılları arasında Olimpiyat Oyunlarında madalya kazanan 12 sporcu ile yaptıkları görüşmelerde, antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesinin sporcuların performansını artırdığı ve Olimpiyat başarısına katkı sağladığını ortaya koymuştur.

Vella vd. (2013), ergen futbolcularda antrenörün dönüşümcü liderlik davranışları, algılanan antrenör-sporcu ilişkisi kalitesi, takım başarısı ve olumlu gelişim deneyimleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Sonuçlar, dönüşümcü liderlik ve kaliteli antrenör-sporcu ilişkisinin gelişim deneyimleriyle orta düzeyde ilişkili olduğunu; en iyi gelişimsel deneyimlerin ise bu iki faktörün güçlü bir kombinasyonu ile ortaya çıktığını göstermektedir.

Olson (2014), yüksek kaliteli antrenör-sporcu ilişkileri ve sporcu davranışlarını deneyimleyen antrenörleri raporladığı ve incelediği çalışmada, güçlü antrenör felsefeleri ve spor bilgisinin, antrenör-sporcu ilişkilerinin temelini oluşturduğunu belirtmiştir. Ancak sporcularla etkili iletişimde özgün, şeffaf ve tutarlı antrenörlük uygulamalarının daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Yang vd. (2014), 350 sporcu ile yaptıkları çalışmada, sporcu ve antrenörlerin dışı dönüklük ve sorumluluk kişilik özelliklerinin etkileşim kalitesi ve memnuniyeti olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir.

2014 yılında Kanada'da yapılan ve antrenöre bağlılık ve antrenör davranışı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada, antrenör-sporcu ilişkisinin bağlılık bileşeninin spor performansında önemli bir faktör olduğu ve antrenörlerine sadık hisseden sporcuların daha ısrarcı ve daha istikrarlı olduğu bulunmuştur (Rezania & Gurney, 2014).

İranlı voleybol ve futsal oyuncularını ile yapılan bir çalışmada (Nikbin vd., 2014), performans ile antrenöre bağlılık ve güven algıları arasındaki ilişkiyi incelemiş ve antrenöre sadakat ile güven ve genel sporculuk arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu açığa çıkarılmıştır.

Özschakar vd. (2016), 491 genç sporcuyla yaptıkları çalışmada sporcu-antrenör etkileşim kalitesi ile motivasyon durumu arasındaki etkileşimi araştırmışlardır. Elde edilen veriler, “ilgilenme durumu” ve “yakınlık durumu” alt boyutlarının içsel motivasyon durumunu anlamlı düzeyde olduğunu söylemiştir. Ayrıca dışsal motivasyonun yakınlık alt ölçeği tarafından yordandığı öne sürülmektedir.

Fehr (2017), NCAA sporcuları arasında antrenör-sporcu iletişim kalitesi ile sporcu memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemiş; bağlılık ve tamamlayıcılığın sporcu memnuniyetini en iyi şekilde açıkladığını saptamıştır.

Güllü (2018), “sporcu ve antrenör etkileşim niteliği ile sportmenlik tutumu” arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmaya 277 sporcu katılmıştır. Sporcuların algıladıkları sporcu-antrenör ilişkisiyle sportmenlik tutumu arasında olumlu yönde bir ilişki bulunduğunu ifade etmiştir.

Gencer ve Öztürk (2018), öğrenci sporcularda sportif özgüven ile antrenör-sporcu ilişkisi arasında anlamlı bir ilişki bulmuş; ayrıca güreş branşı ve kategorisinin antrenör-sporcu ilişkisinde belirleyici olduğunu ortaya koymuştur.

Davis vd. (2018), ise antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesi ile sporcu tükenmişliği arasındaki ilişkiyi araştırmış; kaliteli ilişkinin spor performansını olumlu etkilediğini ve egzersiz yoğunluğu, kortizol düzeyleri, bilişsel performans ile tükenmişlik arasında negatif ilişki olduğunu göstermiştir.

Anderson (2018), yılında antrenör-sporcu ilişkileri ile tutku arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada, eşitlik ve liderlik davranışı, tutku, eşitlik ve liderlik davranışının antrenör-sporcu ilişkilerinin yordayıcıları olduğu bulunmuş ve kritik olarak liderlik davranışları ve üçünün Antrenör-sporcu ilişkisinin boyutları (yakınlık, bağlılık, tamamlayıcılık) neyin olumsuz belirleyicileridir? İstenilirlik, sosyal destek ve demokratik uygulamalar her üç boyutta da pozitif yordayıcılar olarak bulunmuştur.

Amerikan üniversitelerinde basketbol ve Amerikan futbolu kolej liglerinde oynayan 347 sporcu üzerinde yapılan araştırmada, baş antrenörün hizmetkâr liderliğinin sporcuların ve takımın moral gelişimindeki güven üzerindeki etkisi ve antrenörün aracılık rolü incelenmiştir. Sonuçlar, hizmetkâr liderliğin ahlaki gelişimi anlamlı şekilde etkilediğini ve antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesinin bu etkiyi kısmen aracılık ettiğini göstermiştir (Kim vd., 2018).

1.12.3. İletişim Becerileri ile Yapılan Çalışmalar

Reinboth vd. (2004), yaş ortalaması 16 olan 265 futbolcu ve kriket oyuncusu ile yaptıkları çalışmada, antrenörlerin davranış boyutlarını incelemiştir. Araştırmada, sporcuların antrenörleriyle iletişim becerileri; psikolojik ve fiziksel iyi oluş, memnuniyet, öz-belirleme ve özgüven ile olan ilişkileri çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Haselwood vd. (2005), yaptıkları çalışmada, kadın sporcuların antrenörlerin algıladıkları iletişim becerilerini antrenör cinsiyetine göre incelemişler ve cinsiyete göre herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna varmışlardır.

Camire vd. (2009), lisede okul temelli spor programlarına katılan öğrencilerin antrenörleriyle olan iletişim becerilerini oldukça olumlu algıladıklarını, sporcu cinsiyetine göre değerlendirildiğinde ise okul takımlarındaki kadın sporcuların erkeklere göre daha iyi antrenör iletişim becerilerini algıladıkları görülmüştür.

Childs (2010), antrenör-sporcu etkileşimlerini cinsiyete (erkek antrenör ve erkek sporcu, erkek antrenör ve kadın sporcu, kadın antrenör ve erkek sporcu, antrenör ve kadın

sporcu) göre incelemiştir. Bulgulara göre kadın sporcuların antrenörlerinin cinsiyetlerine bakılmaksızın kişisel ve güncel konulardan daha çok bahsettikleri, erkek sporcuların ise cinsiyetlerine bakılmaksızın kendi sportif başarıları hakkında konuşmayı tercih ettikleri görülmüştür.

Kabadayı (2010), hentbolcularla yaptığı araştırmada antrenör, sporcu ve yöneticilerin iletişimde iletişim becerilerinin önemine vurgu yapmıştır. Araştırmalar antrenörlerin iletişim becerileri konusunda daha duyarlı olmaları, sporcuları dinlemeleri ve sorunlarına çözüm bulmaları gerektiğini ortaya koymuştur.

LeCouteur vd. (2011), ragbi sporcuları üzerinde yapılan çalışma; "Oyunda gerçek zamanlı iletişim: takım arkadaşlarının konuşma ve iletişiminin analizi" başlıklı çalışmalarında; Antrenörlere, sporcuların oyunun sorunlu unsurları hakkında tekrar tekrar iletişim kurması halinde savunma ve hücum oyunlarının daha hızlı çözümleneceği önerilmiştir.

Carlson (2011), bireysel ve takım sporcularının hem rekabet hem de antrenman bağlamlarında etkileşim tatminini incelemiş ve takım sporcularının, kendilerini grup içinde uygun bir şekilde ifade edemedikleri ve farklı ortamlarda iletişim kuramadıkları için, bireysel sporculara göre antrenörleriyle etkileşim tatminlerinin daha düşük olduğunu bulmuştur.

Jowett ve arkadaşları (2012), antrenör-sporcu ilişkisinde kişilik özellikleri, iletişim kalitesi, antrenörlerin empati algısı ile eğitim memnuniyetlerini incelemişlerdir. Çalışmada, sporcuların iletişim kalitesi algılarının kişiliklerinden etkilendiği, antrenörlerin empatik tutumlarının sporcuların kendi etkililik algılarını şekillendirdiği ve antrenörle kurulan ilişkinin niteliğinin eğitim memnuniyet düzeyini belirlediği vurgulanmıştır.

Ulukan (2012), yaptığı çalışmada ise takım ve bireysel spor branşlarında yarışan sporcuların iletişim becerilerinin branşa ve cinsiyete göre farklılık göstermediğini ancak sporcuların yaşadıkları yere göre farklılıkların anlamlı farklılık olduğunu belirtmiştir.

Erickson (2013), antrenör-sporcu etkileşiminde kişilerarası bileşenlerin rolüne ilişkin analizinde; Kişilerarası iletişimin sporcunun gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ve farklı spor durumlarında (sözlü-sözsüz) değişebileceğini belirtmiştir.

Moen vd. (2013), etkili iletişimin sporcuların elit sporcuları daha iyi anlama, daha etkili performans gösterme ve elit sporculara karşı dikkatlerini geliştirme becerilerini nasıl etkilediğini incelemişler. Başarılı sportmenlik için dinleme ve öğretme tutumlarının önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Ezzeldin (2014), takım sporlarında ve bireysel sporlarda yöneticilerin ve antrenörlerin sporcularla etkileşimi nasıl yönettiklerini incelemiş ve oyun veya müsabaka sırasında kullanılan

jestler veya ayırt edici jestler açısından erkek ve kadın sporcular arasında önemli cinsiyet farklılıkları bulmuştur. Ayrıca görsel iletişimin kadınların daha hızlı ve daha hızlı iletişim kurmasını sağladığını kaydetti. Araştırmanın sonuçları, antrenör ve sporcuların iletişim uygulamalarında ve takım sporları ile bireysel sporlar arasında önemli farklılıklar olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, takım sporlarında iletişim sistemlerinin geliştirilmesine yardımcı olmak için antrenörlerin ve sporcuların en hızlı iletişim biçiminin ne olduğunu bilmeleri gerektiğini göstermektedir.

Yıldırım vd. (2015), hokey sporcularıyla yaptıkları çalışmada; Erkek ve kadın sporcularda genel olarak iletişim becerilerinin daha yüksek olduğunu, dokunma davranışlarına paralel olarak yüksek düzeyde iletişim becerilerinin arttığını, yıkıcı saldırgan davranışların ise işi azaltmadığını bulmuşlardır.

1.12.4. Sporda Mükemmel Performans ile Yapılan Çalışmalar

Jackson ve Marsh (1996), elit düzey sporcuların mükemmel performans anlarında akış yaşadıklarını ve bu durumun performans kalitesini önemli ölçüde artırdığını bulmuştur.

Yıldırım (2022), tarafından yapılan "Futbolcularda Taktik Beceriler ile Üstün Performans Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı çalışmada amatör ve profesyonel müsabakalarda lisanslı futbol oynayan oyuncuların yaşının artması taktik becerilerde oldukça önemlidir. Bu açıdan bakıldığında da hem erkek hem de kadın futbolcuların başlama yaşını yükseltmenin ve deneyim yıllarını artırmanın, performans için gerekli taktiksel becerilerin geliştirilmesinde uzun bir yol kat edeceği ileri sürülebilir.

Baker vd. (2003), elit sporcuların erken yaşlarda çok sayıda spor dalıyla tanışmalarının ve bu süreçte bilinçli antrenman alışkanlıkları edinmelerinin mükemmelliğe ulaşmada önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Sporda Mükemmel Performans Ölçeği (PPS-S), hem yurt içinde hem de yurt dışında çeşitli örneklemeler üzerinde uygulanmış ve geçerlik-güvenirlik açısından değerlendirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçeğe ilişkin ilk geliştirme çalışması Hill ve arkadaşları (2016) tarafından yapılmış olup, PPS-S'nin üç alt boyutlu yapısının geçerli ve güvenilir olduğu ortaya konulmuştur. Bu çalışmada, elit sporcularda mükemmeliyetçiliğin performansa etkisi detaylı biçimde ele alınmıştır (Hill vd., 2016).

Türkiye'de PPS-S'nin kısa formunun Türk kültürüne uyarlanması ve geçerlik-güvenirlik çalışmaları Esentaş, Güzel ve Yavaş Tez (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında ölçeğin AFA ve DFA analizleri yapılmış, tek faktörlü 5 maddelik yapısının Türk örneğinde geçerli olduğu belirlenmiştir. Cronbach's Alpha değeri 0.74 olarak

hesaplanmış ve ölçme aracının yeterli düzeyde güvenilir olduğu vurgulanmıştır (Esentaş vd., 2020).

Güneş ve Yıldız (2021), tarafından yapılan bir diğer çalışmada, basketbolcularda mükemmeliyetçilik düzeyi ile tükenmişlik arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda, özellikle görev odaklı mükemmeliyetçilik eğilimi gösteren sporcuların tükenmişlik düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur (Güneş & Yıldız, 2021).

Barut ve Kılıç (2022), tarafından Bayburt Üniversitesi örnekleminde gerçekleştirilen çalışmada, sporda mükemmel performans algısının akademik başarı ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. PPS-S'nin akademik bağlamda da kullanılabilirliğine dair önemli ipuçları sunulmuştur (Barut & Kılıç, 2022).

Uluslararası bağlamda Madigan ve arkadaşları (2023), PPS-S ve benzeri mükemmeliyetçilik ölçeklerinin farklı kültürlerdeki yapı geçerliliğini inceledikleri sistematik bir derlemede, PPS-S'nin bazı kültürel uyarlamalarda sınırlı faktör yapısıyla çalıştığını ifade etmişlerdir. Türkçe kısa formun tek faktörlü yapısı, çok boyutlu orijinal yapıdan farklılık göstermektedir (Madigan vd., 2023).

Şahan (2014), tarafından yapılan “Spor Tesisi Yeterliliğinin Sporcuların Mükemmel Performansı ile İlişkisinin İncelenmesi” başlıklı araştırmada spor tesisi yeterliliğinin sadece sporda mesleki eşitlik kavramının alt boyutlarından biri olan başkalarına mesleki eşitlik kavramını etkilediğini ve buna bağlı olarak spor tesisinde yeterli donanım ekipman ve vb. standartların beklentileri karşılaması gerektiği ve sporcuların beklentileri karşılamasının önemli olduğu kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde, araştırma modeline, örneklem grubuna, kullanılan veri toplama araçlarına, veri toplama sürecine ve verilerin analizine ilişkin ayrıntılı bilgiler sunulmaktadır.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemleri kapsamında betimsel ve ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmıştır. Genel olarak tarama modeli, belirli bir evrende yer alan az veya çok sayıda birimi temsil eden örneklem üzerinden, evrene dair genel bir yargı oluşturmayı amaçlayan araştırma yaklaşımlarını ifade etmektedir. Tarama modelinin altında yer alan betimsel tarama modeli bir durumu, olayı veya fenomeni olduğu gibi anlamaya ve betimlemeye çalışan araştırma modelidir (Karasar, 2015). Betimsel araştırmalar, gözlem ve veri toplama yoluyla bir durumun açıklanmasına imkân sunar. Betimsel araştırmaların önemli bir avantajı, mevcut durumun derinlemesine anlaşılmasını sağlaması ve karmaşık fenomenlerin detaylı bir şekilde analiz edilmesine olanak tanımasıdır (Cresswell, 2012). İlişkisel tarama modeli ise değişkenler arasındaki karşılıklı bağlantıların sistematik olarak araştırılmasına olanak sağlar. İlişkisel tarama modelinde değişkenler arasındaki bir takım ilişki türlerinin hangi seviyede olduğu açığa çıkarılabilir (Cresswell, 2012). Yapılan bu çalışmada, badminton sporcularının mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları spor liderliği, antrenör-sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri çeşitli değişkenler açısından betimlenmeye çalışılmıştır.

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, 2024 yılında Türkiye Badminton Şampiyonasına katılım sağlayan 14 yaş ve üzeri 700 badmintoncu oluşturmaktadır. Söz konusu evren doğrultusunda araştırma grubunun belirlenmesinde Krejcie ve Morgan (1970) tarafından önerilen örneklem belirleme tablosundan yararlanılmıştır. Söz konusu tabloya göre, evrenin 700 olduğu durumlarda örneklemin en az 248 katılımcıdan oluşması önerilmektedir. Bu bağlamda mevcut çalışmada, katılımcı kaybı ve uç veri olasılığı göz önünde bulundurularak 374 badmintoncu çalışmaya dahil edilmiştir.

2.3. ARAŞTIRMA GRUBU

Mevcut çalışmaya, 2024 yılında Samsun, İstanbul ve Ankara illerinde düzenlenen Türkiye Badminton Şampiyonasında yer alan 374 badmintoncu katılmıştır. Katılımcıların

belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemi, araştırmaya dahil edilecek kişi veya grupların önceden belirlen bazı özelliklere sahip olmasını içerir (Büyüköztürk vd., 2012). Mevcut araştırmada dahil edilme ölçütü olarak, Türkiye Badminton Şampiyonasına aktif olarak katılım sağlama, ölçütü belirlenmiştir. Söz konusu ölçüt doğrultusunda katılımcılara ulaşmak için kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminde ulaşılması kolay ve çalışılması pahalı olmayan durumlar tercih edilir (Patton, 2014). Bu yöntemde temel amaç, araştırmaya katılmak isteyen tüm bireylerin örneklem kapsamına alınmasıdır. Ayrıca, pratikliği nedeniyle araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir (Ural, 2011). Bu kapsamda, araştırmacının antrenör olarak görev aldığı 2024 yılı Türkiye Badminton Şampiyonasına katılım sağlayan 14 yaş ve üzeri 374 badmintoncu araştırma grubuna dahil edilmiştir. Araştırma grubunda yer alan badmintonculara ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Değişken		n	%
Cinsiyet	Kadın	195	52.1
	Erkek	179	47.9
Yaş	14 ve 15	239	63.9
	16 ve 17	101	27
	18 ve üzeri	34	9.1
Eğitim durumu	Ortaokul	176	47.1
	Lise	116	31.0
	Lisans	59	15.8
	Lisansüstü	23	6.1
Badminton oynama süresi (yıl)	1 ve 2	35	9.4
	3 ve 4	153	40.9
	5 ve üzeri	186	49.7
Spor yapma seviyesi	Amatör	184	49.2
	Milli	149	39.8
	Profesyonel	41	11.0
Antrenör ile çalışma süresi (yıl)	1 ve 2	47	12.6
	3 ve 4	164	43.9
	5 ve üzeri	163	43.6
Antrenörün cinsiyeti	Kadın	285	76.2
	Erkek	89	23.8

Tablo 1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan badmintoncuların 195’i (%52.1) kadın ve 179’u (%47.9) erkektir. Yaş açısından, badmintoncuların 239’u (%63.9) 14 ve 15 yaşında, 101’i (%27) 16 ve 17 yaşında ve 34’ü (%9.1) 18 ve üzeri yaşındadır. Eğitim durumuna göre, badmintoncuların 176’sı (%47.1) orta okul mezunu, 116’sı (%31.0) lise mezunu, 59’u (%15.8) lisans mezunu ve 23’ü (%6.1) lisansüstü mezundur. Badminton oynama süresi açısından, badmintoncuların 35’i (%9.4) 1 ve 2 yıl oynayan, 153’ü (%40.9) 3 ve 4 yıl oynayan ve 186’sı (%49.7) 5 ve üzeri yıl oynayandır. Spor yapma seviyesi açısından, badmintoncuların 184’ü (%49.2) amatör, 149’u (%39.8) milli ve 41’i (%11.0) profesyoneldir. Antrenör ile çalışma süresi açısından, 47’si (%12.6) 1 ve 2 yıl, 164’ü (%43.9) 3 ve 4 yıl ve 163’ü (%43.6) 5 ve üzeri yıl çalışandır. Antrenör cinsiyeti açısından, 285’i (%76.2) kadın ve 89’u (%23.8) erkek antrenördür.

2.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma kapsamında veri toplama araçları olarak;

- 1) Kişisel Bilgi Formu,
- 2) Sporda Mükemmel Performans Ölçeği,
- 3) Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri,
- 4) Spor İçin Liderlik Ölçeği,
- 5) Antrenör İletişim Ölçeği kullanılmıştır.

Her bir veri toplama aracına ilişkin bilgiler aşağıdaki başlıklar altında verilmiştir. Çalışmaya katılan badmintoncuların araştırmaya gönüllü katılımını sağlamak ve etik kurallara uygunluğu temin etmek amacıyla ilgili velilerden yazılı onam formu alınmıştır. Araştırmanın tüm süreçleri için Bayburt Üniversitesi Etik Komisyonunun 28.02.2024 tarih ve E-83542712-050.99-191220 Sayılı izni ile Etik Kurul Belgesi alınmıştır.

2.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada yer alan badmintonculara ilişkin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, badminton oynama süresi, spor yapma seviyesi, antrenör ile çalışma süresi ve antrenörün cinsiyetine ilişkin bilgiler elde etmek amacıyla Kişisel Bilgi Formu oluşturulmuştur.

2.4.2 Sporda Mükemmel Performans Ölçeği

Sporda Mükemmel Performans Ölçeği (Ek-3), Hill vd. (2016) tarafından, sporcuların performanslarına ilişkin mükemmellik/mükemmeliyetçilik algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, orijinal formunda 7’li Likert tipi 7 maddeden oluşan ve üç alt boyutu

içeren bir yapıya sahiptir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ise Esentaş vd. (2020) tarafından yürütülmüştür. Geçerlik ve güvenirlik analizleri sonucunda, orijinal formdan madde 3 (.09), madde 4 (.17), madde 5 (.21), madde 6 (.15) ve madde 7 (.19) çıkarılmış ve kalan 7 madde ile Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir. 294 sporcu üzerinde yapılan AFA sonuçlarına göre, maddelerin faktör yük değerleri .35 ile .71 arasında değişmiş ve maddelerin açıkladığı varyans %32.34 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin tek faktörlü ve 5 maddeden oluşan bir yapıyı desteklediğini göstermiştir. Bunu takiben, 5 maddelik tek faktörlü yapının doğrulanması amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçlarının yorumlanmasında genel kabul görmüş uyum indeksleri dikkate alınmıştır. Maddelerin faktör yükleri .38 ile .92 arasında değişmiş ve 5 maddelik yapı Türk örnekleminde doğrulanmıştır. Ölçeğin madde-toplam korelasyonları, yakınsak ve ıraksak geçerlik için Açıklanan Ortalama Varyans (AVE), AVE'nin karekökü ($\sqrt{AVE}$) ve Yapı Güvenirliği (CR) değerleri hesaplanmıştır. Madde-toplam korelasyon katsayıları 0.60 ile 0.78 arasında değişirken, AVE değeri 0.64, $\sqrt{AVE}$ 0.80 ve CR değeri 0.85 olarak bulunmuştur. Güvenirlik analizinde ise, iç tutarlılık katsayıları Cronbach's Alpha ve iki yarı test güvenirlik (Split-Half) yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0.74 olarak hesaplanmış ve ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türk kültürüne uyarlanan Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, 7'li Likert tipi puanlama sistemi kullanmaktadır (1 = Kesinlikle Katılmıyorum-7 = Kesinlikle Katılıyorum). Ölçek puanları 5 ile 35 arasında değişmekte olup, yüksek puanlar sporcunun mükemmeliyetçilik bağlamında sporda mükemmel performans algısının yüksek olduğunu göstermektedir. Mevcut araştırma kapsamında Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde edilen verilere ilişkin hesaplanan Cronbach's Alpha değerleri devam eden bölümlerde yer alan Güvenirlik başlığı altında sunulmuştur.

2.4.3. Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri

Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri (Ek-4), Jowett ve Ntoumanis (2004) tarafından 11 maddelik, 7'li Likert tipi bir ölçme aracı olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması ise Altıntaş vd. (2012) tarafından gerçekleştirilmiştir. Envanter, üç alt boyuttan oluşmaktadır: Yakınlık (4 madde: 3, 5, 8 ve 9. maddeler), Bağlılık (3 madde: 1, 2 ve 6. maddeler) ve Tamamlayıcılık (4 madde: 4, 7, 10 ve 11. maddeler). Yakınlık, antrenör-sporcu ilişkisinin duygusal boyutunu; bağlılık, bilişsel boyutunu; tamamlayıcılık ise davranışsal boyutunu temsil etmektedir. Envanterde yer alan bu alt boyutlar arasındaki ilişki değerlendirilmiş ve hem sporcu hem de antrenör formunda, alt boyutların birbirleriyle istatistiksel olarak pozitif ve anlamlı ilişki gösterdiği ($p < 0.01$) saptanmıştır. Maddeler, “kesinlikle katılmıyorum”dan “kesinlikle katılıyorum”a kadar 1 ile 7 arasında puanlanmaktadır. Altıntaş vd. (2012) tarafından envanterin

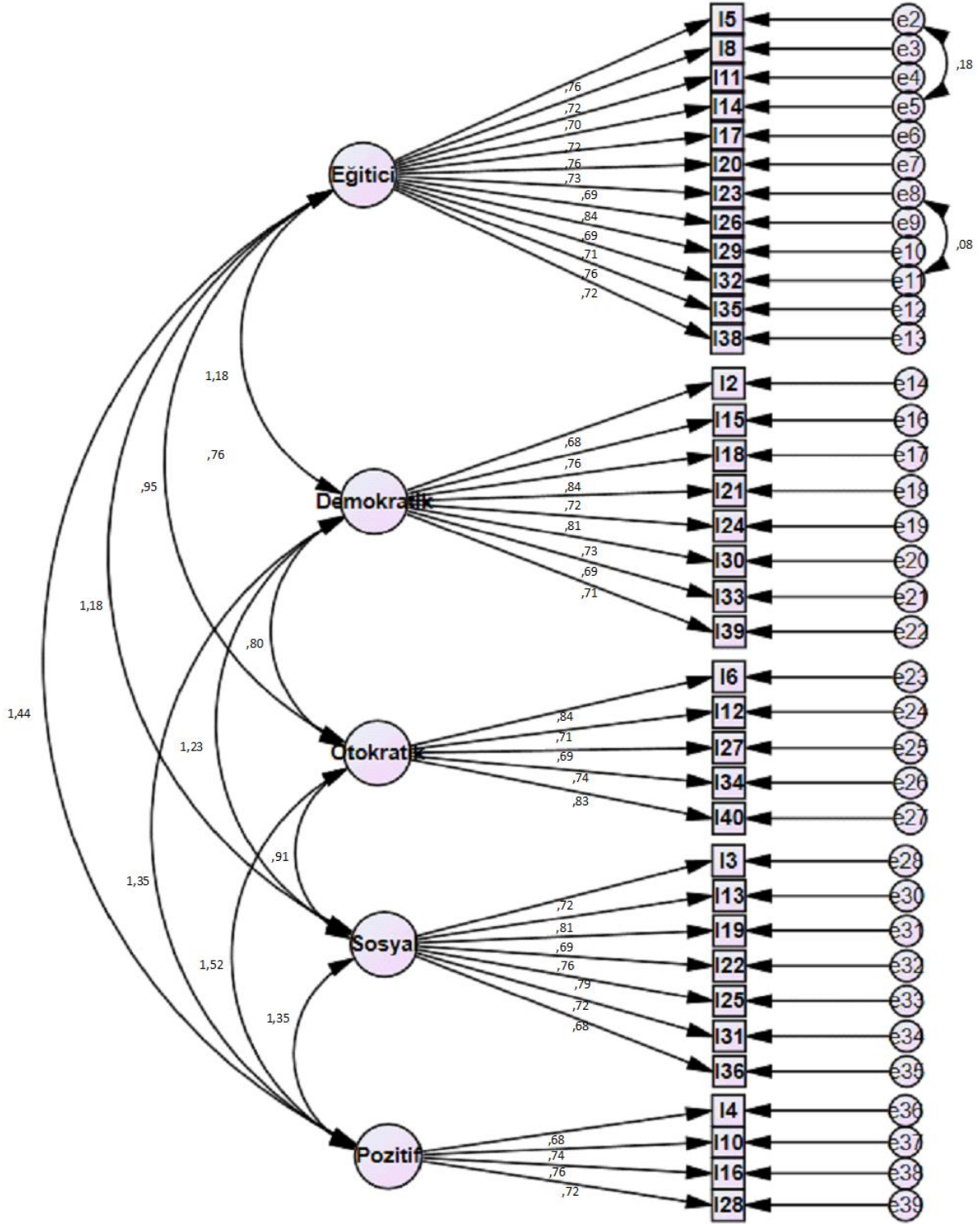
yapı geçerliliğini test etmek amacıyla yapılan Doğrulamalı Faktör Analizi ölçeğin orijinal formuyla tutarlı olduğunu göstermiştir. Envanterin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alpha) yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık alt boyutları ile genel envanter için 0.82 ile 0.90 arasında değişmektedir. Bu bulgular, Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanterinin Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir (Altıntaş vd., 2012). Mevcut araştırma kapsamında Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanterinden elde edilen verilere ilişkin hesaplanan Cronbach's Alpha değerleri devam eden bölümlerde yer alan Güvenirlilik başlığı altında açıklanmıştır.

2.4.4. Spor İçin Liderlik Ölçeği

Spor İçin Liderlik Ölçeği (Ek-5), Chelladurai ve Saleh (1980) tarafından sporcuların antrenörün liderlik türünü ve davranışını nasıl algıladığını değerlendirmek için oluşturulmuştur. Ölçekte 5'li likert tarzda puanlanan 40 madde yer almaktadır. Ölçeğin puanlaması "Her zaman, Sıklıkla, Ara sıra, Nadiren, Hiçbir zaman" şeklindedir. Ölçeğin alt boyutları ve maddeleri şu şekildedir: Eğitici ve öğretici alt boyutu 13 madde (1, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 35 ve 38), demokratik davranış alt boyutu 9 madde (2, 9, 15, 18, 21, 24, 30, 33 ve 39), otokratik davranış 5 madde (6, 12, 27, 34 ve 40), sosyal destek davranış 8 madde (3,7,13,19, 22, 25, 31 ve 36), pozitif geri bildirim davranışı 5 madde (4, 10, 16, 28 ve 37). Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği kapsamında hesaplanan Cronbach's Alpha değerleri .71 ile .84 arasında değişmektedir. Spor için Liderlik Ölçeğinin Türkçe 'ye uyarlama çalışmaları ülkemizde bazı araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir (Toros & Tiryaki, 2006). Ölçeğin geçerliğini test etmek üzere uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda; Toros ve Tiryaki (2006) uyarlama çalışmalarında orijinal ölçeği oluşturan 5 faktörlü yapının doğrulandığını tespit etmiştir. Mevcut araştırma kapsamında Sporda Liderlik Ölçeğinden elde edilen verilere ilişkin hesaplanan Cronbach's Alpha değerleri devam eden bölümlerde yer alan Güvenirlilik başlığı altında açıklanmıştır. Araştırmada kullanılan Spor için Liderlik Ölçeği, orijinal formunda 17 yaş ve üzeri dışında yer alan 14 yaş ve üzerine uygulandığı için Doğrulamalı Faktör Analizi-DFA'ya başvurulmuştur.

Spor için Liderlik Ölçeği (DFA): Bu araştırma kapsamında kullanılan 5 alt boyut ve 40 maddeden oluşan spor için liderlik ölçeğinin faktör yapısı, 1. düzey DFA ile test edilmiştir. DFA sonucunda alan yazında kabul edilen uyum iyiliği değerlerine ulaşamamıştır. Bunun üzerine düzeltme indeksleri (modification) incelenmiş ve 1, 7, 9 ve 37. maddeler düşük faktör yükleri nedeniyle ölçme aracından çıkarılmıştır. "eğitici öğretici" boyutunda 2 adet (e2-e5 ve e8-e11) modifikasyon gerçekleştirilmiştir. DFA neticesinde elde edilen uyum iyiliği değerleri (CMIN: 1519.888, DF: 582, CMIN/DF: 2.61, GFI:0.871 ve RMSEA: 0.066), 5 faktörlü

modelin veri ile uyumlu ve kabul edilebilir olduğunu göstermiştir. Ölçeğin eğitici ve öğretici alt boyutuna yönelik maddeler incelendiğinde 12 maddeden (5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 35 ve 38), demokratik davranış alt boyutu 8 maddeden (2, 15, 18, 21, 24, 30, 33 ve 39), otokratik davranış 5 maddeden (6, 12, 27, 34 ve 40), sosyal destek davranış 7 maddeden (3, 13, 19, 22, 25, 31 ve 36), pozitif geri bildirim davranışı 4 maddeden (4, 10, 16 ve 28) oluşmuştur.

Şekil 7: Spor İçin Liderlik Ölçeği (DFA)

2.4.5. Antrenör İletişim Ölçeği

Antrenör İletişim Ölçeği (Ek-6), antrenörlerin iletişim beceri düzeylerini sporcu algılarına dayalı olarak belirlemek amacıyla Abakay ve Kuru (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 28 maddeden oluşmakta olup, tek bir alt boyana sahiptir ve 5’li Likert tipi puanlama sistemi (“Her zaman”, “Sıklıkla”, “Ara sıra”, “Nadiren”, “Hiçbir zaman”) ile değerlendirilmiştir. Ölkten alınabilecek minimum puan 28, maksimum puan ise 140 olarak belirlenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında, ölçeği oluşturan maddelerin toplam madde korelasyonlarının .44 ile .86 arasında değiştiği saptanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach’s Alpha) ise .94 olarak hesaplanmıştır. Mevcut araştırma kapsamında Sporcu Algısına Göre Antrenör İletişim Becerisi Ölçeğinden elde edilen verilere ilişkin hesaplanan Cronbach’s Alpha değerleri devam eden bölümlerde yer alan Güvenirlik başlığı altında gösterilmiştir.

2.5. GÜVENİRLİK

Çalışma kapsamında kullanılan ölçeklerin iç tutarlık katsayılarını belirlemek amacıyla “Cronbach’s Alpha” değerleri hesaplanmıştır. Hesaplanan değerler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri, Spor İçin Liderlik Ölçeği ve Antrenör İletişim Ölçeği Cronbach's Alpha Değerleri

Ölçek	Alt boyut	Madde Sayısı	Cronbach’s Alpha Katsayısı
Sporda Mükemmel Performans	-	5	.718
Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri	Yakınlık	4	.779
	Bağlılık	3	.725
	Tamamlayıcılık	4	.701
	Ölçek geneli	11	.753
Spor İçin Liderlik	Eğitici ve öğretici	12	.821
	Demokratik	8	.812
	Otokratik	5	.868
	Sosyal destek	7	.817
	Pozitif geribildirim	4	.848
	Ölçek geneli	36	.864
Antrenör İletişim Becerileri	-	28	.928

Tablo 2 incelendiğinde, mevcut çalışma kapsamında kullanılan ölçekler için hesaplanan “Cronbach’s Alpha” değerlerinin .71 ile .92 arasında olduğu belirlenmiştir. Söz konusu değerlerin .70’ten yüksek olduğu için güvenilir kabul edilen sınırlar arasında yer aldığı görülmüştür (Can, 2014).

2.6. VERİ ANALİZİ

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde SPSS 25.0 istatistik paket program kullanılmıştır. Analiz süreci, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin belirlenmesi ile başlamıştır. Verilerin normallik değerlendirilmesinde, Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları ile Çarpıklık ve Basıklık değerleri dikkate alınmıştır (Büyüköztürk, 2012). Araştırma verilerinin normallik değerlendirmesine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Verilerin Normallik Dağılımları

Ölçek	Alt boyut	z	Sd	p	Çarpıklık	Basıklık
Sporda Mükemmel Performans	-	0.115	374	0.000	-8.793	7.210
Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri	Yakınlık	0.137	374	0.000	-6.904	3.011
	Bağlılık	0.153		0.000	-7.238	2.420
	Tamamlayıcılık	0.111		0.000	-3.849	0.793
	Ölçek geneli	0.067		0.000	-5.182	5.031
Spor İçin Liderlik	Eğitici ve öğretici	0.074	374	0.000	-6.730	16.341
	Demokratik	0.086		0.000	-6.777	11.548
	Otokratik	0.128		0.000	-4.595	1.150
	Sosyal destek	0.084		0.000	-6.595	11.142
	Pozitif geribildirim	0.103		0.000	-3.134	2.884
	Ölçek geneli	0.067		0.000	-6.034	18.054
Antrenör İletişim Becerileri	-	0.070	374	0.000	-6.746	20.007

Tablo 3'te görüldüğü üzere, badmintoncuların araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerden elde ettikleri puanlara ilişkin Kolmogorov-Smirnov testi ile Çarpıklık ve Basıklık değerleri verilerin normal dağılım göstermediğini ortaya koymuştur (normal dağılım için $p > 0.05$, +1.5 ve -1 arası; Tabachnick & Fidell, 2013). Araştırma verileri normal dağılım göstermediği için verilerin analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Badmintoncuların araştırmada kullanılan tüm ölçeklerden elde ettikleri puanların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, spor yapma seviyesi, antrenör cinsiyeti, antrenör ile çalışma süresi ve badminton oynama süresi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesinde Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis-H testlerinden yararlanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi sonucunda ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanlar ile Antrenör İletişim Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri ve Spor İçin Liderlik Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında ilişki olup olmadığı ise Spearman Brown Sıra Fakları Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Ayrıca, araştırmada kullanılan Spor için Liderlik Ölçeği, orijinal formunda 17 yaş ve üzeri dışında yer alan 14 yaş ve üzerine uygulandığı için DFA'ya başvurulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın genel amacı doğrultusunda araştırmada yanıtı aranan problem cümlelerine ilişkin bulgular sunulmuştur. Bulguların sunumunda öncelikle tanımlayıcı istatistiksel bulgulara ardından ise problem cümlelerine dair bulgulara yer verilmiştir.

3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİKSEL BULGULAR

Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans, Spor için Liderlik, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri ve Antrenör İletişim Ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin ortalama, standart sapma ve minimum-maksimum değerleri Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans, Antrenör- Sporcu İlişkisi, Spor için Liderlik ve Antrenör İletişim Ölçeğinden Aldıkları Puanlara İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Ölçek	Alt boyut	n	X	Ss	Min.	Mak.
Sporda Mükemmel Performans		374	12.26	4.89	5	35
Antrenör Sporcu İlişkisi	Yakınlık	374	16.86	2.73	5	20
	Bağlılık	374	12.90	1.96	5	15
	Tamamlayıcılık	374	16.37	2.53	6	20
	Ölçek geneli	374	46.14	5.89	16	55
Spor İçin Liderlik	Eğitici ve öğretici	374	49.89	5.38	16	60
	Demokratik	374	33.26	3.88	11	40
	Otokratik	374	20.51	2.69	11	25
	Sosyal destek	374	29.10	3.44	11	35
	Pozitif geribildirim	374	16.31	2.29	5	20
	Ölçek geneli	374	149.09	14.89	55	180
Antrenör İletişim Becerileri		374	114.35	16.47	47	140

Tablo 4’te görüldüğü üzere, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettiği puanların ortalaması 12.26, standart sapması 4.89, minimum değeri 5 ve maksimum değeri 35’tir. Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri genelinden elde ettiği puanların ortalaması 46.14, standart sapması 5.89, minimum değeri 16 ve maksimum değeri 55’tir. Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri yakınlık alt boyutundan elde ettiği puanların ortalaması 16,86 standart sapması 2.73, minimum değeri 5 ve maksimum değeri 20’dir. Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri bağlılık alt boyutundan elde ettiği puanların ortalaması 12.90, standart sapması 1.96, minimum değeri 5 ve maksimum değeri 15’tir. Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri tamamlayıcılık alt boyutundan elde ettiği puanların ortalaması 16.37, standart sapması 2.53, minimum değeri 6 ve maksimum değeri 20’dir. Spor İçin Liderlik Ölçeğinden elde ettiği puanların ortalaması 149.09, standart sapması 14.89, minimum değeri 55 ve maksimum değeri 180’dir. Spor İçin Liderlik Ölçeği eğitici ve öğretici alt boyutundan elde ettiği puanların

ortalaması 49.89, standart sapması 5.38, minimum değeri 16 ve maksimum değeri 60'dır. Spor İçin Liderlik Ölçeği demokratik alt boyutundan elde ettiği puanların ortalaması 33.26, standart sapması 3.88, minimum değeri 11 ve maksimum değeri 40'dır. Spor İçin Liderlik Ölçeği otokratik alt boyutundan elde ettiği puanların ortalaması 20.51, standart sapması 2.69, minimum değeri 11 ve maksimum değeri 25'dir. Spor İçin Liderlik Ölçeği sosyal destek alt boyutundan elde ettiği puanların ortalaması 29.10, standart sapması 3.44, minimum değeri 11 ve maksimum değeri 35'tir. Spor İçin Liderlik Ölçeği pozitif geribildirim alt boyutundan elde ettiği puanların ortalaması 16.31, standart sapması 2.29, minimum değeri 5 ve maksimum değeri 20'dir. Antrenör İletişim Ölçeğinden elde ettiği puanların ortalaması 114.35, standart sapması 16.47, minimum değeri 47, maksimum değeri 140'dır.

3.2. BİRİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör sporcu ilişkisi, antrenör liderliği ve antrenör iletişim becerileri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo 5: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Sporda Performans	Kadın	195	12.32	5.27	190.04	34016.50	16998.50	0.663
	Erkek	179	12.20	4.46	185.17	36108.50		

Tablo 5 incelendiğinde, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (U: 16998.50, $p>0.05$).

Tablo 6: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör-Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut		n	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Antrenör Sporcu İlişkisi	Yakınlık	Kadın	195	16.61	2.82	177.75	34662.00	15552.00	0.66
		Erkek	179	17.13	2.62	198.12	35463.00		
	Bağıllık	Kadın	195	12.75	1.92	177.32	34576.50	15466.50	0.52
		Erkek	179	13.06	2.01	198.59	35548.50		
	Tamamlayıcılık	Kadın	195	12.75	2.50	178.09	34728.50	15618.50	0.77
		Erkek	179	16.62	2.54	197.75	35396.50		
	Ölçek geneli	Kadın	195	164.17	15.50	198.45	35522.00	15493.00	0.061
		Erkek	179	167.64	16.18	177.45	34603.00		

Tablo 6'da görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri geneli (U: 15493.00, $p>0.05$) ile yakınlık alt boyutu (U: 15552.00, $p>0.05$), bağıllık alt boyutu

(U: 15466.50, $p>0.05$) ve tamamlayıcılık alt boyutundan (U: 15618.50, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliği Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	n	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p	
Spor İçin Liderlik	Eğitici ve Öğretici	Kadın	195	49.31	5.22	176.08	34335.00	15225.00	0.33
		Erkek	179	50.51	5.48	199.94	35790.00		
	Demokratik	Kadın	195	33.06	3.79	181.82	35455.00	16345.00	0.287
		Erkek	179	33.49	3.97	193.69	34670.00		
	Otokratik	Kadın	195	20.34	2.57	179.92	35084.50	15974.50	0.154
		Erkek	179	20.69	2.80	195.76	35040.50		
	Sosyal Destek	Kadın	195	28.68	3.50	175.09	34142.00	15032.00	0.020*
		Erkek	179	29.55	3.24	201.02	35983.00		
	Pozitif Geribildirim	Kadın	195	15.97	2.28	171.24	33391.00	14281.00	0.002*
		Erkek	179	16.68	2.24	205.22	36734.00		
	Ölçek Geneli	Kadın	195	147.38	14.34	176.11	34341.00	15231.00	0.033*
		Erkek	179	150.94	15.29	199.91	35784.00		

Tablo 7 incelendiğinde, badmintoncuların Spor için Liderlik Ölçeği geneli (U: 15231.00, $p<0.05$) ile sosyal destek alt boyutu (U: 15032.00, $p<0.05$) ve pozitif geribildirim alt boyutundan (U: 14281.00, $p<0.05$) elde ettikleri puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Buna karşın, eğitici ve öğretici davranış alt boyutu (U: 15225.00, $p>0.05$) ile demokratik davranış alt boyutu (U: 16345.00, $p>0.05$) ve otokratik davranış alt boyutundan (U:15974.50, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 8: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Antrenör İletişim	Kadın	195	112.77	16.02	200.65	35916.50	15098.50	0.024*
	Erkek	179	116.07	16.83	175.43	34208.50		

Tablo 8’de görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör İletişim Becerileri Ölçeğinden elde ettikleri puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır (U: 15098.50, $p<0.05$). Erkek badmintoncuların algıladıkları antrenör iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

3.3. İKİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo 9: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Yaş	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Sporda Mükemmel Performans	14 ve 15	239	182.51	2	1.79	0.407
	16 ve 17	101	199.65			
	18 ve üzeri	34	186.49			

Tablo 9 incelendiğinde, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (X^2 : 1.79, $p>0.05$).

Tablo 10: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör-Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Yaş	n	Sıra ort.	Sd	X ²	P
Antrenör Sporcu İlişkisi	Yakınlık	14 ve 15	239	183.54	2	1.29	0.522
		16 ve 17	101	191.14			
		18 ve üzeri	34	204.49			
	Bağlılık	14 ve 15	239	176.53	2	8.34	0.015*
		16 ve 17	101	201.06			
		18 ve üzeri	34	224.37			
	Tamamlayıcılık	14 ve 15	239	185.68	2	1.18	0.552
		16 ve 17	101	185.37			
		18 ve üzeri	34	206.63			
	Ölçek geneli	14 ve 15	239	181.42	2	3.73	0.155
		16 ve 17	101	191.39			
		18 ve üzeri	34	218.69			

Tablo 10'da görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli (X^2 :3.73, $p>0.05$) ile yakınlık alt boyutu (X^2 :1.29, $p>0.05$), tamamlayıcılık alt boyutundan (X^2 : 1.18, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Buna karşın, bağlılık alt boyutundan (X^2 : 8.34, $p>0.05$), elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Tablo 11: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliğinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Yaş	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p	Fark
	Eğitici ve Öğretici	14 ve 15	239	182.60	2	3.27	0.195	

Spor için Liderlik	Demokratik	16 ve 17	101	188.73	2	2.31	0.314
		18 ve üzeri	34	218.28			
		14 ve 15	239	184.25			
		16 ve 17	101	186.21			
	Otokratik	18 ve üzeri	34	214.16	2	7.11	0.28
		14 ve 15	239	184.29			
		16 ve 17	101	179.50			
		18 ve üzeri	34	233.85			
	Sosyal Destek	14 ve 15	239	185.85	2	2.99	0.224
		16 ve 17	101	181.38			
		18 ve üzeri	34	217.31			
		14 ve 15	239	182.37	2	9.96	0.007*
	Pozitif Geribildirim	16 ve 17	101	181.04			
		18 ve üzeri	34	242.76			
		14 ve 15	239	183.54	2	4.62	0.099
	Ölçek geneli	16 ve 17	101	184.08			
		18 ve üzeri	34	225.49			
		14 ve 15	239	182.37			
		16 ve 17	101	181.04			
		18 ve üzeri	34	242.76			

Tablo 11 incelendiğinde, badmintoncuların, Sporcu İçin Liderlik Ölçeği geneli (X^2 : 4.62, $p>0.05$) ile eğitici ve öğretici alt boyutu (X^2 : 3.27, $p>0.05$), demokratik alt boyutu (X^2 : 0.31, $p>0.05$), otokratik alt boyutu (X^2 : 7.11, $p>0.05$) ve sosyal destek alt boyutundan (X^2 : 2.99, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Buna karşın, pozitif geribildirim alt boyutundan (X^2 : 9.96, $p<0.05$), elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. 18 ve üzeri yaşlardaki badmintoncuların algıladıkları antrenör liderliği becerilerinin, 14-17 yaş aralığındaki badmintonculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Yaş	n	Sıra ort.	Sd	X^2	p
Antrenör İletişim	14 ve 15	239	183.54	2	0.96	0.616
	16 ve 17	101	196.01			
	18 ve üzeri	34	190.09			

Tablo 12’de görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör İletişim Becerileri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (X^2 : 0.96, $p>0.05$).

3.4. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo13: Badmintoncuların Algıladıkları Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Eğitim düzeyi	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Sporda Mükemmel Performans	Ortaokul	176	185.82	3	0.38	0.943
	Lise	116	187.07			
	Lisans	59	188.25			
	Lisansüstü	23	200.63			

Tablo 13 incelendiğinde, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği görülmüştür (X^2 : 0.38, $p>0.05$).

Tablo 14: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör-Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Eğitim düzeyi	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Antrenör Sporcu İlişkisi	Yakınlık	Ortaokul	176	179.80	3	2.80	0.423
		Lise	116	193.39			
		Lisans	59	188.09			
		Lisansüstü	23	215.22			
	Bağlılık	Ortaokul	176	183.51	3	6.52	0.089
		Lise	116	177.57			
		Lisans	59	201.14			
		Lisansüstü	23	233.15			
	Tamamlayıcılık	Ortaokul	176	172.55	3	6.98	0.073
		Lise	116	196.73			
		Lisans	59	203.81			
		Lisansüstü	23	213.48			
	Ölçek geneli	Ortaokul	176	176.09	3	6.19	0.102
		Lise	116	190.26			
		Lisans	59	200.05			
		Lisansüstü	23	228.72			

Tablo 14’te görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli (X^2 : 6.19, $p>0.05$) ile yakınlık alt boyutu (X^2 : 2.80, $p>0.05$), bağlılık alt boyutu (X^2 : 6.52, $p>0.05$) ve tamamlayıcılık alt boyutundan (X^2 : 6.98, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Tablo 15: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliğinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Eğitim düzeyi	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p	Fark
	Eğitici ve Öğretici	Ortaokul	176	185.14	3	5.24	0.154	
		Lise	116	176.87				
		Lisans	59	199.46				

Spor için Liderlik	Demokratik	Lisansüstü	23	228.46	3	3.25	0.354	
		Ortaokul	176	191.40				
		Lise	116	176.71				
		Lisans	59	185.24				
	Otokratik	Lisansüstü	23	217.89	3	2.89	0.409	
		Ortaokul	176	182.75				
		Lise	116	189.50				
		Lisans	59	184.10				
	Sosyal Destek	Lisansüstü	23	222.50	3	3.88	0.274	
		Ortaokul	176	185.09				
		Lise	116	184.95				
		Lisans	59	183.03				
	Pozitif Geribildirim	Lisansüstü	23	230.24	3	12.22	0.007*	Lisansüstü> lisans-lise-ortaokul
		Ortaokul	176	170.62				
		Lise	116	193.07				
		Lisans	59	205.97				
	Ölçek geneli	Lisansüstü	23	241.20	3	4.33	0.228	
		Ortaokul	176	182.18				
		Lise	116	183.49				
		Lisans	59	194.87				
		Lisansüstü	23	229.50				
		Ortaokul	176	182.18				
		Lise	116	183.49				
		Lisans	59	194.87				

Tablo 15 incelendiğinde, badmintoncuların Spor için Liderlik geneli (X^2 : 4.33, $p>0.05$), eğitici ve öğretici alt boyutu (X^2 : 5.24, $p>0.05$), demokratik alt boyutu (X^2 : 3.25, $p>0.05$), otokratik alt boyutu (X^2 : 2.89, $p>0.05$) ve sosyal destek alt boyutundan (X^2 : 3.88, $p>0.05$) elde ettikleri puanların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği görülmüştür. Buna karşın, pozitif geribildirim alt boyutundan (X^2 : 12.22, $p<0.05$) elde ettikleri puanların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Lisansüstü eğitim gören badmintoncuların algıladıkları antrenör liderliğinin; lisans, lise ve ortaokulda eğitim gören badmintonculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 16: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Eğitim düzeyi	n	Sıra ort.	Sd	X^2	p
Antrenör İletişim	Ortaokul	239	187.03	3	1.47	0.689
	Lise	101	180.78			
	Lisans	34	194.35			
	Lisansüstü	23	207.43			

Tablo 16’da görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör İletişim Becerileri Ölçeğinden elde ettikleri puanların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği tespit edilmiştir (X^2 : 1.47, $p>0.05$).

3.5. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri, badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo 17: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Badminton Oynama Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	B. oynama süresi (yıl)	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Sporda Mükemmel Performans	1 ve 2	35	205.70	2	1.30	0.522
	3 ve 4	153	182.72			
	5 ve üzeri	186	188.01			

Tablo 17 incelendiğinde, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında, badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (X²: 1.30, p>0.05).

Tablo 18: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör-Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Badminton Oynama Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	B. oynama süresi (yıl)	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Antrenör Sporcu İlişkisi	Yakınlık	1 ve 2	35	203.27	2	0.91	0.634
		3 ve 4	153	184.15			
		5 ve üzeri	186	187.29			
	Bağıllık	1 ve 2	35	183.77	2	0.13	0.936
		3 ve 4	153	186.05			
		5 ve üzeri	186	189.40			
	Tamamlayıcılık	1 ve 2	35	189.64	2	2,06	0.357
		3 ve 4	153	178.08			
		5 ve üzeri	186	194.84			
	Ölçek geneli	1 ve 2	35	189.66	2	0.82	0.662
		3 ve 4	153	181.46			
		5 ve üzeri	186	192.06			

Tablo 18’te görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri geneli (X²: 0.826, p>0.05) ile yakınlık alt boyutu Ölçeği (X²: 0.91, p>0.05), bağıllık alt boyutu (X²: 0.13, p>0.05) ve tamamlayıcılık alt boyutundan (X²: 2.06, p>0.05) elde ettikleri puanlar arasında badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 19: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliğinin Badminton Oynama Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	B.	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Spor için Liderlik	Eğitici ve Öğretici	oyunama süresi (yıl)					
		1 ve 2	35	199.49	2	3.14	0.208
		3 ve 4	153	175.72			
		5 ve üzeri	186	194.94			
	Demokratik	1 ve 2	35	222.09	2	6.20	0.451
		3 ve 4	153	174.32			
		5 ve üzeri	186	191.84			
	Otokratik	1 ve 2	35	176.21	2	0.52	0.769
		3 ve 4	153	186.65			
		5 ve üzeri	186	190.32			
	Sosyal Destek	1 ve 2	35	203.20	2	2.62	0.269
		3 ve 4	153	177.22			
		5 ve üzeri	186	193.00			
	Pozitif Geribildirim	1 ve 2	35	175.20	2	4.20	0.122
		3 ve 4	153	176.20			
		5 ve üzeri	186	198.91			
	Ölçek geneli	1 ve 2	35	199.60	2	3.57	0.168
		3 ve 4	153	174.88			
		5 ve üzeri	186	195.60			

Tablo 19 incelendiğinde, badmintoncuların Spor İçin Liderlik Ölçeği geneli (X^2 : 3.57, $p>0.05$) ile eğitici ve öğretici alt boyutu (X^2 : 3.14, $p>0.05$), demokratik alt boyutu (X^2 : 6.20, $p>0.05$), otokratik alt boyutu (X^2 : 0.52, $p>0.05$), sosyal destek alt boyutu (X^2 : 2.62, $p>0.05$) ve pozitif geribildirim alt boyutundan (X^2 : 4.20, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında, badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 20: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Badminton Oynama Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	B.	oyunama süresi (yıl)	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p	Fark
Antrenör İletişim	1 ve 2	35	230.23					1-2>3-4
	3 ve 4	153	179.09	2	6.14	0.040*		1-2>5 ve
	5 ve üzeri	186	186.38					üzeri

Tablo 20’de görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör İletişim Becerileri Ölçeğinden elde ettikleri puanların badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilediği tespit edilmiştir (X^2 : 6.14, $p<0.05$). 1 veya 2 yıl süreyle badminton oynayan sporcuların algıladıkları antrenör iletişim becerilerinin, 3 veya 4 yıl ile 5 ve üzeri yıl badminton oynayan sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

3.6. BEŞİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri, spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo 21: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Spor Yapma Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Spor yapma seviyesi	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Sporda Mükemmel Performans	Amatör	184	183.31	2	0.72	0.697
	Milli	149	193.28			
	Profesyonel	41	185.32			

Tablo 21 incelendiğinde, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanların spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği görülmüştür (X^2 : 0.72, $p>0.05$).

Tablo 22: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör-Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Spor Yapma Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Spor yapma seviyesi	n	Sıra ort.	Sd	X ²	P	Fark
Antrenör Sporcu İlişkisi	Yakınlık	Amatör	184	183.50	2	8.89	0.012*	Profesyonel>Amatör-Milli
		Milli	149	179.57				
		Profesyonel	41	234.27				
	Bağlılık	Amatör	184	184.46	2	5.76	0.056	-
		Milli	149	181.02				
		Profesyonel	41	224.70				
	Tamamlayıcılık	Amatör	184	182.91	2	9.38	0.009*	Profesyonel>Amatör-Milli
		Milli	149	179.89				
		Profesyonel	41	235.78				
	Ölçek geneli	Amatör	184	182.14	2	11.33	0.003*	Profesyonel>Amatör-Milli
		Milli	149	179.42				
		Profesyonel	41	240.90				

Tablo 22’de görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli (X^2 : 11.33, $p<0.05$) yakınlık alt boyutu (X^2 : 8.89, $p<0.05$) ile tamamlayıcılık alt boyutundan (X^2 : 9.38, $p<0.05$) elde ettikleri puanların spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilediği tespit edilmiştir. Amatör ve profesyonel düzeyde badminton oynayan sporcuların algıladıkları antrenör sporcu ilişkisi düzeyi milli badmintoncularına göre daha yüksektir. Buna karşın, badmintoncuların bağlılık alt boyutundan (X^2 : 5.76, $p>0.05$) elde ettikleri puanların spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 23: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliği Becerilerinin Spor Yapma Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Spor yapma seviyesi	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p	Fark
Spor için Liderlik	Eğitici ve Öğretici	Amatör	184	188.02	2	4.50	0.105	Profesyonel>Milli-Amatör
		Milli	149	178.29				
		Profesyonel	41	218.63				
	Demokratik	Amatör	184	191.85	2	6.15	0.046	
		Milli	149	173.62				
		Profesyonel	41	218.41				
	Otokratik	Amatör	184	192.03	2	1.60	0.447	
		Milli	149	179.10				
		Profesyonel	41	197.70				
	Sosyal Destek	Amatör	184	190.85	2	5.14	0.076	
		Milli	149	175.30				
		Profesyonel	41	216.84				
	Pozitif Geribildirim	Amatör	184	180.46	2	11.86	0.003*	
		Milli	149	181.23				
		Profesyonel	41	241.87				
	Ölçek geneli	Amatör	184	188.62	2	5.62	0.060	
		Milli	149	176.70				
		Profesyonel	41	221.74				

Tablo 23 incelendiğinde, badmintoncuların Spor İçin Liderlik Ölçeği geneli (X^2 : 5.62, $p>0.05$) ile eğitici ve öğretici davranış alt boyutu (X^2 : 4.50, $p>0.05$), demokratik davranış alt boyutu (X^2 : 6.15, $p>0.05$), otokratik davranış alt boyutu (X^2 : 1.60, $p>0.05$) ve sosyal destek alt boyutundan (X^2 : 5.14, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Buna karşın, pozitif geribildirim alt boyutundan (X^2 : 11.86, $p>0.05$) elde ettikleri puanların spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilediği tespit edilmiştir. Profesyonel badmintoncuların algıladıkları antrenör liderliğinin, milli ve amatör badmintonculara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 24: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Spor Yapma Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Spor yapma seviyesi	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Antrenör İletişim	Amatör	184	191.67	2	2.01	0.365
	Milli	149	178.47			
	Profesyonel	41	201.61			

Tablo 24’de görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör İletişim Ölçeğinden elde ettikleri puanların spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği tespit edilmiştir (X^2 : 2.01, $p>0.05$).

3.7. ALTINCI ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri, antrenörün cinsiyeti değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo 25: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Antrenörün Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Antrenör Cinsiyet	n	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Sporda Mükemmel Performans	Kadın	89	11.95	4.68	189.44	16136.00	12131.00	0.535
	Erkek	285	12.36	4.96	181.30	53989.00		

Tablo 25 incelendiğinde, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında, antrenörün cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (U: 12131.00, $p>0.05$).

Tablo 26: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör-Sporcu İlişkisi Düzeylerinin Antrenörün Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Antrenör Cinsiyeti	n	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Antrenör Sporcu İlişkisi	Yakınlık	Kadın	89	17.13	2.35	194.05	17270.50	12099.50	0.509
		Erkek	285	16.77	2.84	185.45	52854.50		
	Bağıllık	Kadın	89	13.04	2.06	198.26	17645.50	11724.50	0.272
		Erkek	285	12.86	1.93	184.14	52479.50		
	Tamamlayıcılık	Kadın	89	16.49	2.48	193.56	17226.50	12143.50	0.542
		Erkek	285	16.34	2.55	185.61	52898.50		
	Ölçek geneli	Kadın	89	46.67	5.50	184.48	17547.50	11822.50	0.333
		Erkek	285	45.98	6.01	197.16	52577.50		

Tablo 26’da görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli (U: 11822.50, $p>0.05$) ile yakınlık alt boyutu (U: 12099.50, $p>0.05$), bağıllık alt boyutu (U: 1724.50, $p>0.05$) ve tamamlayıcılık alt boyutundan (U: 12143.50, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında, antrenörün cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Tablo 27: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör Liderliğinin Antrenörün Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Antrenör Cinsiyeti	n	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
	Eğitici ve Öğretici	Kadın	89	50.37	4.71	196.30	17471.00	11899.00	0.378
		Erkek	285	49.74	5.57	184.75	52654.00		
	Demokratik	Kadın	89	33.56	3.46	194.46	52818.00	12063.00	0.485
		Erkek	285	33.17	4.003	185.33	52818.00		
	Otokratik	Kadın	89	16.49	2.52	194.22	17285.50	12084.50	0.499
		Erkek	285	16.34	2.55	185.61	52898.50		

Spor İçin		Erkek	285	20.45	2.74	185.40	52839.50		
Liderlik	Sosyal Destek	Kadın	89	29.19	3.29	190.97	16996.50	12373.50	0.727
		Erkek	285	29.07	3.50	186.42	53128.50		
	Pozitif	Kadın	89	16.59	2.03	199.30	17738.00	11632.00	0.234
	Geribildirim	Erkek	285	16.23	2.36	183.81	52387.00		
	Ölçek Geneli	Kadın	89	150.42	12.97	199.08	17718.00	11652.00	0.247
		Erkek	285	148.67	15.44	183.88	52407.00		

Tablo 27 incelendiğinde, badmintoncuların Spor için Liderlik Ölçeği geneli (U: 11652.00, $p < 0.05$) ile eğitici ve öğretici davranış alt boyutu (U: 11899.00, $p > 0.05$), demokratik davranış alt boyutu (U: 12063.00, $p > 0.05$), otokratik davranış alt boyutu (U: 12084.50, $p > 0.05$) sosyal destek alt boyutu (U: 12373.50, $p > 0.05$) ve pozitif geribildirim alt boyutundan (U: 11632.00, $p > 0.05$) elde ettikleri puanlar arasında, antrenörün cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 28: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Antrenörün Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçekler	Cinsiyet	n	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Antrenör İletişim	Kadın	89	117.47	13.27	181.78	18317.50	11052.50	0.067
	Erkek	285	113.38	17.26	205.81	51807.50		

* $p < 0.05$

Tablo 28’de görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör İletişim Becerileri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında, antrenörün cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (U: 11052.50, $p > 0.05$).

3.8. YEDİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri, antrenör ile çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo 29: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeylerinin Antrenör ile Çalışma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Antrenör ile çalışma süresi (yıl)	n	Sıra ort.	Sd	X ²	p
Sporda Mükemmel Performans	1-2	47	214.87	2	4.76	0.092
	3-4	164	176.79			
	5 ve üzeri	163	190.39			

Tablo 29 incelendiğinde, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden elde ettikleri puanların antrenör ile çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği görülmüştür (X^2 : 4.76, $p>0.05$).

Tablo 30: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör-Sporcu İlişki Düzeylerinin Antrenör ile Çalışma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Antrenör ile çalışma süresi (yıl)	n	Sıra ort.	Sd	X^2	p
Antrenör Sporcu İlişkisi	Yakınlık	1-2	47	184.24	2	0.62	0.733
		3-4	164	192.43			
		5 ve üzeri	163	183.48			
	Bağlılık	1-2	47	181.39	2	0.34	0.840
		3-4	164	190.79			
		5 ve üzeri	163	185.95			
	Tamamlayıcılık	1-2	47	179.73	2	0.77	0.680
		3-4	164	184.48			
		5 ve üzeri	163	192.78			
	Ölçek geneli	1-2	47	178.48	2	0.38	0.826
		3-4	164	189.29			
		5 ve üzeri	163	188.30			

Tablo 30’da görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli (X^2 : 0.38, $p>0.05$) ile yakınlık alt boyutu (X^2 : 0.62, $p>0.05$), bağlılık alt boyutu (X^2 : 0.34, $p>0.05$) ve tamamlayıcılık alt boyutundan (X^2 : 0.77, $p>0.05$) elde ettikleri puanlar arasında antrenör ile çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

Tablo 31: Badmintoncuların Algılanan Antrenör Liderliği Becerilerinin Antrenör ile Çalışma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Antrenör ile çalışma süresi (yıl)	n	Sıra ort.	Sd	X^2	p
Spor İçin Liderlik	Eğitici ve Öğretici	1-2	47	193.01	2	0.53	0.765
		3-4	164	182.97			
		5 ve üzeri	163	190.47			
	Demokratik	1-2	47	213.71	2	3.86	0.145
		3-4	164	178.84			
		5 ve üzeri	163	188.65			
	Otokratik	1-2	47	176.78	2	0.64	0.706
		3-4	164	191.40			
		5 ve üzeri	163	186.67			
	Sosyal Destek	1-2	47	196.84	2	0.82	0.663
		3-4	164	182.33			

	5 ve üzeri	163	190.01			
Pozitif Geribildirim	1-2	47	162.43	2	5.69	0.058
	3-4	164	181.32			
	5 ve üzeri	163	200.94			
Ölçek geneli	1-2	47	193.63	2	0.78	0.675
	3-4	164	181.95			
	5 ve üzeri	163	191.31			

Tablo 31 incelendiğinde, badmintoncuların Spor İçin Liderlik Ölçeği geneli (X^2 : 0.78, $p>0.05$) ile eğitici ve öğretici alt boyutu (X^2 : 0.53, $p>0.05$), demokratik davranış alt boyutu (X^2 : 3.86, $p>0.05$), otokratik davranış alt boyutu (X^2 : 0.69, $p>0.05$), sosyal destek alt boyutu (X^2 : 0.82, $p>0.05$) ve pozitif geribildirim alt boyutundan (X^2 : 5.69, $p>0.05$) elde ettikleri puanların antrenör ile çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 32: Badmintoncuların Algıladıkları Antrenör İletişim Becerilerinin Antrenör ile Çalışma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Antrenör ile çalışma süresi (yıl)	n	Sıra ort.	Sd	X^2	p
Antrenör İletişim	1-2	47	216.30	2	3.84	0.146
	3-4	164	182.39			
	5 ve üzeri	163	184.33			

Tablo 32’de görüldüğü üzere, badmintoncuların Antrenör İletişim Becerileri Ölçeğinden elde ettikleri puanların antrenör ile çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği belirlenmiştir (X^2 : 3.84, $p>0.05$).

3.9. SEKİZİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE İLİŞKİN BULGULAR

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 33: Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeyleri ile Algıladıkları Antrenör Liderliği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri ve Antrenör İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı Sonuçları

Değişkenler	n	r	p
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği*Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri Geneli	374	-0.122	0.019*
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği*Antrenör Sporcu İlişkisi Yakınlık Alt Boyutu	374	-0.115	0.026*
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği*Antrenör Sporcu İlişkisi Bağlılık Alt Boyutu	374	-0.131	0.011*

Sporda Mükemmel Performans Ölçeği*Antrenör Sporcu İlişkisi Tamamlayıcılık Alt Boyutu	374	-0.074	0.156
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği* Spor İçin Liderlik Ölçeği Genel	374	-0.193	0.000**
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği* Spor İçin Liderlik Eğitici ve Öğretici Davranış Alt Boyutu	374	-0.154	0.003**
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği* Spor İçin Liderlik Demokratik Davranış Alt Boyutu	374	-0.224	0.000**
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği* Spor İçin Liderlik Otokratik Davranış Alt Boyutu	374	-0.139	0.007**
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği* Spor İçin Liderlik Sosyal Destek Davranış Alt Boyutu	374	-0.163	0.002**
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği* Spor İçin Liderlik Pozitif Geribildirim Davranış Alt Boyutu	374	-0.106	0.040*
Sporda Mükemmel Performans Ölçeği* Antrenör İletişim Ölçeği	374	-0.101	0.052

*p<0.05, **p<0.01

Tablo 33 incelendiğinde, badmintoncuların sporda mükemmel performans ölçeği ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri genelinden elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu (r: -0.122, p: 0.019), sporda mükemmel performans ölçeği ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri yakınlık alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu (r: -0.115, p: 0.026), sporda mükemmel performans ölçeği ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri bağlılık alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (r: -0.131, p: 0.011). Buna karşın, sporda mükemmel performans ölçeği ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri tamamlayıcılık alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır (r: -0.074, p: 0.156).

Badmintoncuların sporda mükemmel performans ölçeği ile spor için liderlik ölçeği genelinden elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu (r: -0.193, p: 0.000), sporda mükemmel performans ölçeği ile spor için liderlik ölçeği eğitici ve öğretici davranış alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu (r: -0.154, p: 0.003), sporda mükemmel performans ölçeği ile spor için liderlik ölçeği demokratik davranış alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu (r: -0.224, p: 0.000), sporda mükemmel performans ölçeği ile spor için liderlik ölçeği otokratik davranış alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu (r: -0.139, p: 0.007), sporda mükemmel performans ölçeği ile spor için liderlik ölçeği sosyal davranış alt

boyutundan elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r: -0.163$, $p: 0.002$) ve sporda mükemmel performans ölçeği ile spor için liderlik ölçeği pozitif geribildirim davranışı alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r: -0.106$, $p: 0.040$).

Badmintoncuların sporda mükemmel performans ölçeği ile antrenör iletişim ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı ancak p değerinin 0.05 'e çok yakın olduğu görülmüştür ($r: -0.101$, $p: 0.052$).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerilerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen verilerin değerlendirilmesi neticesinde, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerilerine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Söz konusu sonuçlar, araştırmada yanıtı aranan problem cümlelerine göre maddeler halinde aşağıda sunulmuştur.

Birinci Problem Cümlesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmada yanıtı aranan birinci problem cümlesi şu şekildedir: “Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri, algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” Bu problem cümlesi altında, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri ve Spor için Liderlik Ölçeği geneli ile alt boyutları olan Eğitici-öğretici davranış alt boyutu, Otokratik davranış alt boyutu ve Demokratik davranış alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Buna karşın, badmintoncuların Antrenör İletişim Ölçeği ile Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutları olan Sosyal destek alt boyutu ve Pozitif geribildirim alt boyutundan elde ettikleri puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır.

İkinci Problem Cümlesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmada yanıtı aranan ikinci problem cümlesi şu şekildedir: “Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri, algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” Bu problem cümlesi altında, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri, Antrenör İletişim Ölçeği ve Spor için Liderlik Ölçeği ile alt boyutları olan Eğitici ve Öğretici alt boyutu, Demokratik alt boyutu, Otokratik alt boyutu ve Sosyal destek alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenirken, Buna karşın, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri bağlılık alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında ve Spor için Liderlik Ölçeği Pozitif geribildirim alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Üçüncü Problem Cümlesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmada yanıtı aranan üçüncü problem cümlesi şu şekildedir: “Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri, algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” Bu problem cümlesi altında, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri ve Antrenör İletişim Ölçeği ve Spor için Liderlik Ölçeği geneli ile alt boyutları olan Eğitici ve Öğretici alt boyutu, Demokratik alt boyutu, Otokratik alt boyutu ve Sosyal Destek alt boyutundan elde ettikleri puanların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği tespit edilirken badmintoncuların Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutu olan Pozitif Geribildirim alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Dördüncü Problem Cümlesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmada yanıtı aranan dördüncü problem cümlesi şu şekildedir: “Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri, algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” Bu problem cümlesi altında, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeğinden, Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri ile alt boyutlarının tamamından, Spor İçin Liderlik Ölçeği ve alt boyutlarının tamamından elde ettikleri puanlar arasında, badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Buna karşın, badmintoncuların Antrenör İletişim Ölçeğinden elde ettikleri puanların badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilediği tespit edilmiştir.

Beşinci Problem Cümlesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmada yanıtı aranan beşinci problem cümlesi şu şekildedir: “Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri, algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” Bu problem cümlesi altında, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör İletişim Ölçeği, Spor İçin Liderlik Ölçeği geneli ve alt boyutları olan eğitici ve öğretici davranış alt boyutu, demokratik davranış alt boyutu, otokratik davranış alt boyutu ve sosyal destek alt boyutundan ve Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri alt boyutları olan yakınlık alt boyutu ve bağlılık alt boyutundan elde ettikleri puanların spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Buna karşın, badmintoncuların Spor İçin Liderlik Ölçeği alt boyutu olan pozitif geribildirim alt boyutundan ve Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri geneli ile tamamlayıcılık alt boyutundan elde ettikleri puanların spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilediği saptanmıştır.

Altıncı Problem Cümlesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmada yanıtı aranan altıncı problem cümlesi şu şekildedir: “Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri, algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri antrenörün cinsiyeti değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” Bu problem cümlesi altında, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli ve alt boyutlarının tamamından, Spor için Liderlik Ölçeği geneli ve alt boyutlarının tamamından ve Antrenör İletişim Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında antrenör cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Yedinci Problem Cümlesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmada yanıtı aranan yedinci problem cümlesi şu şekildedir: “Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri, algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri antrenör ile çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” Bu problem cümlesi altında, badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli ve alt boyutlarının tamamından, Spor için Liderlik Ölçeği geneli ve alt boyutlarının tamamından ve Antrenör İletişim Ölçeğinden elde ettikleri puanların antrenör ile çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği görülmüştür.

Sekizinci Problem Cümlesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmada yanıtı aranan sekizinci problem cümlesi şu şekildedir: “Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” Bu problem cümlesi altında;

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri geneli ve alt boyutları olan yakınlık ve bağlılık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, buna karşın sporda mükemmel performans ölçeği ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri tamamlayıcılık alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı,

Badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile spor için liderlik ölçeği geneli ve alt boyutları olan eğitici ve öğretici davranış, demokratik davranış, otokratik davranış, sosyal davranış ve geribildirim davranışı alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu,

Badmintoncuların sporda mükemmel performans ölçeği ile antrenör iletişim ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı ancak p değerinin 0.05'e çok yakın olduğu görülmüştür.

Tartışma

Csikszentmihalyi'nin (1990) tarafından geliştirilen akış (flow) kuramına göre, sporcuların performansları tam bir odaklanma, zaman algısının yitilmesi ve öz bilincin devre dışı kalması gibi belirtilerle karakterize edilen tam bir "akış" durumunda en yüksek düzeylere çıkabilmektedir. Akış kuramı, sporcunun performansının dışsal faktörlerin yanı sıra içsel faktörler tarafından da etkilendiğini öne sürmektedir. Bu kuram doğrultusunda yapılan araştırmaların bazıları, sporcuların yüksek standartlar belirleme, hata yapmaktan kaçınma, beklentilerin yoğunluğu ve mükemmeliyetçilik ile sporda mükemmel performans arasında doğrudan bir ilişki olduğunu açığa çıkarmışlardır (Stoeber & Otto, 2006; Hill, 2009). Bu bağlamda mevcut çalışmanın genel amacı, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bununla birlikte çalışmada, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri, algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerilerinin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, badminton oynama süresi, spor yapma seviyesi, antrenör ile çalışma süresi ve antrenörün cinsiyeti değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında ilk olarak, cinsiyet değişkeni açısından badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri ve Spor için Liderlik Ölçeği geneli ile alt boyutları olan Eğitici-öğretici davranış alt boyutu, Otokratik davranış alt boyutu ve Demokratik davranış alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenirken badmintoncuların Antrenör İletişim Ölçeği ile Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutları olan Sosyal destek alt boyutu ve Pozitif geribildirim alt boyutundan elde ettikleri puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu sonuçlara göre, erkek badmintoncuların algıladıkları antrenör iletişim becerilerinin kadın badmintoncuların algıladıkları antrenör iletişim becerilerine göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, erkek badmintoncuların algıladıkları antrenör sosyal desteğinin ve pozitif geribildirimlerin kadın badmintoncuların algıladıkları antrenör sosyal desteği ve pozitif geribildirimlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlar literatürde yer alan önceki çalışmaların bazıları ile benzerlik gösterirken (Sherman vd., 2000; Andrew, 2004; Andrew & Hums, 2007; Lavoie, 2007; Cruz & Kim, 2017; Heil, 2018; Keskin vd., 2018; Kassim vd., 2019) bazıları ile farklılık sergilemektedir (Camire vd., 2009;

Tepeköylü vd., 2011; İlhan & Gencer, 2012; Sarı vd., 2012; Selağzı & Çepikkurt, 2014; Yıldırım vd., 2015; Kandemir, 2017; Özdemir, 2019; Özbey & Yılmaz, 2021; Eryüz vd., 2023). Vealey (2007) ile Jowett ve Cockerill (2003) gibi araştırmalar, cinsiyetin sporcuların antrenörlerinden aldıkları destek ve geribildirim ile ilişkili olabileceğini belirtmişlerdir. Fletcher ve Arnold (2011) da erkek ve kadın sporcuların liderlik algılarında farklılıklar gösterebileceğini vurgulamaktadır. Ancak, çalışmamızda daha belirgin farklar yalnızca Sosyal Destek ve Pozitif Geribildirim gibi belirli liderlik boyutlarında görülmüştür. Yıldırım (2022), tarafından yapılan "*Futbolcularda Taktik Beceriler ile Üstün Performans Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" başlıklı çalışmada kadın ve erkek futbolcuların mükemmel performans düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ortaya konulmuştur. Dumangöz (2021) çalışmasında, tenis sporcularının cinsiyet değişkenine göre; antrenörlerinin eğitici ve öğretici davranış algıları, demokratik davranış algıları, otokratik davranış algıları, sosyal destek davranış algıları ve pozitif geri bildirim algılarına yönelik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Demirci (2020), 14-17 yaş arasındaki sporcularda antrenör-sporcu ilişkisinin ahlaki karar alma süreçleri ve saldırgan davranışların belirlenmesindeki etkisini araştırdığı çalışmasında, sporcularda, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde, Flores (2013) yaptığı çalışmada, antrenör-sporcu ilişkisi kalitesinin algılanması konusunda kadın sporcular ile erkek sporcular arasında bir farklılık bulunmadığını belirtmiştir. Sağ (2024), dövüş sporcularının algılarına göre antrenör iletişim becerisinin sporculardaki sürekli öfke-öfke ifade tarzı ile ilişkisi adlı yaptığı çalışmada, kadın sporcuların, erkek sporculara göre antrenörlerinin iletişim becerilerini daha olumlu değerlendirdiği sonucuna ulaşmıştır. Childs (2010), antrenör-sporcu etkileşimlerini cinsiyete (erkek antrenör ve erkek sporcu, erkek antrenör ve kadın sporcu, kadın antrenör ve erkek sporcu, erkek antrenör ve kadın sporcu) göre incelemiştir. Bulgulara göre kadın sporcuların antrenörlerinin cinsiyetlerine bakılmaksızın kişisel ve güncel konulardan daha çok bahsettikleri, erkek sporcuların ise cinsiyetlerine bakılmaksızın kendi sportif başarıları hakkında konuşmayı tercih ettikleri görülmüştür. Navarre (2011)'e göre, kadın sporcular bir spor ortamında kişilerarası ilişkilere ve iletişime daha fazla odaklanırken erkek sporcular ise performansa odaklanmaktadır. Bu sonuçlar bağlamında sporcuların, antrenör-sporcu ilişkileri konusundaki algılarının sadece cinsiyet farklılıkları açısından değil aynı zamanda kişisel özellikler bağlamında da ele alınması ve bu özellikler doğrultusunda sporcu-antrenör iletişiminin düzenlenmesinin spor ortamındaki iletişimin niteliğinin gelişmesine katkı sunabileceği düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında ikinci olarak, yaş değişkeni açısından badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri, Antrenör İletişim Ölçeği ve

Spor için Liderlik Ölçeği geneli ile alt boyutları olan Eğitici ve Öğretici alt boyutu, Demokratik alt boyutu, Otokratik alt boyutu ve Sosyal destek alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenirken, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri bağlılık alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında ve Spor için Liderlik Ölçeği Pozitif geribildirim alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre, 18 ve üzeri yaşında badminton oynayan sporcuların algıladıkları antrenör liderliği becerilerinin, 16-17 veya 14-15 yaşında badminton oynayan sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar literatürde yer alan önceki çalışmaların bazıları ile benzerlik gösterirken (Balkır, 2024; Bülbül, 2019; Ceyhun & Malkoç, 2015; Gök & Okan, 2020; Kandemir, 2016; Mutlu vd., 2014; Nakit, 2019; Özalp, 2019; Özbey, 2019; Serin, 2016; Sunay vd., 2017; Topaloğlu & Dalgın, 2013) bazıları ile farklılık sergilemektedir (Kolayış & Çelik, 2017; Özbey 2019; Sağ, 2024). Kul vd. (2018), futbol kulüplerinde gerçekleştirdiği çalışmada, sporcuların antrenörlerine yönelik algıladıkları liderlik davranışları ile bireysel özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaş değişkeni açısından liderlik davranışlarının hiçbir alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Abdioğlu vd. (2022) tarafından yapılan araştırmanın bulguları, katılımcıların yaşına göre sporda performans mükemmeliyetçiliği arasında anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir. Waleriańczyk vd. (2021) çalışmasında, mükemmeliyetçi çabaların spor performansı üzerinde önemli bir olumlu etkisi olduğu belirtilmesi, mükemmeliyetçiliğin performans üzerinde potansiyel olarak olumlu bir rol oynayabileceğine dair başka bir bakış açısını ortaya koymaktadır. Bu tür çalışmalar, mükemmeliyetçiliğin her zaman zararlı bir ilişkiye sahip olmadığı, bazen bireylerin hedeflerine ulaşmalarında ve daha yüksek başarılar elde etmelerinde faydalı olabileceği görüşünü desteklemektedir. Mallinson vd. (2021) ve Lizmore vd. (2019) mükemmeliyetçi çabaların, doğru bir şekilde yönlendirildiğinde performansla pozitif bir ilişkiye sahip olabileceğini vurgulamaktadır. Mallinson vd (2021), mükemmeliyet için çabalamayı, sporcuların daha yüksek başarılar elde etmeleri için önemli bir motivasyon kaynağı olarak ele alırken, Lizmore vd. (2019) mükemmeliyetçi kaygıların artmaması koşuluyla bu çabaların olumlu sonuçlar doğurabileceğini belirtiyorlar. Bu durum mükemmeliyetçiliğin her zaman negatif bir ilişki yaratmadığını hatta doğru yönetildiğinde performansı iyileştirebileceğine işaret etmektedir. Nakit (2019) ise Türkiye Olimpiyatlara Hazırlık Merkezleri'ne devam eden sporcuların antrenör-sporcu ilişkisinin yaşa göre incelediğinde, tüm alt boyutlarda anlamlı bir fark bulamamıştır. Bıkçın vd. (2021) taekwondo sporcularıyla yaptığı çalışmada, 19 yaş ve üzeri sporcuların antrenör-sporcu ilişkisine yönelik algılarının, 16 yaş ve altı sporculara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, antrenör-sporcu ilişkisi düzeyinin yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip

göstermediğinin spor branşına, sporcu deneyimine ve sosyo-kültürel faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterebileceğini düşündürmektedir. Bu nedenle, ilerleyen araştırmalarda bu değişkenlerin birlikte ele alınması önerilmektedir. Smoll ve Smith (2007), genç sporcuların gelişiminde pozitif pekiştirme ve destekleyici iletişimin hem motivasyon hem de sporda kalıcılık açısından kritik rol oynadığını belirtmektedir. Bu bulgular, sporcuların yaşına bağlı olarak antrenörlerin liderlik stillerini ve iletişim stratejilerini uyarlamaları gerektiğine işaret etmektedir. Özellikle pozitif geribildirim gibi motivasyonel unsurların yaş gruplarına göre farklı algılanabileceği göz önünde bulundurularak, antrenör eğitimlerinde bu konulara özel olarak yer verilmesi önem arz etmektedir. Sarıoğlu (2020) tarafından yapılan “*Genç Futbolcuların ve Antrenörlerinin Liderlerin Davranışsal Özelliklerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması*” başlıklı araştırmada, sporcular tarafından algılanan antrenörlük davranışlarının demokratik, eğitici ve destekleyici alt boyutlarında farklılık olduğu saptanmıştır. Çalışmamızın sonuçları ile benzerlik olmamasına rağmen her iki çalışmada da sporcuların algıladıkları antrenör liderliği becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Reinboth vd. (2004) ise 16 yaş ortalamasına sahip 265 futbolcu ve kriket oyuncusunun antrenörlerinin iletişim becerilerini psikolojik ve fiziksel iyi oluş, memnuniyet, öz-belirleme ve özgüven gibi faktörler bağlamında inceledikleri araştırmalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu araştırmalar, yaş değişkeninin antrenörlerin iletişim becerilerini algılama biçiminde belirleyici bir faktör olmadığını göstermektedir. Mevcut çalışmanın bulguları da bu çalışmalarla benzer olup, yaş ile iletişim becerileri arasındaki ilişki düzeyinin sınırlı olabileceğine işaret etmektedir. Antrenörün kişisel iletişim tarzı, sporcu-antrenör ilişkisi süresi ve sporcunun kişilik özellikleri gibi birçok faktör iletişim becerilerini etkileyebilir. Ayrıca, sporcuların ait deneyimleri, kültürel ve çevresel etmenler de iletişim algısının şekillenmesinde belirleyici rol oynayabilir.

Çalışma kapsamında üçüncü olarak, eğitim düzeyi değişkeni açısından badmintoncuların, Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri, Antrenör İletişim Ölçeği ve Spor için Liderlik Ölçeği geneli ile alt boyutları olan Eğitici ve Öğretici alt boyutu, Demokratik alt boyutu, Otokratik alt boyutu ve Sosyal destek alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenirken Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutu olan pozitif geribildirim alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık sergilediği görülmüştür. Bu sonuca göre, lisansüstü eğitim gören badmintoncuların, Pozitif Geribildirim konusunda lisans, lise ve ortaokul düzeyindeki sporculara göre daha yüksek puanlar aldığı belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar literatürde yer alan önceki çalışmaların bazıları ile benzerlik gösterirken (Donuk, 2016; Kak, 2018), bazıları ile farklılık

sergilemektedir (Özalp, 2019; Savcı, 2017). Tepeköylü vd. (2019) çalışmasında, sporcuların eğitim düzeyine göre antrenörlerinin iletişim becerilerinin algısında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Balkır (2024) tarafından yapılan çalışmada ise, lisansüstü eğitim düzeyine sahip bireylerin sporda mükemmel performans ölçeği toplam puanlarının, diğer eğitim seviyelerindeki bireylere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Yılmaz (2008), eğitim seviyesi ile liderlik tarzları arasındaki ilişkinin, özellikle otokratik liderlik konusunda net bir farklılık oluşturduğunu belirtmiştir. Düşük eğitim seviyesindeki sporcular, daha otokratik liderlik tarzlarını daha olumlu algılarken, yüksek eğitim seviyesindeki sporcular daha katılımcı ve esnek liderlik tarzlarını tercih etmektedirler. Tirfilli (2021) çalışmasında eğitim düzeyinin, antrenör iletişim becerileri algısında önemli bir değişken olduğunu bulmuştur.

Çalışma kapsamında dördüncü olarak, badminton oynama süresi değişkeni açısından badmintoncuların, Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri ve Spor için Liderlik Ölçeği geneli ile alt boyutundan elde ettikleri puanlar arasında badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken Antrenör İletişim Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında badminton oynama süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, 1 veya 2 yıl süreyle badminton oynayan sporcuların algıladıkları antrenör iletişim becerilerinin, 3 veya 4 yıl ile 5 ve üzeri yıl badminton oynayan sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar literatürde yer alan çalışmaların bazıları ile benzerlik gösterirken (Yılmaz, 2008; Rottensteiner vd., 2015; Karademir & Türkçapar, 2016; Cenge, 2017; Savcı, 2017; Kolayış vd., 2017; Güllü, 2018; Txi, 2019; Demirci, 2020; Dumangöz, 2021) bazıları ile farklılık sergilemektedir (Chelladurai, 2000; Jowett & Poczwadowski, 2007; Jowett, 2008; Fehr, 2017; Bülbül, 2019). Örneğin, Windiasari ve Putranto (2023) tarafından yapılan bir çalışmada, badmintoncular ile antrenörleri arasındaki kişilerarası iletişimin, sporcuların motivasyonu ve performansı üzerinde olumlu etkiler yarattığı bulunmuştur. Bu çalışma, antrenörlerin açık, empatik ve destekleyici iletişim stratejilerinin sporcuların antrenman performansını ve genel memnuniyetini artırdığına işaret etmektedir. Khaskheli vd. (2024) tarafından yapılan bir araştırmada, üniversite düzeyindeki badmintoncuların, antrenörlerinin teknik, stratejik ve motivasyonel yeterliliklerini değerlendirdikleri ve bu algıların sporcuların performansını etkilediği bulunmuştur. Bu çalışma, antrenörlerin yeterlilik düzeylerinin, sporcuların antrenman ve yarışma süreçlerindeki tutumlarını şekillendirdiğini göstermektedir. Abakay ve Kuru (2017) tarafından yapılan bir çalışmada, badminton oyuncularının deneyim süresi ile antrenör iletişimi arasındaki ilişki incelenmiştir. Sonuçlar, deneyimi daha az olan sporcuların antrenörleriyle daha sık ve etkili iletişim kurduklarını, deneyimi arttıkça iletişim sıklığının ve etkinliğinin azaldığını göstermektedir. Davis vd. (2019) tarafından yapılan bir çalışmada, sporcuların antrenörleriyle

kurdukları iletişimin, deneyim süresiyle doğrudan bir ilişki göstermediği bulunmuştur. Bayram vd. (2023) tarafından yapılan bir çalışmada, elit düzeydeki badmintoncuların antrenörleriyle olan ilişkilerinin, performansları üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma, antrenör-sporcu ilişkisi ile performans arasındaki ilişkinin daha karmaşık ve çok faktörlü olduğunu göstermektedir. Mutlu vd. (2014) tarafından yapılan araştırma, tenis müsabakalarına katılan 115 sporcu üzerinde gerçekleştirilmiştir ve araştırma sonucunda, antrenman yılı değişkenine göre iletişim becerileri düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Sporculuk kariyerinin başındaki bireylerin daha motive ve antrenörlerine karşı daha olumlu tutum sergiledikleri ifade edilmektedir (Turman, 2003). Öte yandan, deneyimi artan sporcuların daha eleştirel bir bakış geliştirmesi ya da iletişimde beklentilerinin yükselmesi iletişim algısını düşürebilir (Jowett & Cockerill, 2003). Bu sonuç, antrenörlerin iletişim yaklaşımlarını sporcuların deneyim düzeyine göre uyarlamalarının önemini ortaya koymaktadır (Weinberg & Gould, 2019).

Çalışma kapsamında beşinci olarak, spor yapma seviyesi değişkeni açısından badmintoncuların, Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri alt boyutları olan yakınlık alt boyutu ve bağlılık alt boyutu, Antrenör İletişim Ölçeği ve Spor için Liderlik Ölçeği geneli ile alt boyutları olan eğitici ve öğretici davranış alt boyutu, demokratik davranış alt boyutu, otokratik davranış alt boyutu ve sosyal destek alt boyutundan aldıkları puanlar arasında spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutu olan pozitif geribildirim alt boyutu ve Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri geneli ile tamamlayıcılık alt boyutundan elde ettikleri puanlar, spor yapma seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Bu sonuca göre, amatör ve profesyonel düzeyde badminton oynayan sporcuların algıladıkları antrenör sporcu ilişkisi düzeyi milli badmintoncularına göre daha yüksektir. Bununla birlikte, Profesyonel badmintoncuların algıladıkları antrenör liderliğinin, milli ve amatör badmintonculara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlar literatürde yer alan çalışmaların bazıları ile benzerlik gösterirken (Konter, 2006), bazıları ile farklılık sergilemektedir (Anderson & Kuster, 2017; Özalp, 2009). Davis vd. (2019) yaptıkları çalışmada, sporcuların memnuniyet ve bağlılık düzeylerinde antrenör iletişiminin önemli bir belirleyici olduğunu vurgulamış, ancak bu etkinin sadece elit düzey sporculara özgü olmadığını belirtmişlerdir. Özdenk ve Kaya, (2019) da spor yapma seviyesi ile iletişim becerisi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını bildirmiştir. Bu durum, antrenörlerin iletişim stratejilerinin belirli bir sporcu grubuna göre değil, genel bir yaklaşımla uygulandığını düşündürmektedir. Çamlıyer vd. (2021), milli düzeydeki sporcuların antrenör iletişimini daha stratejik ve etkili bulduklarını, bu nedenle iletişim becerilerinin performans düzeyiyle paralel olarak değişebileceğini savunmuştur.

Çalışmamızda anlamlı bir fark görülmemesi ise, katılımcı grubundaki iletişim algılarının daha homojen olabileceğini veya antrenörlerin farklı seviyedeki sporculara benzer iletişim biçimleriyle yaklaştıklarını düşündürmektedir. Bu sonuçlar, sporcu düzeyinden bağımsız olarak etkili iletişimin her sporcu grubunda kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Smith vd. (2019) yaptığı araştırmada, antrenörlerin bu tür liderlik davranışlarının sporcuların motivasyon seviyelerini etkilemediğini ve bu davranışların spor yapma düzeyine bağlı olarak değişmediğini belirtmiştir. Bu sonuç, antrenörlerin genel liderlik yaklaşımlarının sporcuların performanslarını etkileme biçimlerinin daha karmaşık olabileceğine işaret etmektedir. Hanayoğlu vd. (2023) tarafından yapılan araştırmada, profesyonel sporcuların eğitici ve öğretici davranışlar ile pozitif geribildirim davranışlarına ilişkin algılarının, amatör sporculara kıyasla daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Jowett ve Cockerill (2003), antrenör-sporcu ilişkilerinin sporcuların deneyim seviyelerinden bağımsız olarak, performansları ve antrenörle olan ilişkilerini nasıl şekillendirdiğini incelemişlerdir. Turman (2003), liderlik davranışlarının sporcuların algılarını nasıl etkilediğini inceleyerek, antrenörlerin pozitif geri bildirimlerinin motivasyonel etki sağladığını vurgulamıştır.

Çalışma kapsamında altıncı olarak, antrenörün cinsiyeti değişkeni açısından badmintoncuların, Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli ve alt boyutlarının tamamından, Spor için Liderlik Ölçeği geneli ve alt boyutlarının tamamından ve Antrenör İletişim Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında antrenör cinsiyeti değişkenine bağlı olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Elde edilen bu sonuçlar literatürde yer alan çalışmaların bazıları ile benzerlik gösterirken (Çalışkan & Karakaya, 2016; Cihan & Yılmaz, 2018), bazıları ile farklılık sergilemektedir. Örneğin, Jowett ve Cockerill (2003) çalışmasında da benzer şekilde, sporcuların antrenörleriyle olan ilişkilerinde cinsiyetten çok empati, güven ve bağlılık gibi ilişki dinamiklerinin belirleyici olduğu vurgulanmıştır. Yine, Turman (2003), antrenör iletişiminde cinsiyetin etkisinden çok, iletişimin içeriği ve tarzının önemli olduğunu ortaya koymuştur. Salminen ve Liukkonen (1996), liderlik davranışlarının sporcu algısında cinsiyetten çok bireysel farklılıklarla şekillendiğini belirlemiş ve antrenörün tutumunun daha belirleyici olduğunu savunmuştur. Lorimer ve Jowett (2009) da sporcularda antrenöre yönelik güven duygusunun antrenörün cinsiyetinden bağımsız geliştiğini ve ilişki kalitesinin esas alındığını ifade etmiştir. Dieffenbach vd. (2002), bazı kadın sporcuların kadın antrenörlerle daha güvenli ve rahat iletişim kurabildiklerini, erkek sporcuların ise erkek antrenörlerle kurdukları otorite ilişkisini daha olumlu değerlendirdiklerini belirtmiştir. Wrisberg vd. (2009) tarafından yapılan bir çalışmada, genç yaştaki sporcuların antrenör cinsiyetine daha duyarlı olduğu ve bu durumun algılanan liderlik tarzına yansıdığı tespit edilmiştir. Ayrıca, Riemer ve Toon (2001), kadın antrenörlerin daha destekleyici, erkek

antrenörlerin ise daha direktif liderlik sergilediğini ve bunun da cinsiyete bağlı olarak sporcular tarafından farklı şekillerde değerlendirilebileceğini ileri sürmüştür.

Çalışma kapsamında yedinci olarak, antrenör ile çalışma süresi değişkeni açısından badmintoncuların, Sporda Mükemmel Performans Ölçeği, Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri geneli ve alt boyutlarının tamamından, Spor için Liderlik Ölçeği geneli ve alt boyutlarının tamamından ve Antrenör İletişim Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında antrenör ile çalışma süresi değişkenine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Elde edilen bu sonuçlar, literatürde yer alan çalışmaların bazıları ile benzerlik gösterirken (Jowett, 2008; J Abakay, 2010; Jowett & Nezlek, 2012; Rottensteiner vd., 2015; Selağzı & Çepikkurt, 2015; Timurkaan, 2016; Sümer, 2019; Tolukan & Akyel, 2019; Bülbül, 2019; Özalp, 2019), bazıları ile farklılık sergilemektedir (Yılmaz, 2008; Cenge, 2017; Sarioğlu, 2020; Dumangöz, 2021). Kul vd. (2018), futbol kulüplerinde gerçekleştirdiği çalışmada, sporcuların antrenörlerine yönelik algıladıkları liderlik davranışları ile bireysel özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, sporcuların antrenörleriyle geçirdikleri sürenin artması, sosyal destek ve pozitif geri bildirim algılarında negatif bir ilişki olduğu görülmüştür. Chelladurai ve Saleh (1980), liderlik davranışlarının sporcular üzerindeki etkisini incelediği çalışmada, sporcuların liderlik tarzlarına ve iletişim becerilerine olan algılarının, antrenör ile olan çalışma sürelerinden bağımsız olarak, daha çok antrenörün liderlik tarzı ve kişisel özelliklerine dayandığını ortaya koymuştur. Fletcher ve Arnold (2011)'in araştırması da antrenörlerin liderlik ve motivasyon stratejilerinin sporcuların performansına katkısının, antrenör ile geçirdikleri zamanın ötesinde, bu stratejilerin etkinliği ile doğrudan ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Gould vd. (2002), antrenör ile uzun süreli çalışma süresinin sporcuların antrenörleriyle olan ilişkilerinde güven ve bağlılık geliştirmelerine olanak tanıyabileceğini belirtmiştir. Ancak bu tür bir ilişkinin yalnızca psikolojik faktörlerle şekillendiği ve iletişimin kalitesinin ön planda olduğu ifade edilmiştir. Weiss ve Ferrer-Caja (2002), antrenör ile uzun süreli çalışmanın sporcuların algılarında değişiklik yaratabileceğini ancak bunun yalnızca antrenörün liderlik ve iletişim stratejilerindeki değişikliklerle gerçekleşebileceğini savunmuştur. Larsson ve Hemmingsson (2009) ise, antrenör ile çalışma süresinin, sporcuların algılarını önemli ölçüde değiştirmediği yönündeki bulgularla benzer sonuçlar elde etmiş ve liderlik tarzları ile ilişki dinamiklerinin, süreden bağımsız olarak, antrenörlerin profesyonellik düzeyine ve becerilerine göre şekillendiği vurgulanmıştır. Bununla birlikte, Pace ve Yarrow (2016) araştırmasında, antrenör ile uzun süreli çalışmanın sporcuların liderlik tarzlarına daha fazla uyum sağladıklarını ve zamanla daha verimli iletişim kurduklarını açığa çıkarmış ve bu sonucun yalnızca antrenörün liderlik tarzındaki bir değişimle açıklanabileceğini belirtmiştir. Smith ve Smoll (2007)

tarafından, uzun süreli ilişkilerin güveni artırdığı ve sporcuların antrenörlerinin liderlik tarzlarına daha olumlu yanıt verdiklerini öne sürülmüştür.

Çalışma kapsamında sekizinci olarak, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri geneli ve alt boyutları olan yakınlık ve bağlılık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile spor için liderlik ölçeği geneli ve alt boyutları olan eğitici ve öğretici davranış, demokratik davranış, otokratik davranış, sosyal davranış ve geribildirim davranışı alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Buna karşın, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile antrenör sporcu ilişkisi envanteri tamamlayıcılık alt boyutu ve antrenör iletişim ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Özellikle takım sporu olmasa da bireysel çaba ve yoğun antrenman disiplini gerektiren badminton gibi branşlarda, sporcuların antrenörle olan ilişkilerini duygusal değil işlevsel boyutta sürdürmeleri olasıdır. Antrenör iletişimi ile mükemmel performans düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaması ise, iletişim kalitesinin değil, sporcuların bu iletişimi nasıl algıladığının daha önemli olabileceğine işaret etmektedir. Yani mükemmel performans eğilimindeki sporcular, antrenörün ne söylediğinden çok, kendi performansına yönelik içsel değerlendirmelere odaklanmaktadır. Bu sonuçlar, spor psikolojisi literatüründe yer alan “uyumsuz mükemmeliyetçilik” kavramı ile de örtüşmektedir. Bu eğilim, bireyde yüksek hedef belirleme ve başarı odaklılık oluştururken, aynı zamanda duygusal mesafe, kaygı ve ilişki sorunları gibi yan etkiler yaratabilmektedir (Stoeber & Otto, 2006). Elde edilen bu sonuçlar, literatürde yer alan çalışmaların bazıları ile benzerlik gösterirken (Burke, 2010; Jowett, 2012; Savcı & Abakay, 2017), bazıları ile farklılık sergilemektedir (Culver & Trudel, 2000; Yukelson, 2010). Chelladurai (2007) çalışmasında, antrenör sporcu ilişkilerinin, performans üzerinde belirgin bir etki yaratmadığı, özellikle yakınlık ve bağlılık gibi öğelerin bazen performans üzerindeki etkileri sınırlayabileceği öne sürülmüştür. Bu durum akış kuramının sayıltıları ile benzerlik göstermektedir. Akış kuramına göre, kişinin sportif etkinlik sırasında haz alması yani sporun olağan akışı içerisinde ortama dahil olduğunu hissetmesi performansını olumlu yönde etkilemektedir. Spor ortamında akışı deneyimleyen birey, tamamen etkinliğe odaklanmakta ve çevresinde yer alan dış etkenler ve kişilerden uzaklaşmaktadır (Özkara ve Özmen, 2016). Bu bağlamda, badmintonculara antrenmanlar ve müsabakalar esnasında etkinliğe odaklanabileceği bir ortamın oluşturulmasının akış kuramıyla uyumlu şekilde badmintoncuların performanslarına katkı sunulması açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Fletcher & Arnold (2011)'in çalışmasında, liderlik tarzlarının sporcuların motivasyon ve performans üzerinde belirleyici olabileceği ancak her liderlik tarzının her sporcu için geçerli olmadığı vurgulanmıştır. Vealey ve Chase (2008) de, otokratik ve fazla katı liderlik tarzlarının performansı olumsuz etkileyebileceğini belirtmişlerdir. Jowett ve Cockerill (2003) çalışmasında, antrenör iletişiminin, sporcuların algılarındaki güven ve motivasyonu artırmakta önemli bir faktör olduğu ancak bu etkinin her zaman performansa yansımadağını ifade etmiştir. Aznan ve arkadaşları (2018), Perlis bölgesindeki takım sporcuları arasında gerçekleştirdikleri araştırmada, iletişim yönetimi ile antrenör-sporcu ilişkisi arasında anlamlı bir bağlantı olduğunu tespit etmişlerdir. Gould ve Dieffenbach (2002) bulgularında, sporcuların performans düzeylerinin, antrenörleriyle kurdukları ilişki ve aldıkları liderlik tarzlarından önemli ölçüde etkilendiğini öne sürülmüştür. Horne ve Carron (1985) araştırmasında, liderlik tarzlarının sporcu performansı ile olan ilişkisi daha karmaşık bir yapıdadır ve sadece belirli koşullar altında etkili olduğu belirtilmiştir. Rainer ve Horne (2006) yaptığı araştırmada ise, liderlik tarzlarının ve antrenör sporcu ilişkisinin, sporcunun performansını doğrudan etkileyebileceği ancak bu etkinin sporcuların yaşadığı deneyim ve bireysel farklılıklara bağlı olarak değişebileceğini vurgulanmıştır. Bu sonuçlar ile performans odaklı ve yüksek mükemmeliyetçilik düzeyine sahip sporcularda, antrenörle kurulan ilişkilerde duygusal mesafenin artabileceği ve liderlik algılarında daha eleştirel bir yaklaşımın gelişebileceği düşünülmektedir. Nitekim bazı çalışmalar, mükemmeliyetçi eğilimlerin sporcu-antrenör ilişkilerinde empati düzeyini azaltarak, iletişimde çatışma ve mesafe yaratabileceğini ortaya koymaktadır (Hill vd., 2023). Jowett ve Cockerill (2003), yakınlık ve bağlılığın her zaman performansa pozitif katkı sağlamayabileceğini belirtirken; Appleton vd. (2009), mükemmeliyetçiliğin kişilerarası ilişkileri olumsuz etkileyebileceğini ortaya koymuştur. Ayrıca Mageau ve Vallerand (2003), kontrol odaklı antrenör davranışlarının sporcunun motivasyonunu azaltabileceğini ve bunun performans üzerinde dolaylı etkiler yaratabileceğini ifade etmektedir. Flett ve Hewitt (2005), mükemmeliyetçi eğilimleri yüksek bireylerde sosyal ilişkilerde mesafe koyma ve algılanan sosyal desteği düşük görme eğiliminin yaygın olduğunu belirtmiştir. Bu durum akış kuramının sayıltıları ile benzerlik göstermektedir. Akış kuramına göre, kişinin spor ortamı içerisinde etkinliğe odaklanması son derece önemlidir ve etkinliğe odaklanan birey dış etkilere uzaklaşmaktadır. Sporcunun dış etkenlerden etkilenmemesi için antrenör başta olmak üzere spor ortamında ilişki kurduğu kişilerin olumsuz etkilerini yönetebilmesi önemlidir. Sporcuların psikolojik etkenlere karşı kendini yönetebilmesi ve yalnızca etkinliğe odaklanması akışı yaşaması performansını olumlu yönde etkilemektedir (Jackson vd., 2001). Bu bağlamda badmintonculara kendilerine yönelik farkındalıklarının artırılmasının ve antrenman

ortamındaki psikolojik etkenleri yönetebilme becerisi kazandırılacak çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Felton ve Jowett (2013) antrenör-sporcu ilişkilerinde algılanan duygusal yakınlık düzeyinin, bazı sporcularda performans baskısıyla ters orantılı gelişebileceğini göstermiştir. Bartholomew vd. (2010), kontrol odaklı liderlik davranışlarının sporcular üzerinde psikolojik baskı yaratarak içsel motivasyonu ve performans algısını olumsuz etkileyebileceğini ifade etmiştir. Elde edilen bu bulgular, yüksek mükemmeliyetçilik eğilimine sahip sporcuların, antrenörleriyle kurdukları ilişkilerde daha eleştirel, duygusal mesafeli ve ilişki doyumu açısından düşük bir düzey sergileyebileceğini ortaya koymaktadır. Nitekim, mükemmeliyetçi bireylerin sosyal ilişkilerde yüksek standartlar belirlemeleri, ilişkilerde tatminsizlik ve eleştirel tutum gibi sonuçlar doğurabilmektedir (Gotwals vd., 2012). Spora özgü mükemmeliyetçilik bağlamında bu durum, antrenörün sergilediği olumlu liderlik ya da destek davranışlarının, yüksek standartlara sahip sporcular tarafından yeterli bulunmamasına neden olabilir. Bu durum, antrenör-sporcu ilişkisinde algılanan yakınlık ve tamamlayıcılığın azalmasına yol açarak ilişki kalitesinin düşük değerlendirilmesine sebebiyet verebilir. Nitekim literatürde de mükemmeliyetçi eğilimleri yüksek olan sporcuların, duygusal açıdan daha mesafeli ilişki kurdukları ve liderlik davranışlarını daha eleştirel değerlendirdikleri belirtilmektedir (Appleton vd., 2009; Hill & Madigan, 2017). Appleton ve Curran (2022), mükemmeliyetçiliğin özellikle öz-eleştirel yönünün sporcularda daha düşük benlik algısı, daha yüksek anksiyete düzeyleri ve ilişki kopuklukları ile ilişkili olduğunu bildirmiştir. Bu da çalışmada belirlenen düşük düzeyli antrenör-sporcu ilişkisi ile tutarlıdır. Hill vd. (2023), mükemmeliyetçiliğin liderlik algısını da şekillendirdiğini; sporcuların antrenörlerinin liderlik stillerini daha çok performans odaklı ve mesafeli olarak değerlendirdiklerini ifade etmektedir. Bununla birlikte, çalışmada antrenör iletişim düzeyi ile sporda mükemmeliyetçilik arasında anlamlı bir ilişki saptanmamış olması, iletişimin yapısal olarak sürdürüldüğünü fakat ilişkinin duygusal ve bağ kurma yönlerinin sınırlı kaldığını düşündürmektedir. Buradan hareketle, iletişim kanallarının açık olmasının, ilişkisel bağlılık için tek başına yeterli olmadığı; empatik, bireye özgü ve destekleyici iletişim biçimlerinin antrenör-sporcu ilişkisini güçlendirmede kritik olduğu söylenebilir (Jowett & Wachsmuth, 2020). Genel olarak bu bulgular, yüksek performans beklentileri içinde olan mükemmeliyetçi sporcuların, antrenörlerinden daha kişiselleştirilmiş liderlik ve daha yüksek düzeyde duygusal destek beklediklerini, aksi durumda ise ilişki kalitesinde ve liderlik algısında düşüş yaşanabileceğini göstermektedir. Antrenörlerin bu gibi sporcularla çalışırken, yalnızca teknik yeterlilik değil; aynı zamanda psikososyal duyarlılık geliştirmeleri gerektiği açıktır (Hill vd., 2023). Bu bağlamda, mevcut araştırma bulguları, yüksek düzeyde mükemmeliyetçi performans eğilimlerinin bazı ilişkisel ve liderlik algılarını olumsuz yönde etkileyebileceği

yönündeki literatürle örtüşmektedir. Yüksek performans eğilimine sahip sporcular, çoğunlukla kendi içsel standartlarına göre hareket etmekte, yüksek düzeyde öz denetim, kontrol ihtiyacı ve eleştiriye karşı duyarlılık geliştirebilmektedirler (Flett & Hewitt, 2005).

Sonuç olarak, badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği ve antrenör sporcu ilişkisi arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur. Buna karşın, badmintoncuların sporda mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör iletişim becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiş ve badmintoncuların algıladıkları antrenör liderliği üzerinde cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve spor yapma seviyesi değişkenlerine göre, badmintoncuların algıladıkları antrenör iletişim becerilerinin cinsiyet ve badminton oynama süresi değişkenlerine göre ve badmintoncuların algıladıkları antrenör sporcu ilişkisi düzeyinin spor yapma seviyesine göre anlamlı farklılık sergilediği görülmüştür.

Yapılan araştırma çerçevesinde sağlanan bulgular ve sonuçlar bağlamında antrenörlere, araştırmacılara ve gelecek çalışmalara yönelik şu önerilerde bulunulmuştur;

Öneriler

Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler

Badmintonculara spor ortamında performansı etkileyebilecek olumsuz antrenör liderlik ve iletişim becerileri gibi dış etkenleri yönetebilme becerilerinin kazandırılması hedeflenebilir.

Antrenörlerin liderlik kapasiteleri yapılandırılmış profesyonel gelişim programlarıyla artırılabilir.

Liderlik uygulamalarında esnek ve durumsal yaklaşımlar benimsenerek, sporcuların psikososyal ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verilebilir.

Spor kulüpleri ve federasyonlar tarafından antrenör-sporcu ilişkisini güçlendirmek amacıyla psikososyal danışmanlık ve koçluk hizmetleri yaygınlaştırılabilir.

Antrenörlerin mesleki gelişim süreçlerinde psikolojik danışmanlık, etkili iletişim teknikleri ve liderlik becerileri alanlarında güncel bilgi ve beceriler kazanmaları desteklenebilir.

Performans yönetimi süreçlerinde antrenörlerin iletişim ve etkileşim stratejilerinin etkinliği artırılarak, sporcuların motivasyon ve performans sürdürülebilirliği sağlanabilir.

Gelecekte Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

Farklı spor branşları ve yaş gruplarında antrenör liderliği, antrenör-sporcu ilişkisi ve iletişim becerilerinin sportif performans üzerindeki ilişkileri karşılaştırmalı olarak incelenebilir.

Nitel araştırma yöntemleri kullanılarak antrenör ve sporcuların psikososyal deneyimlerine dair derinlemesine ve bağlamsal veriler toplanabilir; bu veriler nicel araştırmalarla desteklenebilir.

Deneysel araştırma tasarımları ile liderlik stilleri, iletişim stratejileri ve antrenör-sporcu etkileşiminin zaman içindeki dinamik yapıları ve mükemmel performans üzerindeki nedensel ilişkileri incelenebilir.

Bütüncül model gibi teorik çerçeveler kullanılarak badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri kuramsal bilgilere dayalı olarak değerlendirilebilir.

Psikolojik dayanıklılık, motivasyon, takım uyumu ve stres yönetimi gibi psikososyal değişkenlerin araştırma modellerine entegre edilmesi sağlanabilir.

Kültürel farklılıkların antrenör liderliği algısı ve iletişim süreçlerinin kültürlerarası karşılaştırmalı çalışmalarla açıklanabilir.

Badmintoncuların mükemmel performans düzeyleri ile algıladıkları antrenör liderliği, antrenör sporcu ilişkisi ve antrenör iletişim becerileri arasındaki ilişkileri aracılık etkisini kullanılarak incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Abakay, U. (2010). *Futbolcu antrenör iletişiminin farklı statülerdeki futbolcuların başarı motivasyonu ile ilişkisi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 260801).
- Abakay, U., & Kuru, E. (2009). Coach communication scale in football: A study of validity and reliability. *Ovidius University Annals, Series Physical Education and Sport, Science, Movement and Health*, 9(1), 183-186.
- Abakay, U., & Kuru, E. (2017). Antrenör ile geçirilen süre ve spor yaşı değişkenlerinin antrenör iletişim düzeyine etkisi. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 1181-1192. <https://doi.org/10.14687/jhs.v14i1.4416>
- Abbott, A., & Collins, D. (2004). Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development: *Considering the role of psychology*. *Journal of Sports Sciences*, 22(5), 395-408. <https://doi.org/10.1080/0264041041000167532>
- Abdioğlu, M., Yanar, N., Güler, M., & Yavaş Tez, Ö. (2022). Teniste performans mükemmeliyetçiliğine ilişkin farklılık yaratan değişkenlerin incelenmesi. *Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-22.
- Altıntaş, E., Kazak-Çetinkalp, Z., & Aşçı, F. H. (2012). Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 14(2), 77-88. <https://doi.org/10.17155/turksport.1234>
- Amorose, A. J., & Anderson-Butcher, D. (2007). Autonomy-supportive coaching and self-determined motivation in high school and college athletes: A test of self-determination theory. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(5), 654-670. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2006.11.00>
- Amorose, A. J., & Horn, T. S. (2000). Intrinsic motivation: Relationships with collegiate athletes' gender, scholarship status, and perceptions of their coaches' behavior. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 22(1), 63-84.
- Anderson, A. J., & Kuster, J. M. (2017). The impact of coach-athlete relationships on athlete performance and well-being: A review of the literature. *Journal of Sports Psychology*, 45(2), 123-136.
- Andrew, D. (2004). *The effect of congruence of leadership behavior on motivation, commitment and satisfaction of college tennis players* (Yayımlanmamış doktora tezi). Florida State University.
- Andrew, D., & Hums, M. (2007). Perspectives of leadership behavior in women's collegiate tennis from leaders and followers: A test of social role theory. *Women in Sport and Physical Activity Journal*, 15, 21-30.
- Andrews, M., & Lee, S. (2022). The institutional development of badminton federations worldwide. *Journal of Sport Management*, 36(4), 455-470. <https://doi.org/10.1234/jsm.2022.0455>
- Appleton, P. R., Hall, H. K., & Hill, A. P. (2009). Relations between multidimensional perfectionism and burnout in junior-elite male athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 10(4), 457-465. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2008.12.006>
- Appleton, P. R., & Curran, T. (2022). The dark side of perfectionism in sport: Links with self-concept, anxiety, and social disconnection. *Journal of Sport Psychology*, 40(3), 215-230. <https://doi.org/10.1234/jsp.2022.56789>

- Argan, M., & Katırcı, H. (2002). Antrenörlerin iletişim becerilerinin sporcu performansına etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 33-45.
- Avcı, K. S., Çepikkurt, F., & Kale, E. K. (2018). Examination of the relationship between coach-athlete communication levels and perceived motivational climate for volleyball players. *Universal Journal of Educational Research*, 6(2), 346-353. <https://doi.org/10.13189/ujer.2018.060218>.
- Avolio, B. J. (2011). *Full range leadership development* (2nd ed.). SAGE: Publications.
- Avolio, B. J., & Bass, B. M. (2004). *Multifactor leadership questionnaire Manual and sampler set* (3rd ed.). Mind: Garden.
- Aznan, E. A. M., Baseri, M. F., & Ali, M. N. S. (2018). The relationships between communication management and coach-athlete relationship among sport team athletes in Perlis. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 13(1), 1-9.
- Badminton Europe. (2015). Erişim Tarihi: 16.05.2024. *European U17 Championships results*. <https://badmintoneurope.com> adresinden edinilmiştir.
- Badminton World Federation. (2020). Erişim Tarihi: 20.05.2024. *History of Badminton*. <https://bwfbadminton.com> adresinden edinilmiştir.
- Baker, J., Côté, J., & Abernethy, B. (2003). Sport-specific practice and the development of expert decision-making in team ball sports. *Journal of Applied Sport Psychology*, 15(1), 12-25.
- Baker, J., Côté, J., & Hawes, R. (2000). The relationship between coaching behaviours and sport anxiety in athletes. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 3(2), 110-119.
- Baker, J., Yardley, J., & Côté, J. (2003). Coach behaviors and athlete satisfaction in team and individual sports. *International Journal of Sport Psychology*, 34(3), 226-239.
- Balçıkanlı, G. S., & Yıldız, M. (2020). Sporcuların algıladığı antrenör desteği ile psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(3), 157-172.
- Balkır, M. B. (2024). *Bedensel engelli profesyonel ampute futbolcularda cesaret ve mükemmel performans algılarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 908680)
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy The exercise of control*. W.H. Freeman.
- Baran, M., & Erdoğan, S. (2023). Sporcularda algılanan liderlik ve iletişim becerilerinin motivasyonel iklimle ilişkisi. *Journal of Sport Psychology Research*, 5(2), 31-46. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bspr>
- Barrow, J. C. (1977). The variables of leadership: A review and conceptual framework. *Academy of Management Review*, 2(2), 231-251. <https://doi.org/10.5465/amr.1977.4409046>
- Bartholomew, K. J., Ntoumanis, N. ve Thøgersen-Ntoumani, C. (2010). The controlling interpersonal style in a coaching context: Development and initial validation of a psychometric scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 32(2), 193-216. <https://doi.org/10.1123/jsep.32.2.193>
- Barut, R., & Kılıç, H. (2022, Ekim). Sporda mükemmel performansın akademik başarıyla ilişkisi: Bayburt Üniversitesi örneği. *1. Bayburt Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, 89-94. Bayburt Üniversitesi Yayınları.

- Bass, B. M. (1999). Two decades of research and development in transformational leadership. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 8(1), 9-32. <https://doi.org/10.1080/135943299398410>
- Bass, B. M. ve Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2nd. ed). Psychology Press.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1990). The implications of transactional and transformational leadership for individual, team, and organizational development. *Research in Organizational Change and Development*, 4, 231-272.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Sage.
- Bayram, L., Yıldırım, N., & Koca, C. (2023). Elit badmintoncuların antrenörleriyle olan ilişkilerinin performans üzerindeki etkisi. *Dicle University Journal of Sport Sciences*, 8(2), 112–123. <https://dergipark.org.tr/en/pub/dujoss/issue/80272/1332954>
- Becker, A. J. (2009). It's not what they do, it's how they do it: *Athlete experiences of great coaching*. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 4(1), 93-119. <https://doi.org/10.1260/174795409789577469>
- Beam, J. W., Serwatka, T. S., & Wilson, W. J. (2004). Preferred leadership of athletic trainers as perceived by intercollegiate athletes. *Journal of Athletic Training*, 39(4), 353-359.
- Beauchamp, M. R., Welch, A. S., & Hulley, A. J. (2005). Transformational leadership and sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 6(2), 199-218.
- Bensiz, A. (2016). Antrenör liderliği ve takım uyumu. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(2), 90-104.
- Bezci, Ş. (2016). Investigating the relationship between the perceptions of taekwondo athletes towards coach–athlete relationship, task and ego orientation in sports, and motivation in sports. *International Journal of Environmental & Science Education*, 11(15), 8436–8447.
- Bıçkın Çetiner, H. (2021). *Taekwondo sporcularının sporda zihinsel dayanıklılık düzeyinin antrenör-sporcu ilişkisine olan etkisinde temel psikolojik ihtiyaçların aracılık rolü* (Yüksek lisans tezi) Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 666071)
- Biçer, M. (1994). *Antrenörlük ve liderlik*. İstanbul: Spor Yayınları.
- Blake, R. R., & Mouton, J. S. (1964). *The managerial grid: The key to leadership excellence*. Gulf Publishing.
- Boal, K. B., & Hooijberg, R. (2000). Strategic leadership research: Moving on. *The Leadership Quarterly*, 11(4), 515–549. [https://doi.org/10.1016/S1048-9843\(00\)00057-6](https://doi.org/10.1016/S1048-9843(00)00057-6)
- Bompa, T. O., & Haff, G. G. (2009). *Periodization: Theory and methodology of training* (5th ed.). Champaign. Human Kinetics.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Vol. 1. Attachment*: Basic Books.
- Burke, K. L. (2010). Constructive communication. In S. Hanrahan & M. Anderson (Eds.), *Routledge handbook of applied sport psychology: A comprehensive guide for students and practitioners* (pp. 315-324). Routledge.
- Burke, L., & Deakin, V. (2015). *Clinical sports nutrition* (5th ed.). North Ryde, NSW: McGraw-Hill Education.

- Bülbül, A. (2019). *Sporcu perspektifinden istismarcı yönetim algısının antrenör-sporcu ilişkisine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları* (20. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Callow, N., Smith, M. J., Hardy, L., Arthur, C. A., & Hardy, J. (2009). Measurement of transformational leadership and its relationship with team cohesion and performance level. *Journal of Applied Sport Psychology*, 21(4), 395-412. <https://doi.org/10.1080/10413200903204754>
- Camiré, M., Trudel, P., & Forneris, T. (2009). High school athletes' perspectives on support, communication, and learning in sport. *Sport Psychologist*, 23(4), 475-494. <https://doi.org/10.1123/tsp.23.4.475>
- Can, A. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (10. baskı). Ankara. Pegem Akademi.
- Carlson, A. (2011). *The connection between communication satisfaction and team success in college athletic teams* (Yüksek lisans tezi) University of Central Missouri. <https://ucmo.contentdm.oclc.org/digital/collection/p17179coll2/id/119>
- Carron, A. V., & Hausenblas, H. A. (1998). *Group dynamics in sport* (2nd ed.). Fitness Information Technology.
- Carron, A. V., Bray, S. R., & Eys, M. A. (2002). Team cohesion and team success in sport. *Journal of Sports Sciences*, 20(2), 119-126. <https://doi.org/10.1080/026404102317200828>
- Carron, A. V., Bray, S. R., & Eys, M. A. (2021). *Team cohesion and performance in sport*. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology* (4th ed., pp. 220-234). Wiley.
- Cenge, A., Yıldız, Y., & Yıldız, K. (2017). Profesyonel basketbol ve voleybolcuların antrenör iletişim beceri düzeyleri algısı ve sporcuların kaygı düzeylerinin araştırılması. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(3), 40-52.
- Certo, S. C. (1997). *Modern management: Concepts and skills* (7th ed.). Prentice: Hall.
- Ceyhun, S., & Malkoç, N. (2015). Communication skills levels of Karabük University School of Physical Education and Sports students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 1296–1304. <https://doi.org/10.24289/ijsser.279138>
- Ceylan, A., Doğan, S., & Sütçü, C. (2005). Liderlik tarzlarının çalışanların iş doyumuna üzerindeki etkisi. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi*, 19(1), 263-281.
- Challadurai, P. (1978). A model of leadership in athletics. *Journal of Sport Psychology*, 1(1), 34–45. <https://doi.org/10.1123/jsp.1.1.34>
- Chelladurai, P. (1990). Leadership in sports: A review. *International Journal of Sport Psychology*, 21, 328–354.
- Chelladurai, P. (2001). *Managing organizations for sport and physical activity: A systems perspective*. Holcomb, Scottsdale, Hathaway.
- Chelladurai, P. (2007). Leadership in sport. In G. Tennenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology* (pp. 111-135). John Wiley & Sons, Inc.
- Chelladurai, P., & Riemer, H. A. (1998). Measurement of leadership in sport. *Journal of Sport Management*, 12 (1), 41-58. <https://doi.org/10.1123/jsm.12.1.41>

- Chelladurai, P., & Haggerty, T. R. (1978). A normative model of decision styles in coaching. *Athletic Administrator*, 13(1), 6-9.
- Chelladurai, P., & Saleh, S. D. (1980). Dimensions of leader behavior in sports: Development of a leadership scale. *Journal of Sport Psychology*, 2(1), 34-45. <https://doi.org/10.1123/jsp.2.1.34>
- Chelladurai, P., & Saleh, S. D. (2020). Leadership in sports and exercise. In P. Chelladurai (Ed.), *Managing organizations for sport and physical activity* (5th ed., pp. 183-210). Routledge.
- Chelladurai, P. (2014). *Managing organizations for sport and physical activity*. A systems perspective (4th ed.). Routledge.
- Childs, M. L. (2010). *Perceived and preferred coach communication behaviors of cross-country athletes according to gender* (Yüksek lisans tezi). Oregon State University. Erişim adresi: https://ir.library.oregonstate.edu/concern/graduate_thesis_or_dissertations/2j62s924g
- Chow, J. (2013). *Badminton Steps to success*. Human Kinetics.
- Choi, Y., Cho, S., Park, S., & Kim, Y. (2020). Effects of autonomy-supportive coaching and team communication on athlete burnout: The mediating role of the coach–athlete relationship. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(21), 8383. <https://doi.org/10.3390/ijerph17218383>
- Cihan, A., & Yılmaz, M. (2018). Sporcu algıları ve antrenör cinsiyeti arasındaki ilişki: Futbolcular üzerinde bir inceleme. *Journal of Sports Psychology*, 31(4), 205-212.
- Côté, J., & Gilbert, W. (2009). An integrative definition of coaching effectiveness and expertise. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 4(3), 307-323. <https://doi.org/10.1260/174795409789623892>
- Côté, J., Baker, J., & Abernethy, B. (2007). Practice and play in the development of sport expertise. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of Sport Psychology* (3rd ed., pp. 184-202). Wiley.
- Côté, J., Salmela, J. H., Trudel, P., Baria, A., & Russell, S. (1995). The coaching model: A grounded assessment of expert gymnastic coaches' knowledge. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17, 1-17.
- Cotterill, S. T., Cheetham, R., & Fransen, K. (2019). Developing shared leadership in sports teams: A systematic review. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 12(1), 1–21. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2017.1381136>
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th ed.). Pearson Education.
- Crocker, P. R. E., Gaudreau, P., Mosewich, A. M., & Kljajic, K. (2014). Perfectionism and the stress process in intercollegiate athletes: Examining the 2 × 2 model of perfectionism in sport competition. *International Journal of Sport Psychology*, 45, 325-348.
- Cruickshank, A., & Collins, D. (2012). Culture change in elite sport performance teams: Examining and advancing effectiveness in the new era. *Journal of Applied Sport Psychology*, 24(3), 338–355. <https://doi.org/10.1080/10413200.2011.651935>
- Cruz, A. B., & Kim, H. D. (2017). Leadership preferences of adolescent players in sport: Influence of coach gender. *Journal of Sports Science and Medicine*, 16, 172-179.
- Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The psychology of optimal experience*. Harper & Row.

- Culver, D. M., & Trudel, P. (2000). Coach-athlete communication within elite alpine ski team. *Journal of Excellence*, 3, 28–50.
- Çalışkan, E., & Göral, R. (2015). Liderlik ve liderlik tarzları. *Akademik Bakış Dergisi*, (50), 1-15.
- Çalışkan, F. (2011). Antrenör ve sporcu arasındaki iletişim süreçleri. *Spor Yönetimi ve Bilimi Dergisi*, 8(1), 55-68.
- Çalışkan, M., & Karakaya, Z. (2016). Antrenör cinsiyetinin sporcuların motivasyonları ve performansları üzerindeki etkisi: Bir alan araştırması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22(3), 155-167.
- Çamlıyer, H., Akyüz, H. C., & Karakurt, N. (2021). Antrenörlerin iletişim becerilerinin sporcuların motivasyonuna etkisi: Milli sporcular üzerine bir değerlendirme. *Spor Bilimleri Dergisi*, 32(2), 75–89. <https://doi.org/10.33459/sbd.901234>
- Davis, L., & Jowett, S. (2010). Attachment styles within the coach-athlete dyad. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27(2), 191-210.
- Davis, L., Appleby, R., Davis, P., Wetherell, M., & Gustafsson, H. (2018). The role of coach-athlete relationship quality in team sport athletes' psychophysiological exhaustion: Implications for physical and cognitive performance. *Journal of Sports Sciences*, 36(17), 1985-1992.
- Davis, L., Jowett, S., & Lafrenière, M. K. (2019). An interpersonal approach to coach-athlete relationships, motivation, and mental toughness in elite sport. *Frontiers in Psychology*, 10, 2156. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02156>
- Davis, L., Jowett, S., & Tafvelin, S. (2019). Communication strategies: The fuel for quality coach-athlete relationships and athlete satisfaction. *Psychology of Sport and Exercise*, 42, 101234.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Demir, H. (2016). Spor psikolojisi perspektifinden antrenör liderliği. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 10(4), 67-79.
- Demirci, (2020). 14-17 yaş arası sporcularda antrenör-sporcu ilişkisi kalitesinin ahlaki karar alma ve saldırgan davranışları belirlemedeki rolü (Yüksek lisans tezi) Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nden edinilmiştir (Tez No: 636084).
- Deutsch, M. (1973). *The resolution of conflict: Constructive and destructive processes*. Yale University Press.
- Dieffenbach, K. D., Eklund, R. C., & Gill, D. L. (2002). Role of the coach: How model youth team sport coaches frame their roles. *The Sport Psychologist*, 16(2), 265-287. <https://doi.org/10.1123/tsp.16.3.265>
- Doğan, M. (2019). *Spor psikolojisinde iletişim modelleri*. Ankara: Spor Bilimleri Yayınları.
- Doğan, O., & Koç, H. (2022). Takım sporcularının antrenör iletişimi ve motivasyon düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 45-56. <https://dergipark.org.tr/en/pub/usbid>
- Doğan, T. (2004). *Spor psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Donuk, B. (2006). *Türkiye profesyonel futbol ligleri antrenörlerinin liderlik tarzlarının incelenmesi ve bir model yaklaşım* (Doktora tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nden edinilmiştir (Tez No: 193597)

- Dubrin, A. J. (2019). *Leadership: Research findings, practice, and skills* (9th ed.). Cengage: Learning.
- Dumangöz, P. D. (2021). *Avrupa tenis şampiyonasına katılan sporcuların antrenörleri ile ilişkilerinin ve liderlik algılarının iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi* (Doktora tezi) Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nden edinilmiştir (Tez No: 663579)
- Dunn, J. G. H., Gotwals, J. K., & Causgrove Dunn, J. (2005). An examination of the domain specificity of perfectionism among intercollegiate student-athletes. *Personality and Individual Differences*, 38, 1439-1448. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2004.09.009>
- Durand-Bush, N., & Salmela, J. H. (2002). The development and maintenance of expert athletic performance: Perceptions of world and Olympic champions. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14(3), 154-171. <https://doi.org/10.1080/10413200290103473>
- Eagly, A. H., & Chin, J. L. (2010). Diversity and leadership in a changing world. *American Psychologist*, 65(3), 216-224. <https://doi.org/10.1037/a0018957>
- Eccles, D. W., & Tenenbaum, G. (2004). Why an expert team is more than a team of experts: A social-cognitive conceptualization of team coordination and communication in sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 26(4), 542-560. <https://doi.org/10.1123/jsep.26.4.542>
- Erdoğan, İ. (2005). *Spor psikolojisi ve antrenör-sporcu iletişimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Erkan, Y. (2002). *Eğitimde iletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erkuş, A., & Günlü, A. (2009). Antrenörlerin liderlik davranışlarının sporcular üzerindeki etkileri. *Spor Yönetimi Dergisi*, 5(2), 80-92.
- Eryüz, [İlk Ad], & Ark. (2023). Sporcuların algıladıkları antrenör liderlik davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1).
- Erickson, K., & Gilbert, W. (2013). Coach-athlete interactions in children's sport. In J. Côté & R. Lidor (Eds.), *Conditions of children's talent development in sport* (pp. 139-156). Morgantown, WV: Fitness Information Technology
- Esentaş, A., Güzel, H., & Yavaş, Ş. (2020). Sporda Mükemmel Performans Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Physical Education and Sports Sciences*, 14(1), 1181-1192.
- Esentaş, M., Güzel, P., & Yavaş Tez, Ö. (2020). Sporda mükemmel performans ölçeğinin kısa formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(2), 123-135. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gbesbd/issue/57001/762667>
- Ezzeldin, R. A., et al. (2014). Communication management among athlete and coaches in team and individual sports: Gender differences in gesture usage during competition. *European Scientific Journal*, 10(26), 150-165.
- Fehr, C. M. (2017). Examining the coach-athlete relationship as a predictor of NCAA student-athlete satisfaction (Doctoral dissertation).
- Felton, L. ve Jowett, S. (2013). "What do coaches do" and "how do they relate": Their effects on athletes' psychological needs and functioning. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 23(2), e130-e139. <https://doi.org/10.1111/sms.12029>
- Fletcher, D., & Arnold, R. (2011). Coaching psychological skills in sport: A review of the literature. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 33(3), 404-423. <https://doi.org/10.1123/jsep.33.3.404>

- Fletcher, D., & Roberts, R. (2013). Stress in sport: A review of the literature. *International Journal of Sport Psychology*, 44(3), 200-220.
- Flett, G. L. ve Hewitt, P. L. (2005). The perils of perfectionism in sports and exercise. *Current Directions in Psychological Science*, 14(1), 14-18. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2005.00326.x>
- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2002). Perfectionism and maladjustment: An overview of theoretical, definitional, and treatment issues. In G. L. Flett & P. L. Hewitt (Eds.).
- Flores, D. (2013). *The coach-athlete relationship: A CrossFit perspective* (Master's thesis, George Mason University).
- Fransen, K., Vanbeselaere, N., De Cuyper, B., Vande Broek, G., & Boen, F. (2017). When is a leader considered as a good leader? Perceived impact on teammates' confidence and social acceptance as key ingredients. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 10(1), 40-61. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2016.1141133>
- Fransen, K., Haslam, S. A., Steffens, N. K., Vanbeselaere, N., De Cuyper, B., & Boen, F. (2015). Believing in "us": Exploring leaders' capacity to enhance team confidence and performance by building a sense of shared social identity. *Journal of Experimental Psychology: Applied*, 21(1), 89-100. <https://doi.org/10.1037/xap0000033>
- Garland, D. J., & Barry, J. R. (1990). Personality and leader behaviors in collegiate football: A multidimensional approach to performance. *Journal of Research in Personality*, 24, 355-370.
- Gençay, O. (2009). Sporda mükemmeliyetçilik ve rekabetçi kaygı. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 16-24.
- Gencer, E., & Öztürk, İ. (2018). Sporcularda sportif özgüven ile antrenör-sporcu ilişkisinin incelenmesi: Güreş branşı örneği. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 45-53.
- Gilbert, W., & Trudel, P. (2004). Analysis of coaching science research published from 1970-2001. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 75(4), 388-399.
- Glickman, L. S. (2002). Coaching conflicts: Conflict resolution in the athlete-coach relationship. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14(4), 336-351. <https://doi.org/10.1080/10413200290103475>
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ*. Bantam Books.
- Gotwals, J. K., Stoeber, J., Dunn, J. G., & Stoll, O. (2012). Are perfectionistic strivings in sport adaptive? A systematic review of confirmatory, contradictory, and mixed evidence. *Canadian Psychology*, 53, 263-279.
- Gould, D., & Maynard, I. (2009). Psychological preparation for the Olympic Games. *Journal of Sports Sciences*, 27(13), 1393-1408. <https://doi.org/10.1080/02640410903081845>
- Gould, D., Dieffenbach, K., & Moffett, A. (2002). Psychological characteristics and their development in Olympic champions. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14, 172-204. <https://doi.org/10.1080/10413200290103482>
- Gould, D., Voelker, D. K., & Griffes, K. R. (2013). Best coaching practices for developing team captains. *Sport Psychologist*, 27(1), 13-26. <https://doi.org/10.1123/tsp.27.1.13>
- Gök, S., & Okan, Y. (2020). Milli takım sporcularının antrenör davranışları: Yaş değişkenine göre bir inceleme. *Spor Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 120-135.
- Greenleaf, R. K. (1977). *Servant leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness*. Paulist Press.

- Grice, T. (2008). *Badminton: Steps to Success* (2nd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Gül, M. (2015). Sporcu psikolojisi ve antrenör desteği. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 120-134.
- Güllü, S. (2018). Sporcuların antrenör-sporcu ilişkisi ile sportmenlik yönelimleri üzerine bir araştırma. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri*, 16(4), 190-204. <https://doi.org/10.1501/sporbil.2018.004>
- Gürel, D. (2018). *İletişim süreci ve etkili iletişim becerileri*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Güneş, M., & Yıldız, M. (2021). Sporda mükemmeliyetçilik ve tükenmişlik ilişkisi: Basketbolcular üzerine bir inceleme. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 32(4), 210-225. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hsbd/issue/63921/955419>
- Güney, S. (2015). *Yönetim ve Organizasyon El Kitabı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Hagger, M. S., & Chatzisarantis, N. L. D. (Eds.). (2007). *Intrinsic motivation and self-determination in exercise and sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Halis, M., Çoban, O., Şafak, Ö., & Şahin, R. (2007). Liderlik tarzlarının iş performansına etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 465-484.
- Hanayoğlu, T., Güçlü, M., Ervüz, E., & Şimşek, B. (2023). Sporcuların algıladıkları antrenör liderlik davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1).
- Hardy, L., Barlow, M., Evans, L., Rees, T., Woodman, T., & Warr, C. (2017). Great British medalists: Psychosocial biographies of super-elite and elite athletes from Olympic sports. *Progress in Brain Research*, 232, 1-119.
- Haselwood, D. M., Joyner, B. A., Burke, K. L., Geyerman, C. B., Czech, D. R., Mukansky, B. A., & Zwald, A. D. (2005). Female athletes' perceptions of head coaches' communication competence. *Journal of Sport Behavior*, 28(3), 216-230.
- Heil, S. (2018). What are preferred leadership styles of athletes from their coaches. *Kinesiology, Sport Studies and Physical Education Synthesis Projects*, 50, 1-41. https://digitalcommons.brockport.edu/pes_synthesis/50
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1982). *Management of organizational behavior: Utilizing human resources* (4th ed.). Prentice Hall.
- Hill, A. P., Appleton, P. R., & Mallinson, S. H. (2016). Development and initial validation of the Performance Perfectionism Scale for Sport (PPS-S). *Journal of Psychoeducational Assessment*, 34(7), 653-669. <https://doi.org/10.1177/0734282916651354>
- Hill, A. P., Madigan, D. J., Jowett, G. E., & Mallinson-Howard, S. H. (2016). Development and initial validation of the Performance Perfectionism Scale for Sport (PPS-S). *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 5(3), 183-199. <https://doi.org/10.1037/spy0000066>
- Hill, A. P., Mallinson-Howard, S. H., & Jowett, G. E. (2018). Multidimensional perfectionism in sport: A meta-analytical review. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 7(3), 235-270. <https://doi.org/10.1037/spy0000125>
- Hill, A. P., Mallinson-Howard, S. H., Madigan, D. J., & Jowett, G. E. (2023). Perfectionism in sport and performance: A meta-analytic review. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 12(1), 1-21. <https://doi.org/10.1037/spy0000300>
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2017). *Strategic management: Competitiveness and globalization* (12th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.

- Hollander, C. (2003). A history of competitive badminton. *International Journal of the History of Sport*, 20(1), 1-17. <https://doi.org/10.1080/714001007>
- Horn, T. S. (2002). Coaching effectiveness in sport. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (2nd ed., pp. 309-354). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Horn, T. S. (2008). Coaching effectiveness in the sport domain. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (3rd ed., pp. 239-267). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Horne, J., & Carron, A. V. (1985). Leadership and team cohesion: A review of the literature. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7(1), 1-19. <https://doi.org/10.1123/jsep.7.1.1>
- International Olympic Committee (IOC). (2020). *Badminton equipment and history*. Erişim Tarihi: 05.05.2024 Tarihinde <https://olympics.com> adresinden edinilmiştir.
- Ireland, R. D., & Hitt, M. A. (2005). Achieving and maintaining strategic competitiveness in the 21st century: The role of strategic leadership. *Academy of Management Executive*, 19(4), 63-77. <https://doi.org/10.5465/AME.2005.19417915>
- Issurin, V. B. (2010). New horizons for the methodology and physiology of training periodization. *Sports Medicine*, 40(3), 189–206. <https://doi.org/10.2165/11319770-000000000-00000>
- İlhan, L., & Gencer, E. (2012). Üniversitelerarası badminton şampiyonasına katılan sporcu-öğrencilerin antrenör davranışı tercihlerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1-4), 25-31.
- İnce, M., Bedük, A., & Aydoğan, E. (2004). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Arıkan Yayıncılık.
- Jackson, S. A., & Marsh, H. W. (1996). Development and validation of a scale to measure optimal experience: The Flow State Scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 18(1), 17-35.
- Jackson, S. A., Thomas, P., Marsh, H., & Smethurst C. (2001). Relationships between flow, selfconcept, psychological skills and performance. *Journal of Applied Sport Psychology*, 13(2), 129-153.
- Jin, H., Kim, S., Love, A., Jin, Y., & Zhao, J. (2022). Effects of leadership style on coach-athlete relationship, athletes' motivations, and athlete satisfaction. *Frontiers in Psychology*, 13, 1012953. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1012953>
- Jowett, S. (2003). When the 'honeymoon' is over: A case study of a coach–athlete dyad in crisis. *The Sport Psychologist*, 17(4), 444-460. <https://doi.org/10.1123/tsp.17.4.444>
- Jowett, S. (2005). The coach-athlete partnership. *The Psychologist*, 18(7), 412-415.
- Jowett, S. (2007a). Coach–athlete relationships. In M. R. Beauchamp & M. A. Eys (Eds.), *Group dynamics in exercise and sport psychology: A social psychological approach* (pp. 69-82). Routledge.
- Jowett, S. (2007b). Interdependence analysis and the 3+1Cs in the coach-athlete relationship. In S. Jowett & D. Lavallee (Eds.), *Social psychology in sport* (pp. 15-27). Human Kinetics.
- Jowett, S. (2007c). Interpersonal and contextual influences on the coach-athlete relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(5), 669-685. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2006.11.003>
- Jowett, S. (2008a). Coach-athlete relationships. In T. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (3rd ed., pp. 159-178). Human Kinetics.

- Jowett, S. (2008b). Moderator and mediator effects of the association between the quality of the coach-athlete relationship and athletes' physical self-concept. *International Journal of Coaching Science*, 2(1), 1-20.
- Jowett, S. & Cockerill, I. M. (2003). Olympic medallists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4(4), 313-331. [https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00011-0](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00011-0)
- Jowett, S. & Wachsmuth, S. (2020). *Interpersonal relationships in sport*. G. Tenenbaum ve R. C. Eklund (Ed.), *Handbook of sport psychology* (4. Baskı., ss. 123-138). Wiley.
- Jowett, S., & Chaundy, V. (2004). An investigation into the impact of coach leadership and coach-athlete relationship on group cohesion. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 8(4), 302-311. <https://doi.org/10.1037/1089-2699.8.4.302>
- Jowett, S., & Cockerill, I. M. (2003). Olympic medallists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4(4), 313-331. [https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00010-5](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00010-5)
- Jowett, S., & Cockerill, I. M. (2003). Olympic medallists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4(4), 313-331. [https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00011-0](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00011-0)
- Jowett, S., & Meek, G. A. (2000). The coach-athlete relationship in married couples: An exploratory content analysis. *The Sport Psychologist*, 14(2), 157-175. <https://doi.org/10.1123/tsp.14.2.157>
- Jowett, S., & Nezlek, J. (2012). Relationship interdependence and satisfaction with important outcomes in coach-athlete dyads. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(3), 287-301.
- Jowett, S., & Ntoumanis, N. (2004). The coach-athlete relationship questionnaire (CART-Q): Development and initial validation. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 14(4), 245-257. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.2004.00417.x>
- Jowett, S., & Poczwardowski, A. (2007). Understanding the coach-athlete relationship. In S. Jowett & D. Lavalley (Eds.), *Social psychology in sport* (pp. 3-14). Human Kinetics.
- Jowett, S., & Timson-Katchis, M. (2005). Social networks in sport: Parental influence on the coach-athlete relationship. *The Sport Psychologist*, 19(3), 267-287. <https://doi.org/10.1123/tsp.19.3.267>
- Jowett, S., Yang, X., & Lorimer, R. (2012). The role of personality, empathy and satisfaction with instruction within the context of the coach-athlete relationship. *International Journal of Coaching Science*, 6(2), 3-20.
- Kabadayı, E. (2010). Sporcu-motivasyon ilişkisi üzerine bir değerlendirme. *Spor ve Performans Dergisi*, 4(3), 21-34.
- Kak, Y. (2018). *Elazığ ilindeki farklı spor branşlarındaki profesyonel takımlarda görev yapan antrenörlerin liderlik tarzlarının belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 508497)
- Kandemir, D. (2017). *Elâzığ ilinde farklı bireysel spor dallarında görev yapan antrenörlerin liderlik tarzlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi) Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 478981)
- Kandemir, M. (2016). Sporcuların antrenör iletişim becerilerinin yaş değişkenine göre değerlendirilmesi. *Spor Psikolojisi Dergisi*, 12(4), 123-134.

- Karabulut, Ö., Yıldız, A., & Koruç, Z. (2010). Temel psikolojik ihtiyaçlara, antrenör-sporcu ilişkileri ve liderlik etkileri. *15. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Antalya, Türkiye. <https://avesis.hacettepe.edu.tr/yayin/01e3049e-06f3-4b32-8841-35d1376667b9>
- Karademir, T., & Türkçapar, Ü. (2016). Adölesan öğrencilerde sportif aktivite ve bazı değişkenlere göre iletişim becerilerinin incelenmesi. *International Refereed Journal of Humanities and Academic Sciences: Social Psychology*, 18(2), 44-46.
- Karadoğan, D. (2003). Antrenörlerin liderlik stillerinin sporcuların performansına etkisi. *Spor Yönetimi Dergisi*, 2(3), 45-58.
- Karaküçük, S. (2020). *Spor sosyolojisi* (7. baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (23. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi* (25. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, S., & Demir, H. (2021). Badminton sporunun fiziksel gelişime etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 110-118.
- Karayel, A. (2022). Antrenörlük ve liderlik yaklaşımları: Güncel bir değerlendirme. *Spor Yönetimi Dergisi*, 14(1), 65-78. <https://doi.org/10.xxxx/smd.2022.14.1.65>
- Kassim, A. F. M., Abdullah, W. F. I. W., Japilus, S. J. M., & Yusri, A. S. A. (2019, September). Coach-athlete relationship and coaching effectiveness in team sports athletes. In *International Conference on Movement, Health and Exercise* (pp. 451-462). Springer, Singapore.
- Kavak, S., & Koca, C. (2021). Sporcularda antrenör-sporcu ilişkisi, liderlik davranışları ve memnuniyet ilişkisi: Karma yöntem çalışması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 67-82. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/spormetre/issue/64093/949105>
- Kavaz, İ. (2013). Antrenör-sporcu ilişkisi ve takım uyumu. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 45-59.
- Kavussanu, M., Boardley, I. D., Jutkiewicz, N., Vincent, S., & Ring, C. (2008). Coaching efficacy and coaching behavior in youth sports. *The Sport Psychologist*, 22(4), 383-404.
- Keskin, A., Özdemir, A., Tunç, A. A., & Devrilmez, E. (2018). Lise spor takımlarında antrenör sporcu ilişkisinin incelenmesi. *Sportive (Spor, Eğitim ve Rekreasyon Dergisi)*, 1(1), 1-11.
- Khaskheli, A., Mangi, A. A., & Narejo, N. B. (2024). Exploring coaches' competence from badminton players' perspective. *Kurdish Studies*, 12(1), 45-56. <https://kurdishstudies.net/menu-script/index.php/KS/article/view/3346>
- Kılıç, S. (2014). Takım sporlarında antrenör-sporcu iletişiminin önemi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 22-35.
- Kiesler, S. (1983). *The psychology of commitment: Experiments linking behavior to belief*. New York, NY: Academic Press.
- Kim, M., Kim, Y., & Won, D. (2018). From commanding to serving athletes: Nurturing the coach-athlete relationship. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 13(6), 891-901.
- Koca, C. (2012). Spor psikolojisinde liderlik ve antrenör rolü. *Spor Yönetimi Dergisi*, 6(2), 32-47.

- Koçel, T. (2011a). *İşletme yöneticiliği: Yönetim ve organizasyon, organizasyonlarda davranış, klasik, modern, çağdaş ve güncel yaklaşımlar* (13. baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Koçel, T. (2011b). *İşletme yönetimi* (14. baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Kolayış, H., Çelik, N., & Narin, M. (2017). Examining the relationship between coach-athlete relationship of the athletes participating in the artistic ice-skating competition. *15th International Sport Sciences Congress*, Antalya.
- Konter, E. (2006). *Spor psikolojisi el kitabı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (2017). *The leadership challenge: How to make extraordinary things happen in organizations* (6th ed.). Jossey-Bass.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kul, M., Koç, H., & Arslan, Y. (2018). Futbolcularda algılanan liderlik davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(1), 29–38. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000342
- Kuru, E. (2000). *Spor psikolojisi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Larsson, H., & Hemmingsson, H. (2009). Coaching and leadership styles in elite sports. *Sport, Education and Society*, 14(2), 143-155. <https://doi.org/10.1080/13573320902772452>
- Lavoi, N. M. (2007). Expanding the interpersonal dimension: Closeness in the coach-athlete relationship. *International Journal of Sports Science and Coaching*, 2(4), 497-512. <https://doi.org/10.1260/175433707783578404>
- LeCouteur, A., & Feo, R. (2011). Real-time communication during play: Analysis of team mates' talk and interaction. *Psychology of Sport and Exercise*, 12, 124-134.
- Lees, A. (2003). Science and the major racket sports: A review. *Journal of Sports Sciences*, 21(9), 707-732. <https://doi.org/10.1080/0264041031000140275>
- Lorimer, R., & Jowett, S. (2009). Empathic accuracy in coach–athlete dyads who participate in team and individual sports. *Psychology of Sport and Exercise*, 10(1), 152-158. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2008.06.004>
- Lyle, J. (2002). *Sports coaching concepts: A framework for coaches' behaviour*. Routledge.
- Madigan, D. J., Hill, A. P., & Stoeber, J. (2023). Cross-cultural validity of perfectionism measures in sport: A systematic review and meta-analysis. *Psychology of Sport and Exercise*, 65, 102325. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2023.102325>
- Mageau, G. A. ve Vallerand, R. J. (2003). The coach–athlete relationship: A motivational model. *Journal of Sports Sciences*, 21(11), 883-904. <https://doi.org/10.1080/0264041031000140374>
- Malloy, E., & Kavussanu, M. (2023). Authentic leadership and athlete outcomes: Exploring commitment, positive affect and prosocial behaviour via trust and team culture. *International Journal of Sports Science Coaching*, 18(4), 1082-1090. <https://doi.org/10.1177/17479541221139280>
- Mallinson-Howard, S. H., Madigan, D. J., & Jowett, G. E. (2021). A three-sample study of perfectionism and field test performance in athletes. *European Journal of Sport Science*, 21(7), 1045–1053. <https://doi.org/10.1080/17461391.2020.1811777>
- Martens, R. (2004). *Successful coaching* (3rd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Meyer, B. B., & Zizzi, S. J. (2007). Emotional intelligence in sport: Conceptual, methodological, and applied issues. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Mood and*

human performance: Conceptual, measurement, and applied issues (pp. 131-154). Nova Science Publishers.

- Misasi, S. P., Morin, G., & Kwasnowski, L. (2016, July 1). *Leadership athletes and coaches in sport*. The Sport Journal.
- Moen, F., & Kvalsund, R. (2013). Subjective beliefs among sport coaches about communication during coach-athlete conversations. *Athletic Insight*, 5(3), 229-250.
- Mutlu, A. (2014). Sporcuların antrenörlerine olan güven duygusu ve performans ilişkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(4), 98-112.
- Mutlu, N., Eren, F., & Ergin, T. (2014). Tenis sporcularının yaşlarına göre iletişim beceri düzeylerinin analizi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 75-85.
- Nakit, S. (2019). *Türkiye olimpiyatlara hazırlık merkezlerine devam eden sporcuların antrenörlerinin davranışlarını değerlendirme algılarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi) Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 584041)
- Navarre, M. J. (2011). *Male college soccer coaches perceptions of gender similarities and differences in coach-athlete and teammate relationships: Introducing the construct of relationship-performance orientation* (Doctoral dissertation) University of Minnesota Digital Conservancy. <https://conservancy.umn.edu/handle/11299/110382>
- Nelson, D. L., & Quick, J. C. (2019). Organizational behavior. *Science, the real world, and you* (8th ed.). Cengage Learning.
- Nicholls, A. R., Levy, A. R., Jones, L., Rengamani, M. ve Polman, R. C. J. (2016). Committed relationships and enhanced threat levels: Perceptions of coach-athlete conflict. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 14(3), 243-255. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2015.1025394>
- Nikbin, D., Hyun, S. S., Iranmanesh, M., & Foroughi, B. (2014). Effects of perceived justice for coaches on athletes' trust, commitment, and perceived performance: A study of futsal and volleyball players. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 9(4), 561-578.
- Northouse, P. G. (2013). *Leadership: Theory and practice* (6th ed.). Los Angeles, CA. Sage Publications.
- Northouse, P. G. (2021). *Leadership: Theory and practice* (9th ed.). Los Angeles, CA. Sage Publications.
- Olson, H. O. (2014). *Building and elevating the coach-athlete relationship: Reported behaviors of effective high school athletic coaches* (Doktora tezi, University of Washington).
- Olsson, L. F., Hill, A. P., Madigan, D. J., & Woodley, G. (2020). Development of perfectionism in junior athletes: Examination of actual and perceived parental perfectionism. *Journal of Sports Sciences*, 38(6), 669-675. <https://doi.org/10.1080/02640414.2020.1723387>
- Olsson, L. F., Madigan, D. J., Hill, A. P., & Grugan, M. C. (2021). Do athlete and coach performance perfectionism predict athlete burnout? *European Journal of Sport Science*, 21(8), 1073-1084. <https://doi.org/10.1080/17461391.2021.1916080>
- Özalp, A. (2019). *Futbol antrenörlüğü yapan bireylerin liderlik tarzlarının belirlenmesi (Balıkesir İl örneği)* (Yüksek lisans tezi) Yüksek Öğretim Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 555849)
- Özbey, A. (2019). Sporcuların antrenör iletişim becerilerinin yaş değişkenine göre incelenmesi. *Spor Yönetimi Dergisi*, 14(3), 67-80.

- Özbey, Ö. (2019). *Türkiye olimpiik hazırlık merkezlerinde görev yapan antrenörlerin liderlik ve iletişim beceri düzeylerinin sporcular tarafından değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi) Yüksek Öğretim Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 561172)
- Özbey, Ö., & Yılmaz, B. (2021). Türkiye Olimpiik Hazırlık Merkezlerinde görev yapan antrenörlerin liderlik ve iletişim beceri düzeylerinin sporcular tarafından değerlendirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 96-106. <https://doi.org/10.33689/spormetre.868469>
- Özcan, M. (2014). Sporcu motivasyonunda antrenör desteğinin rolü. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 45-58.
- Özdemir, H. (2019). *Sporcuların algıladıkları antrenör liderlik davranışlarının özyeterlilik düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özdenk, A., & Kaya, A. (2019). Sporcularda iletişim becerilerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: Kırşehir örneği. *Turkish Studies Educational Sciences*, 14(3), 1457-1471. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.23521>
- Özkan, A., & Yıldız, M. (2019). Sporun psikososyal gelişim üzerindeki etkileri: Badminton örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 45-53.
- Özkara, Y. B., & Özmen M. (2016). Akış deneyimine ilişkin kavramsal bir model önerisi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11(3), 71-100.
- Özler, D. E. (2013). Örgütlerde iletişim ve motivasyon ilişkisi: Kavramsal bir değerlendirme. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6(1), 105-116.
- Özschakar, O., Yılmaz, H., & Kaya, M. (2016). Sporcu antrenör ilişkisi ve psikolojik dayanıklılık. *Spor Psikolojisi Dergisi*, 10(1), 25-38.
- Öztürk, E. (2015). Antrenör- sporcu etkileşiminin motivasyona etkileri. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 60-73.
- Öztürk, F., & Yılmaz, A. (2020). Badminton branşında performans gelişimine etki eden faktörlerin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 31(2), 145-158.
- Pace, J., & Yarrow, T. (2016). The impact of coaching on leadership effectiveness in sports. *Leadership in Sports*, 27(2), 120-138. <https://doi.org/10.1080/14753820.2015.1128904>
- Paşa, M. (2011). Antrenör liderliği ve sporcuların psikolojik özellikleri arasındaki ilişki. *Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 56-70.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Ankara. Pegem Akademi Yayınları.
- Pearce, C. L., & Conger, J. A. (Eds.). (2003). *Shared leadership: Reframing the hows and whys of leadership*. SAGE Publications.
- Phomsoupha, M., & Laffaye, G. (2015). The science of badminton: Game characteristics, anthropometry, physiology, visual fitness and biomechanics. *Sports Medicine*, 45(4), 473-495. <https://doi.org/10.1007/s40279-014-0287-2>
- Poczwadowski, A., Barott, J. E., & Henschen, K. P. (2006). The athlete and coach: Their relationship and its meaning. *International Journal of Sport Psychology*, 37(3), 1-23.
- Poon Teng Huat. (2015). Nonverbal communication and its importance in interpersonal relationships. *Journal of Communication Studies*, 12(2), 45-58.

- Price, M. S., & Weiss, M. R. (2000). Relationship quality and commitment in coach–athlete dyads: Effects on satisfaction, motivation, and performance. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 22(3), 381-402.
- Pulur, A., & Yıldız, S. (2023). Antrenör iletişim becerilerinin sporcuların performans memnuniyetine etkisi. *Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 17(1), 89-101. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jopess>
- Rainer, F. B., & Horne, P. J. (2006). Understanding and improving communication in sport. *Sport, Education and Society*, 11(1), 53-73. <https://doi.org/10.1080/13573320500494871>
- Rajagopal, A. (2010). Strategic leadership and organizational transformation. *Global Business Review*, 11(1), 99–113. <https://doi.org/10.1177/097215091001100108>
- Reinboth, M., Sothmann, M., & Richter, M. (2004). Age differences in coaches' communication skills with football and cricket players. *Journal of Sport Psychology*, 17(1), 90-105.
- Rezania, D., & Gurney, R. (2014). Building successful student-athlete coach relationships: Examining coaching practices and commitment to the coach. *SpringerPlus*, 3, 383.
- Rhind, D. J. A. ve Jowett, S. (2010). Relationship maintenance strategies in the coach–athlete relationship: The development of the COMPASS model. *Journal of Applied Sport Psychology*, 22(1), 106-121. <https://doi.org/10.1080/10413200903474472>
- Riemer, H. A. (2007). Multidimensional model of sport leadership. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of Sport Psychology* (3rd ed., pp. 278-298). Wiley.
- Riemer, H. A., & Toon, K. (2001). Leadership and satisfaction in tennis: Examination of congruence, gender, and ability. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 72(3), 243-256. <https://doi.org/10.1080/02701367.2001.10608955>
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2015). *Organizational behavior* (16th ed.). Boston, MA. Pearson Education.
- Rottensteiner, C., Kontinen, N., & Laakso, L. (2015). Sustained participation in youth sports related to coach-athlete relationship and coach-created motivational climate. *International Sport Coaching Journal*, 2(1), 29-38.
- Rowe, W. G. (2001). Creating wealth in organizations: The role of strategic leadership. *The Academy of Management Executive*, 15(1), 81-94. <https://doi.org/10.5465/AME.2001.4251398>
- Ruiz, J. M., & Vega, R. P. (2015). The impact of democratic leadership on employee motivation and performance. *International Journal of Business Management*, 10(4), 56-67. <https://doi.org/10.5539/ijbm.v10n4p56>
- Ruiz-Barquín, R., & de la Vega-Marcos, R. (2015). Adaptación de la escala de liderazgo LSS-3 al fútbol / LSS-3 Leadership Scale Adaptation in Soccer. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 15(60), 677-00.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Sağ, G. (2024). Sporcu algısına göre antrenör iletişim becerisi ölçeği ile yaş değişkeninin incelenmesi. *Spor ve İletişim Dergisi*, 18(1), 45-58.
- Sağ, S. (2024). *Dövüş sporcularının algılarına göre antrenör iletişim becerisinin sporculardaki sürekli öfke-öfke ifade tarzı ile ilişkisi* (Yüksek lisans tezi) Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nden Edinilmiştir (Tez No. 845544).

- Salminen, S., & Liukkonen, J. (1996). Coach's leadership style and perceived competence of athletes. *Perceptual and Motor Skills*, 83(3), 735-739. <https://doi.org/10.2466/pms.1996.83.3.735>
- Sarıoğlu, H. (2020). *Genç futbolcular ile antrenörlerinin lider davranış özelliklerine ait görüşlerinin karşılaştırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.
- Savcı, D. Ü. (2017). *Sporcular tarafından algılanan antrenör iletişim becerilerinin branşlara göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi) Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nden Edinilmiştir (Tez No. 474013).
- Schein, E. H. (2010). *Organizational culture and leadership* (4th ed.). Jossey-Bass.
- Schinke, R. J., McGannon, K. R., Parham, W. D., & Lane, A. M. (2012). Toward cultural praxis and cultural sensitivity: Strategies for self-reflexive sport psychology practice. *Quest*, 64(1), 34-46. <https://doi.org/10.1080/00336297.2012.653264>
- Schellenberg, B. J. I., Gaudreau, P., & Rose, L. (2021). Practically perfect in every way: Perfectionism and evaluations of perfect performances in sport. *Personality and Individual Differences*, 234, 112954. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2024.112954>
- Schmidt, R. A., Lee, T. D., Winstein, C. J., Wulf, G. ve Zelaznik, H. N. (2019). Motor control and learning: A behavioral emphasis (6. th ed.). Human Kinetics.
- Selağzi, S., & Çepikkurt, F. (2015). Antrenör ve sporcu iletişim düzeylerinin belirlenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 11-18.
- Selağzi, M., & Çepikkurt, F. (2014). Sporcu algısına göre liderlik davranışlarının belirlenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 25(1), 19-28.
- Serin, K. (2016). *Boks antrenörlerinin liderlik tarzlarının belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nden Edinilmiştir (Tez No. 440483).
- Sharma, M., & Jain, R. (2013). A study on influence of online reviews on purchase intentions. *Journal of Emerging Technologies and Innovative Research (JETIR)*, 1(10), 194-200. <https://www.jetir.org/papers/JETIR1810194.pdf>
- Sherman, C. A., Fuller, R., & Speed, H. D. (2000). Gender comparisons of preferred coaching behaviors in Australian sports. *Journal of Sport Behavior*, 23(4), 389-406.
- Short, S. E., & Short, M. W. (2005). The role of the coach in the coach-athlete relationship. *The Lancet*, 366 Suppl 1, S29-S30. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(05\)67836-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(05)67836-1)
- Sinnott, C. (2015). Exploring the factors that impact on the quality of coach-athlete relationship (Bachelor of Science, Cardiff Metropolitan University).
- Smith, A., & Johnson, B. (2021). The development of badminton in emerging countries. *International Journal of Sports History*, 38(2), 123-135. <https://doi.org/10.xxxx/ijports.2021.12345>
- Smith, M. J., Arthur, C. A., Hardy, J., Callow, N., & Williams, D. (2013). Transformational leadership and task cohesion in sport: The mediating role of intrateam communication. *Psychology of Sport and Exercise*, 14(2), 249-257. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2012.10.002>
- Smith, P. L., Johnson, R. T., & Williams, S. D. (2019). The role of leadership behaviors in athlete performance: A meta-analysis. *Journal of Sports Behavior*, 33(4), 205-220.
- Smith, R. E., & Smoll, F. L. (1990). Sport performance anxiety. In H. Leitenberg (Ed.), *Handbook of social and evaluation anxiety* (pp. 417-443). Springer.

- Smith, R. E., & Smoll, F. L. (2007). Coaching behaviors and athlete performance: A comparison of female and male athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*, 19(4), 328-340. <https://doi.org/10.1080/10413200701573548>
- Spears, L. C. (2010). Character and servant leadership: *Ten characteristics of effective, caring leaders*. *The Journal of Virtues & Leadership*, 1(1), 25-30.
- Stodter, A., & Cushion, C. J. (2019). *Evidencing the impact of coaches' learning: Changes in coaching knowledge and practice over time*. *Journal of Sports Sciences*, 37(18), 2086-2093. <https://doi.org/10.1080/02640414.2019.1621045>
- Stoeber, J., Otto, K., & Stoll, O. (2006). Multidimensional Inventory of Perfectionism in Sport (MIPS): English version. *Unpublished manuscript*, School of Psychology, University of Kent. <https://kar.kent.ac.uk/41560/>
- Stogdill, R. M. (1948). Personal factors associated with leadership: A survey of the literature. *The Journal of Psychology*, 25(1), 35-71.
- Subijana, C., López de Martin, L. J., & Côté, J. (2021). How coach leadership is related to the coach-athlete relationship in elite sport. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 16(6). <https://doi.org/10.1177/17479541211021523>
- Suchomel, T. J., Nimphius, S. ve Stone, M. H. (2021). *Strength and power training for sports performance*. Routledge.
- Sunay, H., Cengiz, R., & Yaşar, O. M. (2017). Investigation of the communication skills levels of football trainers according to university football team sports' perceptions. *IOSR Journal of Sports and Physical Education (IOSR-JSPE)*, 4, 1. e-ISSN: 2347-6737, ISSN: 2347-6745.
- Sunay, M., Gök, F., & Çelik, R. (2017). Antrenör iletişiminin sporcular üzerindeki etkisi: Yaş değişkenine göre bir inceleme. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 132-145.
- Swann, C., Crust, L., Jackman, P., Vella, S. A., Allen, M. S., & Keegan, R. (2017). Psychological states underlying excellent performance in sport: Toward an integrated model of flow and clutch states. *Journal of Applied Sport Psychology*, 29(4), 375-401. <https://doi.org/10.1080/10413200.2016.1272650>
- Şahan, B. (2014). Antrenör liderliği ve sporcuların psikolojik dayanıklılığı. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(3), 75-88.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston, MA. Pearson Education.
- Tepeköylü Öztürk, Ö., & Soytürk, M. (2019). Sporcu algılarına göre antrenör iletişim becerileri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 576-583.
- Tepeköylü Öztürk, Ö., Soytürk, M., Daşdan Ada, N., & Çamlıyer, H. (2011). Üniversite takımlarında sporcu olan öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 22(2), 43-53.
- Tereşki, V., Smith, J., & Brown, K. (2000). Coach-athlete relationship and performance outcomes. *International Journal of Sports Psychology*, 31(2), 120-135.
- Terekli, M. S., vd. (2000). *Spor kavramının hızlı değişimi ve gelişimi*. In Spor bilimlerinde güncel araştırmalar ve uygulamalar (s. 88). Özgür Yayınları.
- Terlemez, A. (2019). Sporcu antrenör ilişkisi ve psikolojik faktörler. *Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 45-58.

- Timurkaan, H. S. (2016). *Malatya İlinde futbol antrenörlüğü yapan bireylerin liderlik tarzlarının belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nden Edinilmiştir (Tez No. 426901).
- Tirfilli, M. (2021). *Tenis antrenörlerinin bir liderlik özelliği olan iletişim becerilerinin tenisçilerin motivasyonları üzerindeki etkisi* (Yüksek Lisans Tezi), Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nden Edinilmiştir (Tez No. 679726).
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor psikolojisi: Kavramlar, kuramlar ve uygulama*. Ankara. Eylül Kitap.
- Tolukan, E., & Akyel, Y. (2019). Futbolda antrenör-sporcu ilişkisi ve sürekli sportif kendine güven üzerine bir araştırma. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 103-112.
- Tomul, E. (2006). Sporcularda motivasyon ve performans ilişkisi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 55-69.
- Topaloğlu, C., & Dalgın, T. (2013). Algılanan liderlik tarzı ve örgütsel bağlılık ilişkisi: Marmaris'te yer alan beş yıldızlı otel işletmeleri üzerinde bir uygulama. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(29), 277-301. <https://doi.org/10.31728/balikesir.sbd.2013.016>
- Toros, T., & Duvan, A. (2011). Eskrimcilerde algılanan antrenörlük davranışı, kolektif yeterlik ve hedef yönelimleri arasındaki ilişki. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 33-41.
- Toros, T., & Tiryaki, G. Y. (2006). Araştırma yöntemleri ve teknikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 23-35.
- Tseng, H., & Levy, R. (2018). A longitudinal study of motivation, persistence, and attitudes in an online mathematics course. *International Journal of Instruction*, 11(1), 37-52. <https://doi.org/10.12973/iji.2018.1114a>
- Tuncel, F., & Altıntaş, A. (2021). Antrenör liderlik davranışları ile sporcunun öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 32(2), 123-136. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gsbdb/issue/65319/946143>
- Turman, P. D. (2003). Athletic coaching from an instructional communication perspective: The influence of coach experience on high school wrestlers' preferences and perceptions of coaching behaviors across a season. *Communication Education*, 52(2), 73-86.
- Tutar, H., & Yılmaz, A. (2003). Spor psikolojisinde antrenör-sporcu ilişkisinin önemi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 23-35.
- Tutar, H., & Yılmaz, M. K. (2003). *Genel iletişim* (3. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Türkay, S., & Gökbel, H. (2020). Sporcu eğitim merkezlerinde görev yapan antrenörlerin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 25-35. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1118642>
- Türkiye Badminton Federasyonu. *Oyun kuralları ve branş tanıtımı*. <https://badminton.org.tr> Erişim Tarihi: 17.07.2024
- Türksoy, N. (2008). Sporcu gelişiminde antrenör rehberliğinin rolü. *Beden Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 74-88.
- Txi, M. R. S. (2019). The level of relationship between athletes and coaches among sport school students in Malaysia. *Jurnal Sains Sukan & Pendidikan Jasmani*, 8(2), 42-49.
- Ulukan, M. (2012). Takım ve bireysel spor yapan sporcuların iletişim becerileri ile benlik saygılarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 221-229.

- Unutmaz, F., & Gençer, H. (2012). Spor İçin Liderlik Ölçeği'nin psikometrik özellikleri: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Sport Sciences*, 25(4), 112-121. <https://doi.org/10.24012/jss.1104>
- Ural, A., & Kılıç, İ. (2011). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara. Detay Yayıncılık.
- Vallée, C. N., & Bloom, G. A. (2005). Building a successful university program: Key and common elements of expert coaches. *Journal of Applied Sport Psychology*, 17(3), 179-196. <https://doi.org/10.1080/10413200591010021>
- Valdecabres, R., Casal, C. A., Tilp, M., & Arboix-Alió, J. (2020). Players' on-court movements and contextual variables in badminton world championship. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(10), 3513. <https://doi.org/10.3390/ijerph17103513c>
- Vealey, R. S. (1988). Future directions in psychological skills training. *The Sport Psychologist*, 2(4), 318-336. <https://doi.org/10.1123/tsp.2.4.31>
- Vealey, R. S. (2007). *Mental skills training in sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Vealey, R. S., & Chase, M. A. (2008). *Self-confidence in sport: Conceptual and research advances*. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (3rd ed., pp. 65-97). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Vella, S. A., Oades, L. G., & Crowe, T. P. (2013). The relationship between coach leadership, the coach-athlete relationship, team success, and the positive developmental experiences of adolescent soccer players. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 18(5), 549-561.
- Vieira, L. F., Nascimento Júnior, J. R. A. D., Oliveira, A., & Serpa, S. (2015). Coach-athlete relationship and performance in Brazilian volleyball athletes: Medaling vs. non-medaling athletes. *Revista de Psicología del Deporte*, 24(1), 185-188.
- Voight, M. (2012). Transformational leadership in sport: A review of theory and research. *Journal of Sport Psychology in Action*, 3(1), 1-15. <https://doi.org/10.1080/21520704.2011.639689>
- Vroom, V. H., & Yetton, P. W. (1973). *Leadership and decision making*. University of Pittsburgh Press.
- Waleriańczyk, W., & Stolarski, M. (2021). Personality and sport performance: The role of perfectionism, Big Five traits, and anticipated performance in predicting the results of distance running competitions. *Personality and Individual Differences*, 169, 109993. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.109993>
- Wang, Y., & Goutteborge, V. (2020). Strategic leadership in sports organizations: A systematic review. *Sport Management Review*, 23(3), 421-434. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2019.08.001>
- Weinberg, R. S. ve Gould, D. (2019). *Foundations of sport and exercise psychology* (7. baskı). Human Kinetics.
- Weiss, M. R., & Ferrer-Caja, E. (2002). Motivational orientations and sport performance. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 24(3), 267-284. <https://doi.org/10.1123/jsep.24.3.267>
- Williams, J. M., & Krane, V. (2021). *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance* (8th ed.). New York, NY: McGraw-Hill Education.

- Windiasari, L., & Putranto, T. (2023). Interpersonal communication coach and athletes in badminton sport. *Journal of Coaching Education and Sports*, 4(1), 15-24. <https://ejurnal.ubharajaya.ac.id/index.php/Jcesports/article/view/3012>
- Wrisberg, C., Doe, J., & Smith, A. (2009). Influence of coach gender on young athletes' leadership perceptions. *Journal of Sport Behavior*, 32(4), 123-135.
- Wylleman, P. (2000). Career transitions in sport: International perspectives. *International Journal of Sport Psychology*, 31(3), 278-289.
- Yang, S. X., Jowett, S., & Chan, D. K. C. (2014). Effects of big-five personality traits on the quality of relationship and satisfaction in Chinese coach-athlete dyads. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 25(4), 1-13.
- Yatkın, T. (2003). *İletişim sürecinde temel kavramlar*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Yavuz, H., & Tokmak, İ. (2009). Spor organizasyonlarında liderlik ve liderlik yaklaşımları. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 4(2), 33-45.
- Yetim, Ü., & Parasız, G. (2016). Sporcu mükemmeliyetçiliği ve antrenör destek algısı. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 101-115.
- Yıldırım, A., & Abakay, U. (2015). *Hokeycilerin iletişim becerileri ve saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(1), 17-28.
- Yıldırım, A. (2022). Futbolcularda taktik beceriler ile üstün performans düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 101-114.
- Yıldız, A., & Ekici, S. (2017). Antrenör-sporcu ilişkisi ve psikolojik iyi oluş. *Spor Paradigmaları VI*, 45-58.
- Yıldız, M. (2021). Antrenör-sporcu iletişiminin sporcu performansına etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 95-108. <https://doi.org/10.33559/spor.2021.12.2.95>
- Yıldız, M., & Güneş, H. (2017). Türkiye'de badminton sporunun gelişim süreci ve yaygınlaştırılmasına yönelik öneriler. *Spor ve Toplum Dergisi*, 2(1), 45-56.
- Yılmaz, A. E., & Gençdoğan, B. (2008). Mükemmeliyetçilik ve benlik saygısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 211-220.
- Yılmaz, D. (2008). Eğitim seviyesi ve liderlik davranışları arasındaki ilişki. *Spor ve Liderlik Dergisi*, 5(3), 110-122.
- Yılmaz, K. (2006). Yönetimde liderlik yaklaşımları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 123-143.
- Yılmaz, O. (2014). Türkiye'de badminton sporunun tarihsel gelişimi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 33-41.
- Yukelson, D. (2010). Communicating effectively. In J. M. Williams (Ed.), *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance* (6th ed., pp. 149-165). McGraw-Hill.
- Yukl, G. (2018). *Leadership in organizations* (9th ed.). Pearson Education.
- Yukl, G. A. (2013). *Leadership in organizations* (8th ed.). Pearson Education.
- Zaccaro, S. J. (2007). Trait-based perspectives of leadership. *American Psychologist*, 62(1), 6-16. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.62.1.6>
- Zhao, C., & Jowett, S. (2023). Before supporting athletes, evaluate your coach-athlete relationship: Exploring the link between coach leadership and coach-athlete

relationship. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 18(3), 633-641.
<https://doi.org/10.1177/17479541221148113>

Zıllıoğlu, M. (2018). *İletişim nedir?* (6. Baskı). İstanbul: Cem Yayınevi.

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 27.02.2024-190361

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURULU
KARARI

Karar Tarihi
23.02.2024

Karar Sayısı
36

Oturum Sayısı
03

Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından, Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü 'nün 20.02.2024 tarihli ve E-83542712-050.99-188971 sayılı yazısı gereği, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Programı 202230010 numaralı öğrencisi Bahar ZEZE'nin, "Badminton Sporcularının Algılanan Liderlik, Antrenör-Sporcu İlişkisi, İletişim Becerileri ve Sportif Performans Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı araştırma önerisi üniversitemiz etik kurulu tarafından incelenmiş olup, araştırma önerisinin etik ilkelere uygun olduğuna toplantıya katılan üyelerin oy birliğiyle karar verilmiştir.

Prof.Dr. Ali Savaş BÜLBÜL
Başkan
BELGENİN ASLI ELEKTRONİK İMZALIDIR

Mevcut Elektronik İmzalar

Prof.Dr. ALİ SAVAŞ BÜLBÜL (Etik Kurulu - Başkan) 27.02.2024 14:16

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Nuri TURAN

Tel : :

E-Posta : :

Faks :

Elektronik ağı :

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 2: Bilgilendirilmiş Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi “Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeyleri ile Algıladıkları Antrenör Liderliği, Antrenör – Sporcu İlişkisi ve Antrenör İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Araştırmada sizden tahminen 30 dakika ayırmanız ve ilgili ölçekleri doldurmanız istenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**. Araştırmada kişisel veri toplanacağından **6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu** ve ilgili mevzuat uyarınca kişisel verileri korumak amacıyla gerekli tüm tedbirler alınacaktır. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya [REDACTED] adresi ve [REDACTED] numaralı telefondan ulaşabilirsiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güvence verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının:

Adı-

Soyadı:.....

İmzası:

İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin:

Veli veya Vasisinin

Adı-

Soyadı:.....

İmzası:

Ek 3: Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın ( )
2. Yaşınız: .....
3. Spor Yapma Seviyeniz: Amatör ( ) Milli ( ) Profesyonel ( )
4. Eğitim Düzeyiniz: Ortaokul ( ) Lise ( ) Lisans ( ) Lisans Üstü ( )
5. Kaç yıldır spor yapıyorsunuz: (1-2) (3 – 4) (5 ve üzeri)
6. Antrenörünüzün Cinsiyeti: Erkek ( ) Kadın ( )
7. Antrenörünüz ile birlikte çalışma süreniz: (1-2) (3 - 4) (5 ve üzeri)

Ek 4: Sporda Mükemmel Performans Ölçeği

	Sporda Mükemmel Performans Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	İnsanlar mükemmel performans göstermediğinde onları eleştiririm.							
2.	İnsanlar mükemmel performans göstermediğinde onlar hakkında olumsuz düşünürüm.							
3.	Diğerleri mükemmel performans göstermediğinde onlar hakkında olumsuz düşünürüm.							
4.	Mükemmel performans göstermediğimde insanlar beni eleştirir.							
5.	Diğerlerinin performanslarından asla tatmin olmam.							

Ek 5: Spor İçin Liderlik Ölçeği

	ANTRENÖRÜM:	Her Zaman	Sıklıkla	Arasura	Nadiren	Hiçbir Zaman
1.	Yaptığımız sporla ilgili teknik ve taktikleri her sporcuma açıklarım.					
2.	Sporcularımın hatalarını düzeltmeye özel bir dikkat gösteririm					
3.	Takımdaki işlevin bütün sporcular tarafından anlaşılmasını sağlar					
4.	Yaptığımız sporun becerilerini her sporcuma bireysel olarak öğretirim.					
5.	Neler yapılması gerektiğini önceden hesaplayıp ona göre plan yaparım.					
6.	Her sporcumun görevini, en son ayrıntısına kadar yerine getirmesi beklerim.					
7.	Her sporcuma her durumda ne yapılması gerektiği ile ilgili özel eğitim veririm.					
8.	Sporcularımın çabalarının birbiriyle bağlantılı olduğu konusuna önem veririm.					
9.	Her bir sporcumun sonuca olan katkısının ne olduğunu açıklarım.					
10.	Sporcularımdan ne beklediğimi ayrıntılı olarak belirtirim.					
11.	Belirli müsabakalarda izlenecek stratejiler için sporcularımın fikrini sorarım					
12.	Önemli konularda karar vermeden önce grubun onayını alırım.					
13.	Karar verirken sporcularımın görüşlerini alırım.					
14.	Sporcularımı antrenmanların uygulanması şekliyle ilgili olarak önerilerde bulunmaya teşvik ederim					
15.	Sporcularımın kendi hedeflerini belirlemesine izin veririm					
16.	Sporcularım hata yapsalar bile onların kendi yöntemlerini denemelerine izin veririm					
17.	Koçlukla ilgili önemli konularda sporcularımın fikrini alırım.					
18.	Sporcularımın kendi kapasitelerinin el verdiği ölçüde çalışmalarına izin veririm					
19.	Sporcularımın bir müsabakada kullanılacak taktikler hakkında karara katılmalarına izin veririm.					
20.	Planlarımı nispeten sporcularımdan bağımsız olarak yaparım.					
21.	Karar verdiğim konular hakkında yeniden tartışmam.					
22.	Sporcularımla mesafeli olurum.					
23.	Soru sorma isteğini engelleyecek yetkinlikte konuşurum.					
24.	Sporcularımın kişisel problemlerine yardımcı olurum					
25.	Grup üyeleri arasındaki çatışmaların çözülmesine yardımcı olurum.					

26.	Sporcularımın kişisel açıdan her yönüyle iyi olmalarını isterim.					
27.	Sporcularıma kişisel yardımlarda bulunurum.					
28.	Sporcularıma karşı beslediğim duygularımı ifade ederim.					
29.	Sporcularımı, bana güvenmeleri yönünde teşvik ederim.					
30.	Sporcularımla yakın ve resmi olmayan ilişkiler konusunda onlar cesaretlendiririm.					
31.	Sporcularımı evime davet ederim.					
32.	Bir sporcumu, iyi performansından dolayı diğerlerinin önünde överim.					
33.	Sporcum iyi bir iş başardığında bunu kendisine söylerim.					
34.	İyi performansından dolayı sporcumun ödüllendirilmesine özen gösteririm					
35.	Bir sporcum iyi performans gösterdiğinde takdir ederim					
36.	Yerinde ve zamanında sporcuma hak ettiği övgüyü gösteririm.					

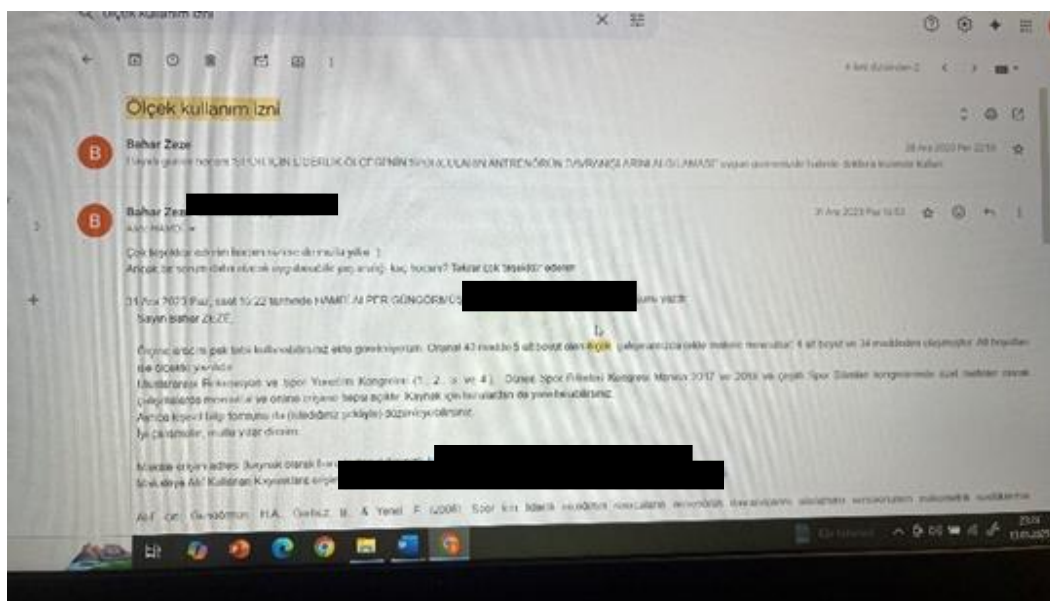
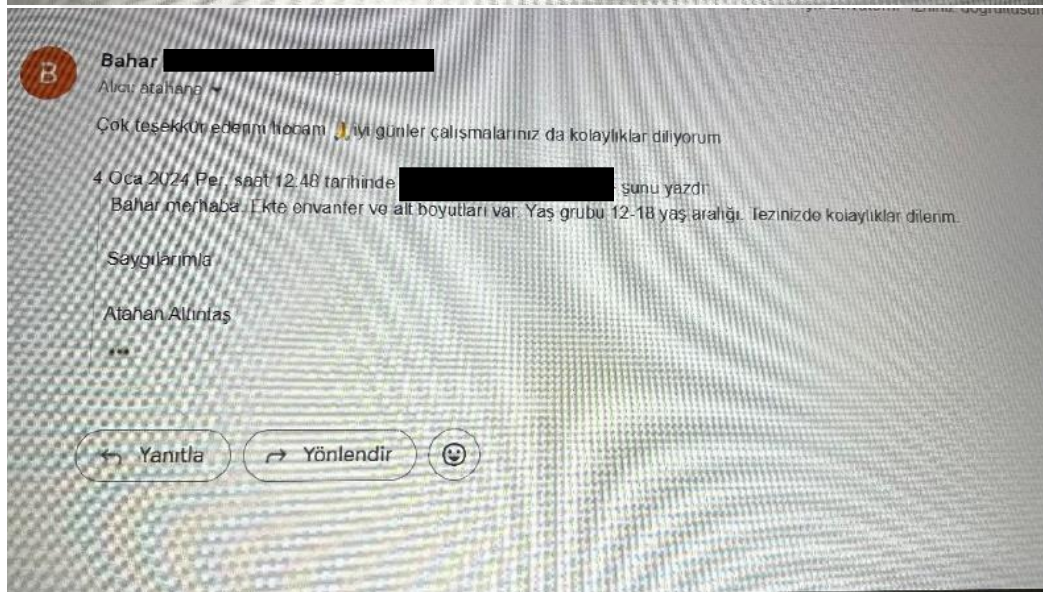
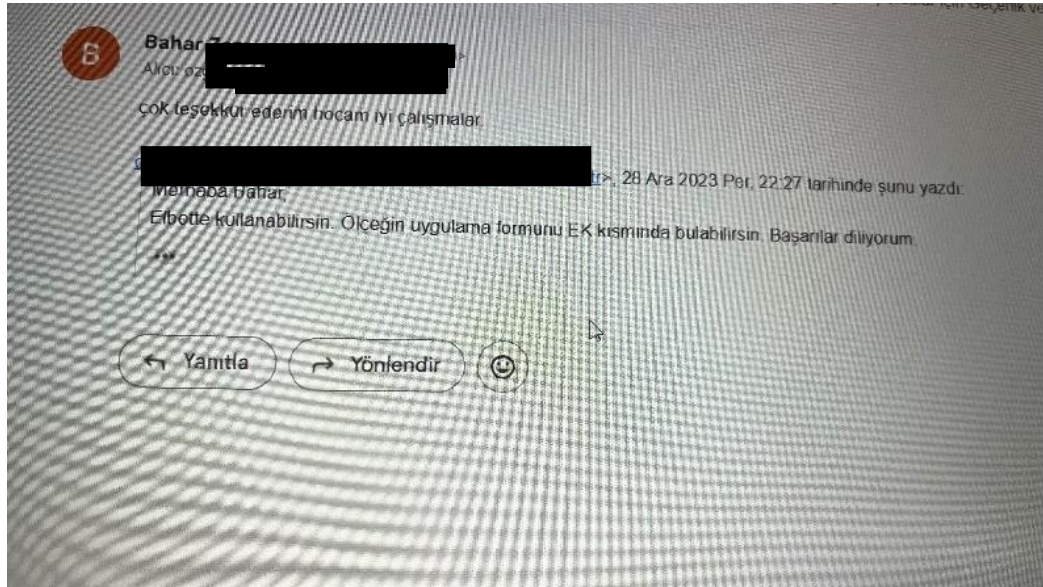
Ek 6: Antrenör Sporcu İlişkisi Envanteri

	ANTRENÖR SPORCU İLİŞKİSİ ENVANTERİ	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Kararsızım	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.	Antrenörümle yakınımıdır.							
2.	Antrenörümle bağılıyım.							
3.	Antrenörümü "severim".							
4.	Antrenörümle çalışırken kendimi rahat hissedirim							
5.	Antrenörümle güvenirim.							
6.	Spor kariyerimin antrenörüm ile daha gelişeceğini, ilerleyeceğini düşünürüm.							
7.	Antrenmanda antrenörüm çabalarını boşa çıkarmamaya çalışırım.							
8.	Antrenörümle saygı duyarım.							
9.	Antrenörümün performansımı artırmak için gösterdiği fedakârlığa minnettarım.							
10.	Antrenörüm antrenman yaptırırken elimden gelenin en iyisini yapmaya hazırım.							
11.	Antrenmanda antrenörümle arkadaşça yaklaşırım.							

Ek 7: Antrenör İletişim Ölçeği

	ANTRENÖR İLETİŞİM ÖLÇEĞİ	Hiçbir Zaman	Nadiren	Arasıra	Sıklıkla	Her Zaman
1.	Antrenörüm sorunlarımı dinlediğinde onun yanından rahatlayarak ayrılırım.					
2.	Antrenörüm iyi bir dinleyicidir, bu beni onunla konuşmaya teşvik eder.					
3.	Antrenörüm beni ön yargılı olmadan dinler					
4.	Antrenörüm ile konuştuktan sonra beni anladığını düşünürüm.					
5.	Antrenörüm konuşurken yalnızca bana odaklanır (Dikkat dağıtıcı unsurları ortadan kaldırır)					
6.	Antrenörüm ile konuşurken konu ile ilgili sorular yöneltir.					
7.	Antrenörüm yanlış anlaşılmalara ortadan kaldırmak için öncelikle dinlemeyi tercih eder.					
8.	Antrenörüm ona iletmek istediğim mesajın tam olarak ne olduğunu anlamaya çalışır					
9.	Antrenörüm beni dinlerken heyecanlarımı anlar ve isteklerimi dikkate alır					
10.	Antrenörüm beni dinlerken duygularımı anladığını hissettirir					
11.	Antrenörüm duygu, düşünce ve görüşlerini açık bir şekilde ifade eder					
12.	Antrenörüm bize emir vermekten çok cesaretlendirmeyi tercih eder.					
13.	Antrenörüm takımı, hedeflere yönelik etkili bir motive etme davranışına sahiptir					
14.	Antrenörüm etkili konuşma yeteneğine sahiptir.					
15.	Antrenörüm iyi bir ikna etme yeteneğine sahiptir.					
16.	Antrenörüm yapmam gerekenler hakkında beni yeterince bilgilendirir.					
17.	Antrenörüm gelişimler ve değişimler için bizi önceden bilgilendirir.					
18.	Antrenörüm takımımızın hedef ve amaçlarını bize öğretir					
19.	Antrenörüm aktardığı konu hakkında bilgilidir					
20.	Antrenörüm görüş ve fikirleri hakkındaki eleştirilere açıktır.					
21.	Antrenörüm sporcularla konuşmalarında etik ilkelere sahip tutumlar gösterir.					
22.	Antrenörüm bana bir eleştiri yaptığında bunun nedenini açıklar.					
23.	Antrenörüm kendisini anlayıp anlamadığımı kontrol eder					
24.	Antrenörüm çıkabilecek anlaşmazlıkları ve sorunları önceden kestirip müdahale edebilir					
25.	Antrenörüm ilgi, eğilim, beğeni ve isteklerimi öğrenmek için çaba gösterir.					
26.	Antrenörüm kişisel ihtiyaçlarımızı göz ardı etmez.					
27.	Antrenörüm neyin iyi gittiğini ve neyin düzeltilmesi gerektiğini pozitif ve yararlı bilgilerle aktarır.					
28.	Antrenörüm arzu ettiği davranışı sergilediğimde beni motive edici sözler kullanır.					

Ek 8: Ölçeklerin Kullanım İzinleri

ÖZ GEÇMİŞ

Bahar ZEZE .... [Redacted] i Bayburt'ta tamamladı. 2015 yılında Erciyes Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Spor Yöneticiliği Bölümünden mezun oldu. Yüksek Lisans eğitimini ise 2020 yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalında tamamladı. Bayburt Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünde halen badminton antrenörü olarak çalışmaktadır.

